

Příloha č. 1

Modus vivendi

Jeho Eminenci kardinálu Gaparrimu, státnímu sekretáři Svaté Stolice v Římě.

Eminence

od několika již roků vláda Československé republiky měla čest projednávat se Svatou Stolicí úpravu určitých otázek politicko – náboženských, které byly mezi oběma stranami dosud nevyřízeny. Výsledek těchto jednání byl parafován 17. prosince 1927 zástupci obou stran a bylo dohodnuto, že bude předložen ke schválení jednak Jeho Svatosti, jednak vládě československé a že vejde v platnost výměnou reversálních nót mezi státním sekretářem Svaté Stolice a ministrem zahraničních věcí Republiky československé.

Mám nyní čest Vám oznámiti jménem vlády československé, že 20. ledna 1928 dala svůj souhlas k tomuto ujednání (k tomuto modu vivendi), jehož konečný text byl smluven v jednání z měsíce prosince 1927 mezi msgre Borgongini Ducou a p. Kkroftou takto :

- I. Svatá Stolica a vláda československá dohodly se o zásadě, že žádná část Československé republiky nebude podřízena ordináři, jehož sídlo jest za hranicemi československého státu, a že rovněž žádná československá diecéze nebude přesahovati státních hranic. K přípravě této dohody budou do dvou měsíců zřízeny dvě komise na sobě nezávislé : první utvoří Svatá Stolica z delegátů všech interesovaných diecézí, na předsednictví zástupce Svaté Stolice v Praze, druhou vláda československá ze zástupců interesovaných diecézí a expertů.
- II. Správa církevních statků nemovitých a movitých v Československu, které jsou nyní zajištěny vnucenou správou, je zatím až do dohody dotčené v předcházejícím článku, a jest svěřena komisi za předsednictví episkopátu příslušného území.
- III. Řády a kongregace řeholní, jejichž domy jsou v Československu, nebudou podléhati představeným provinciálních domů týchž řádů a kongregací v cizině. Je-li zřízení provincie v Československu nemožné, budou tyto československé domy řeholní podřízeny přímo generálnímu

domu. Provinciály a představenými řeholních domů, podléhajících přímo generálnímu domu, budou státní příslušníci českoslovenští.

- IV. Svátá Stolic, dříve než přikročí k jmenování arcibiskupů, diecézních biskupů, kodjutorů cum iure successionis a armádního ordináře, oznámí československé vládě jméno kandidátovo, aby se ujistila, že vláda nemá důvodů rázu politického proti této volbě. Uvedení preláti musí býti českoslovenští státní příslušníci. Námitkami rázu politického rozumějí se veškeré námitky, které by vláda mohla podpírati důvody, vztahujícími se na bezpečnost země, např., že se vybraný kandidát provinil politickou činností iredentistickou, separatistickou anebo namířenou proti ústavě nebo veřejnému pořádku ve státě. Jméno kandidáta, naznačeného vládě Svátou Stolicí, jakož i příslušné vyjednávání zachovají se v tajnosti. Ustanovení o armádním ordináři vstoupí v platnost jen v tom případě, že se zachová soustava samostatné náboženské péče o vojíny. V tomto případě bude se dbáti, kromě námitek rázu politického, i námitek vztahujících se k postavení kandidátovu v armádě.
- V. Hodnostáři, uvedení v předchozím článku, slouží po svém jmenování Svátou Stolicí, dříve než nastoupí svůj úřad, přísahou věrnosti státu československému těmito slovy : „Juro et promitio i sicuti decet Episcopum fidelitatem Reipublicae Ceoslovacae necnon nihil me facturum, quod sit contra salutem, securitatem, integritatem Reipublicae.“ (Přísahám a slibuji, jakož sluší biskupovi, věrnost Republice československé, a že nic neučiním, co by bylo proti blahu, bezpečnosti a integritě republiky.)
- VI. Vláda se postará, aby platná zákonná ustanovení byly co nejdříve přizpůsobena tomuto modu vivendi .

Potvrzuje Vaší Eminenci souhlas vlády československé s modem vivendi, ujednaným v našich vzájemných diskusích, mám čest vyjádřiti Vaší Eminenci velikou naši spokojenost s výsledky vzájemně dosažených v této dohodě a ujistiti Vaší Eminenci, že vláda Československé republiky se snažila vždy zajistiti všem svým občanům svobodný vývoj a respektování jejich víry, jejich citů a zájmů náboženských, což se také šťastně odráží v tomto ujednání. Mám čest připojiti, že vláda Československé republiky bude postupovati v témž duchu, jednak při provádění této dohody, jednak při dořešení otázek, které by snad mohly vzniknout mezi oběma stranami.

Raďte přijmouti, Eminence, výraz mé nejhlubší úcty.

Jménem vlády československé :

Ministr věcí zahraničních :

Dr. E. Beneš

Příloha č. 2

Nemlč, arcibiskupe! Nesmíš mlčet!

Je pochopitelné, že v každé vzrušené době, jako je i naše, vzrůstá zasílání anonymních dopisů. Kdekdo radí, co mám dělat a co a co nemám dělat, co bych měl dělat a co bych neměl dělat. Anonym obyčejně píše hodně důvěrně. A tak jeden ve svém dopise důrazně žádá: „Nemlč, arcibiskupe! Nesmíš mlčet!“

Zamyslel jsem se. Nesmíš mlčet! A má to vůbec nějaký smysl nemlčet, mluvit? Laviny řítící se nezadržíš. Pravda, ale lavina je hmota, kdežto hnutí je závislé od lidí myslících a uvažujících. Budeš mluvit nadarmo – a pak Kristus řekl: „Kdybych byl nepřišel a nemluvil jim, hříchu by neměli, ale nyní výmluvy nemají z hříchu svého“ (Jan 15,22).

Snad by bylo lepší mlčet a nechat je v nevědomosti. – Ale Pavel napsal: „Zapřísahám tě před Bohem a Kristem. Hlásej slovo, trvej na něm, ať je to učitelskou moudrostí!“ (2 Tim 4,1-2).

Proto nemlčím. Ten dobrý český lid mne zná. Nezradil jsem svůj národ a nikdy nezradím, a dovedl jsem trpět. Proto mluvím.

1. Zapřísahám vás všechny pro drahou, v koncentračních táborech a žalářích prolitou krev našich bratří a sester. Pro slzy a bolesti českých žen a matek. Vzpamatujte se! Víím, že nechcete rozdmýchovat bratrovražedné boje, ale takto se jim nevyhnete. Zamyslete se nad svou odpovědností!
2. Udržujete právní řád! Všichni schválili zásadní program socialisace. Všichni k němu pracovali a chtějí pracovat. Právní cestou se dosáhne trvalejších reforem, i těch nejradikálnějších. Čtěte dějiny! Přesvědčte se!
3. Neničte odkaz presidenta osvoboditele a práci presidenta budovatele! Sami jste je tak nazvali. Dílo jejich uznává celý národ. Pracovali a trpěli pro vás a za vaše potomstvo. Důvěřovali jsete jim vždycky. Nevděk bolí a nevděk bává stíhán kletbou.

Přál bych si, aby každý viděl do mého srdce. Upřímně cítím se všemi, se vším lidem a celým národem. Budou také upřímně chápána má slova? Chci doufat.

+Josef, arcibiskup pražský, primas český.

V Praze, 25. února 1948

ČERNOVÁ	Jaroslava	29. 9. 1927
ČERNÁLOVÁ	Liška	12. 9. 1930
ČERNÝ	Božena	7. 12. 1938
ČERNÝ	Chludmíla	16. 6. 1936
ČERNÝ	Marie	10. 5. 1930
ČERNÝ	Josef	8. 2. 1900
ČERNÝ	Marie	2. 10. 1928
ČERNÝ	Liška	12. 9. 1910
ČERNÝ	Marie	3. 9. 1927
ČERNÝ	Václav	12. 9. 1924
ČERNÝ	Josef	23. 5. 1921
ČERNÝ	Marie	6. 3. 1932
ČERNÝ	Marie	24. 3. 1938
ČERNÝ	Josef	5. 4. 1913
ČERNÝ	Václav	6. 11. 1935
ČERNÝ	Antonín	7. 9. 1920
ČERNÝ	Václav	19. 4. 1932
ČERNÝ	František	10. 10. 1914
ČERNÝ	Jaroslava	3. 3. 1929
ČERNÝ	Milada	24. 12. 1932
ČERNÝ	Liška	7. 1. 1909
ČERNÝ	Marie	6. 5. 1936
ČERNÝ	Božena	2. 3. 1914
ČERNÝ	Václav	6. 11. 1935
ČERNÝ	Rodol	28. 3. 1918
ČERNÝ	Václav	17. 9. 1918
ČERNÝ	Anna	26. 1. 1932

ARCHIV MV - No. odruze, P. 1

Spis 2V 122

27
26 33

Krajské velitelství státní bezpečnosti
v J i h l a v ě .

V Jihlavě dne 3. února 1950.

Z Á P I S O V Ý P O V Ě D I

Byla předvedena ku zdejšímu velitelství státní bezpečnosti v Jihlavě:

K e b z o v á Jaroslava, učitelka náboženství, nar. 24. 4. 1927 v Golčově Jeníkově, svobodná, bytem v Golč. Jeníkově čp. 191, přechodně bytem v Modletíně-Vratkově čp. 12, otec Jan Kebza, obuvník naodpočinku, matka Karolina roz. Růžicková.

a vypověděla toto:

O s o b n ě:

Vychodila jsem pětiletou národní školu v Golčově Jeníkově a tamtéž tři roky měšťanské. Nato jsem rok chodila do rodinné školy v Kutné Hoře a poté jsem byla až do revoluce zaměstnána jako pomocná dělnice v kniharství Čenka Novotného v Golčově Jeníkově. V roce 1945 na počátku školního roku jsem začala učit na základě soukromé přípravy katolické náboženství v Heřmani, okr. Chotěboř. V únoru 1946 jsem složila učitelskou zkoušku pro obecné školy před konsistoří v Hradci Králové. Ve školním roce 1946-47 jsem učila ve Starém Bydžově a Hlušicích, ve škol. roce 1947-48 jsem učila ve Vrachlabí, poněvadž mi tam nesvědčilo, byla jsem přeložena do Svobody n/Úpou počátkem škol. roku 1948-49, tam jsem zůstala jen do 15. října, odkud jsem byla přeložena do Hlinska, od 1. září 1949 učím v Modletíně. Prázdniny jsem vždy trávila u rodičů v Golč. Jeníkově.

Spolková a politická činnost:

Otec byl za první republiky členem strany živnostenské, po válce vstoupil do strany lidové, kde je dosud, já, jsem nikdy v žádné politické straně nebyla. Nějakou spolkovou nebo osvětovou činnost jsem nikdy neprovozovala a neprovozují.

K v ě c i:

Někdy v první polovině ledna, když jsem přijela z Modletána, kde učím vždy do čtvrtka do večera, domů do Golč. Jeníkova, vyprávěla mi paní Č i n ě r o v á, která se snad jmenuje křestním jménem Marie, bydlící v Golč. Jeníkově, že se v Čihošti stal zázrak, že Kristus na kříži sklonil hlavu a že šla mlha kostelem. Nato dne 23. ledna 1945 jsem v autobuse cestou do Modletína slyšela, jak nějaká paní, která přistupovala v Chotěboři a vystupovala v Malči a která říkala, že je z Potěch, vyprávěla, že v Čihošti při zázraku šlehaly plameny před oltářem dlouhé až 2m a koberec při tom nebyl spálen. Nato v týden jsem mě ptal modletínský

děkan P. Josef J a h o d a, jak to bylo s číhošťským zázrakem a já jsem mu to vše řekla, jak jsem to slyšela, totiž tu věssi o šlehajících plamenech. Nato se mne ptaly školní děti v jedné třídě, co se stalo v Číhošti a já jsem jim řekla, že jsem slyšela v autobuse, že šlehaly dvoumetrové plameny nad oltářem. Když jsem v pátek přijela domů, ukazovala mně matka opis popisu zázraku, jak byl vyvěšen v Číhošti v kostele a říkala, že nějaký pan S t ý b l o z Vilémova byl minukou neděli v Číhošti a tam si opis pořídil. Otec do Vilémova dojíždí vypomáhat bratrovi, který tam má obuvnickou dílnu a patrně tento opis přinesl z Vilémova on. Já jsem se na to v neděli dne 29. ledna 1950 s matkou vypravila na cestu do Číhoště. Kudy se tam jede mně poradila paní Antonie M u s i l o v á, manželka pol. rev. v. v. bytem v Golč. Jeníkově, která sňad má v Číhošti nějaké příbuzné. Dojeli jsme vlakem do Leštiny a tam jsem na nádraží potkala svoji kamarádku z mládí Libuši B ě k o h l á v k o v o u, která mĚ nyní se jmenuje jinak, neboť jest provdána, ale nevím za koho a tato mi cestu do Číhoště vysvětlila a ukázala. V Číhošti jsem se zúčastnila s matkou bohoslužeb, pak jsme šly do hostince na čaj a poté jsem zase došly do Leštiny k vlaku a jely domů. Já jsem tento týden v Modletíně nebyla, poněvadž jsem měla vyučovat jenom 2 hod. a to mi nestálo za to tam jezdit a mluvila jsem o tomto zázraku v Číhošti jenom se svou kamarádkou Vlastou K o u b k o v o u, které jsem vyprávěla jenom to, co bylo napsáno na plakátu v kostele v Číhošti, a to, že byl nakloněn křížek Mne do číhoště nikdo neposílal, byla jsem zvědavá jen co se tam stalo a potom ráda cestuji, tak jsem chtěla vědět jak to v Číhošti vypadá. Tu okolnost, že jsem vykládala školní mládeži o vyšlehnutí plamenu nad oltářem, vysvětluji tak, že jsem v roce 1946 byla těžce nemocna se slepým střevem, měla jsem vysoké horečky a od té doby mi hlava dobře neslouží. Podotýkám ještě, že když jsem mluvila s modletínským děkanem o zázraku v Číhošti, říkala jsem mu, že se tam pojedou podívat, až bude hezké počasí. Pan děkan mi na to nic neřekl, on je po mém soudu spíše blázen než normální člověk, rychle mluví a já s ním obvykle mluvím jen o tom, jak doma pletu a jak jsou hodné děti ve škole. Já se s ním nerada bavím.

Prohlašuji, že jsem vypovídala jenom pravdu, nic jsem nezamlčela a mlíbuj, že o okolnostech výslechu a o tom, jak jsem byla při výslechu dotazována pomlčím a prohlašuji, že jsem byla poučena o tom, že kdybych tento slib nedodržela, mělo by to pro mne trestní následky.

Skončeno a podepsáno:

1. února 1950.

28

103

Zpráva o výslechu.

sepsaný na ONV v Ledči, kam byla předvolána a dostavila se

Libuše Zmrhálková, nar. 12. 9. 1930 v Kinčicích, o. Ledč, v domácnosti při hospodářství / 19 ha/, svobodná, otec Josef Hoskovác / nevlastní /, matka Božena r. Trtíková, 8 obecních v Čihošti, 2 letou lidovou v Čihošti, nábož. řím. kat.,

K věci:

V neděli 11. prosince jsem byla na bohoslužbách v Čihošti. Stála jsem za lavicemi v uličce přímo před oltářem, ulička, vedoucí k oltáři byla plná lidí, nade mnou byl začátek kruchty. Asi tak vprostřed kázání ukázal pan farář na oltář, já jsem se tam podívala a viděla jsem, že se křížek asi dvakrát pohnul. Nevěřovala jsem tomu pozornost a když jsem se chtěla pořádně podívat křížek zase už stál a tak jsem věnovala dál pozornost kázání. Vůbec s nikým jsem o tom nemluvila. Původně jsem chtěla o tom mluvit doma, ale zapomněla jsem na to. Vzpomněla jsem si teprve tehdy, když se ve středu večer vrátil můj bratr 20 letý Miloslav Zmrhal z Čihoště, kde byl nacvičovat v kostele vánoční zpěv, mně kterážto nacvičování vedl pan farář a varhaník. Bratr mi neřikal, kdo ho upozornoval při nacvičování zpěvu na to, že se v neděli měl křížek pohybovat, jen mi tuto zprávu oznámil. Já jsem hned na to řekla, že jsem to také viděla. Při příští zkoušce zpěvu, která byla asi v neděli 18. prosince nebo i dříve, to již nevím, oznámil můj bratr panu faráři, co jsem viděla. Asi před vánočními mně pak doma navštívil pan farář a požádal mě, abych sepsala co jsem viděla 11. prosince v kostele a podepsala se. Přitom říkal, že sám neví, jak se to mohlo stát.

Pamatuji se také, že v neděli 18. prosince po kázání říkal pan farář, že se minulou neděli měl pohybovat křížek, že on sám to však neviděl, říkal přitom, že neví co to je a že my to asi také nevíme.

Hlasitě přečteno a schváleno.

Vyslýchající

Vyslýchaná:

Ve Vlkanově dne 1. února 1950.

Z á p i s v ý p o v ě d i

Ma předvolaná

Božena Kovandová, nar. 7. prosince 1938 ve Vlkanově okres
Sáz. n. Sáz., bytem ve Vlkanově čp. 9, zákyně I. třídy střední školy
Světlé n. Sáz., dcera Františka Kovandy, rolníka ve Vlkanově a
Zemědělské družiny roz. Pecové.

v ě c i :

Dne 11. prosince 1949 jsem byla v Čihosti v Kostele. Šla jsem do
kostela se sestrou. Sestra stála opodál, já jsem stála před lavicemi
které jsou bližší kazatelny, při kázání jsem se rozhlédla po kostele, podí-
la jsem se na oltář a viděla jsem jak se na oltáři hnul křížek,
na pravou stranu asi do 45°/stupňů/. Vedle me stála Vera Fialová
Vlkanova, já jsem ji na to ihned upozornila. Než jsem ji vysvět-
la, kam se má dívat, křížek se již nehýbal. Já jsem si to zapoměla.
Několik dnů při draní peří u Mrkvičků se o tom mluvilo a tu i já
si řekla, že jsem křížek viděla se pohnout. Hovořit o tom začala
s paní Mrkvičkovou. Já jsem o věci s nikým nemluvila ani s panem
Mrkvičkem a ani žádné prohlášení jsem o tom neposla.

o věci nevím.

slyšající :

Zapísovatel:

Vyslychaný :

Božena
Kovandová

V Čihošti dne 1. února 1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i

předvolanou

Emilou Urbanovou, nar. 16. června 1936 ve Zdeslavicích, ves Ledeč n. Sáz., bytem Zdeslavice čp. 3, dcera Karla Urbana, rolníka Zdeslavicích a Emilie roz. Bartůnkové.

v ě c i :

V neděli 11. prosince 1949 byla jsem v kostele v Čihošti. Přišla jsem před začátkem bohoslužeb a postvila jsem se ke školní mládeži z Čihoštic před kazatelnu. Během kázání poslouchala jsem pana faráře. Na konci kázání řekl pan farář, že mezi námi stojí ten, kterého my známe, ukázal při tom na oltář, já jsem se za jeho ruku podívala na oltář a tu jsem viděla, jak se na oltáři vychýlil křížek napřed směrem k sakristii, potom na druhou stranu; potom zase k sakristii a pak zase na druhou stranu a zase zpět a zůstal stát mírně natočen. Já jsem měla pocit, že se mi to jenom zdálo a proto jsem s nikým o tom nemluvila až když jsem přišla domů, říkala jsem to mamince. Později přišel z kostela panáček a ten řekl, že nic n viděl, on stál vzadu. V pondělí se o věci mluvilo po celé vsi, že vychýlování křížku vidělo více lidí a já jsem to také potvrdila, že jsem vychýlování křížku viděla. Příští neděli 13. prosince odpoledne si mne dal pan farář zavolat k Rosiá ům a tam mi na papír, který mi dal vypsala co jsem viděla. Napsala jsem to vti slovy aniž by mi byl pan farář říkal, jak to mám napsat. Tak se mne na to nikdo více neptal. Více nemám co bych k tomu podotkla.

[Handwritten signature]

Zapísovatel:

Vyslychaný :

[Handwritten signature]

E. Urbanová

předvolaným ;

Karel Urban , nar. 8.února 1900 , ve Zděslavicích ok.Ledeč n.S.
 v ulici Zdešslavaice čp 5 , zaměstnán maloročníkem a lesním dělníkem
 otec se jmenoval František Urban , otec , matka Františka roz.
 Kováková.
 o věci ?

1.prosince 1949 jsem se dostavil do kostela včas stál jsem asi
 1/2 m. od hlavního vchodu ~~XXXXX~~ vlevo v uličce , předemou stáli
 asi. Po zahájení pohoslužeb jsem poslouchal kázání přišlo podívat
 se na oltář a viděl jsem jak na oltáři se nahnul křížek nejprve
 doleva potom do prava a pak zůstal stát. Naklonil se asi do 45%
 na obě strany .

Já jsem si o věci nic nmyslil a neuvažoval jsem o tom až snad třetí
 den ve středu se u nás doma vyprávělo , říkala to Marie Tvrdíková
 sestra souseda , že se po Čihošti vypráví , že se v neděli v kostele
 nakláněl křížek.

Moje sestra na to odpověděla , že to snad není možné a na to já
 jsem říkal , že jsem to viděl také. Snad příští neděli , bylo to
 asi za týden po té co jsem naklánění křížku viděl mne navštívil
 Čihošťský farář , který mi nadiktoval prohlášení o tom co jsem
 viděl , já jsem jenapsal a farář si je odnesl.
 Já jsem o věci s nikým nerozmlouval a děl jsem se o věc nestaral.
 Nic co bych k věci jiného počítal.

Prohlášení , že nebudu s nikým mluvit o tom co bylo předmětem
 mého výslechu a jsem si vědom trestnosti toho kdybych tento
 obsah nedodržel.
 Výchající :

Zapsala :

Výchající :

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

34 41
109

Zápis o výpovědi, sepsané dne 1.II.1950 na ONV v Ledči .

Dostavila se

Růžena P r c h a l o v á , Kinice, nar. 10. IV.1910 v Pavlově, o. Ledeč n. S. , vdaná, bytem Kinice č. 17, v domácnosti, 10 ha hospodářství, 2 děti 15 1/2 a 12 1/2; přísl.KSC od r.1945

K-věci :

V neděli 11. prosince 1949 jsem šla asi v 9 hod. do kostela v Čihošti. S nikým jsem před kázáním nemluvila. V kostele jsem stála za lavicemi proti kazatelně. Asi v ústřed kázání ukázal p. farář rukou směrem na kříž a tak jsem se tam podívala. Viděla jsem, jak se křížek naklonil asi 4 x nebo 5x vlevo a pak vpravo a zůstal šikmo stát. Vedle mne stála pí. Lebedová z Čihoště tak jak jsem se doslechla nevím od koho, nic neviděla. Ihned když jsem šla z kostela vyprávěla jsem celou událost paní

Aloisii V o s y k o v é, z Kinice, která sama pohyb křížku neviděla. Hned ~~nam~~ jsem to řekla také svému manželu po návratu z kostela. Asi za dva dny nato, asi v úterý šla jsem vedle k sousedovům Vosykovým a tam mi jejich 12 letý chlapec říkal, že ve škole při náboženství, kde vyučoval p. farář Toufar, se o celém případě mluvilo. Pan farář si zapisoval jména těch, kteří v neděli pohyb křížku viděli a vyptával se na to děti. S určitostí moha říci, že se o tom, že já jsem křížek v pohybu viděla dověděl farář Toufar od 12 letého sousedovic syna J. Vosyky.

Asi ve čtvrtek 22. prosince přišel k nám do Kinice pan farář z Čihoště. Ptal se mne jestli jsem ~~nam~~ také viděla pohyb křížku a žádal mě, aťch mu to vlastnoručně napsala na arch papíru, který mně předložil. Viděla jsem, že už ~~nam~~ přede mnou pan farář s podobnou žádostí navštívil jiné farníky, které, to neříkal a sama to nevím. Ptala jsem se, na co to potřebuje a on odpověděl, že jedno svědectví se nechá na faře, druhé že pošle panu biskupovi. Když jsem se ho ptá a co to má znamenat celá ta věc, říkal mi, že nemůže říct, že je to zázrak, že je to snad proto, že je tu zbožná kolátora.

Každou neděli jsem pak byla v kostele , ale nic jsem již neviděla.

Po přečtení schváleno.

Vyslýchající:

Vyslychaná :

Růžena Pichalová

Zápis o výpovědi :

předvolanou Marii Vavříčkovou , nar. 3.IX.1927 , v Hroznětíně
obecná , bytem Hroznětín okr. Ledec nad Sáz. čp. 11 pomocnicí
domácnosti u rodičů , otec František Vavříčka , máje , matka
Jana Vavříčková roz. Růtová , žije .

věci :

Já jsem 11. prosince 1949 byla v kostele a nic jsem neviděla.
V úterý při cvičení zjevu se o věci kovářilo a po zjevu si sblížka
přiblížila křížek a viděla jsem ho křížek stojí nakřivo níménachýlen
nezatelně.
Při Boží službě jsem stála uprostřed křudky u oltáře a viděla jsem si
konci křížní , že křížek nakřivo rovní : že stojí rovně.
Křížek jsem ^{mladší} viděla na to křížek stáli kolon mne , a ke konci jsem
si všimla že křížek se během slavnosti zvedl znovu
a stojí nakřivo.
Při křížní byl oltář zhasnutý , kdeže při ní byly rozsvíceny.
Vím cvičen , že i při zhasnutí slavností jsem křížek viděla doč
stál rovně a teprve ke konci mne byl vychýlen. Odpoledne po požeh.
já jsem se panu fárání zminila o tom co jsem viděla on mi na to nic
řekl a pokud vím nešel se přesvědčit zda stojí křížek dosud nakřivo.
Víc jsem o věci s nikým nemluvila a nemám co bych ještě k věci
mohla podotkla.
Slibuji , že nebudu s nikým mluvit o tom co bylo předmětem ~~zjevu~~
to výsledku a jsem si vědoma trestnosti kořtech tento slib nedodržela.

vyhazující :

Zapsala :

Vyslýchaná :

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Zápi o výpovědi

Medvolaným :

Janem Trtíkem , nar. 12. IX. 1924 , v Čihošti okr. Ledec n. S. bytem v Čihošti 74, u rodičů při hospodářství , otec Jan Trtík, rolník , matka ~~Ex~~ Růžena roz. Kadlecová. Otec je znovu ženat s Annou roz. Kolářovou.

Práci :

Dne 1. prosince 1949 byl jsem v kostele , a lenic jsem neviděl. Ten který jsem mne ptal p. Vavříčka kdy jsme zpravovali elektriku co jsem viděl , že se v kostele hýbal křížek , já jsem mu řekl , že o tom jsem nic , že jsem to neviděl a p. Černohub prohlásil , že on to viděl . Již v poděli večer přišel k nám farář Toufar a říká , že kovář Boží Hod měla být zpívána mše já jsem kokoncí kázání s houslemi krukutu, postavil jsem se na pravé straně évarhan a všiml jsem si že kruk , který stál od 11. pros. nakřivo , stojí zase rovně. Pak jsem šel varhany ke zpěvákům na druhou stranu a po odzpívání mše jsem si všiml , že křížek stojí opět nakřivo. Když jsem s bratrem který při mši zpíval přišli domů vyprávěli jsme o tom a nato odpoledne snad před občerstvením jsme o tom vyprávěli p. Farář na to odpověděl asi v tom smyslu , že je to záhadné. Vše jsme v čem neřekli. V lednické době kdy cizí lidé přijížděli do Čihošti, ptali se mne někdy na tuto věc a já jsem je vždycky odkázal na to že je popsání jevu vyvěšeno v kostele. Více o věci nevím.

Sluhuji , že nebudu s nikým mluvit o tom co bylo předmětem mého svědění a jsem se vědom trestnosti , kdybych tento slib nedodržel.

Podávající :

Zapsala :

vyšetřovaný :

Růžena Kadlecová

Jan Trtík

Jan Trtík

V Ledči nad/Sáz. dne 1.února 1950

Zápis o výpovědi

112

Předvolaným :

Josef Trtíkem ,23.května 1921,v Horní Prosičce , okr.Ledeč n.Sáz.
byl v Číhošti čp.34 okr. Ledeč nad/Sáz.,při zemědělství u svého
bratra Jana Trtíka , matka Anna Trtíková roz.Kolářová -nevlastní .
materní zemřelá matka Růžena Kadlecová.

byl :

Dne 1.prosince 1949 byl jsem v kostele a nic jsem neviděl
když jsem v pondělí večer přišel z lesa přišel k nám p.farář a říkal , že
připíšíl mu vyprávěl o tom , že se v kostele v neděli hýbal na
křížek.Tehdy se farář vyjádřil , že to mohl být zrakový klam,
postupně se přihlašovali různí lidé , že to viděli také až jsem
poslechl , že je devatnáct svědků.

Asi za týden říkal p.farář že to s lidmi musí sepsat.Zašel
do Zdeslavic a po vsi poslal kolovat listinu kde každý vypsal
svěděl. Na Boží hod jsem přišel do kostela na kruchtu kde jsem
zpívali mši a všiml jsem si že křížek , který od 11.prosince 1949
stál vychýlen , stojí opět rovně.

Na tuto okolnost jsem byl také upozorněn. Když jsme zpívali mši
slyšeli jsme partesi , všiml jsem si , že křížek stojí opět vychýlen.
Na to jsem doma o věci mluvil s bratrem a odpoledne před nebo po
zpívání jsme o tom mluvili s p.farářem .Pan farář na to řekl ,
že nemělo se Vám mohl zdát ".

Později když do Číhoště začali přijíždět cizí lidé a někteří
když se mne ptali jak se věc sebehla odkázal jsem je na napsaný plakát
v kostele a ukázal jsem jim na olivní křížek a dal jim bližší vysvětlení.
Vše o věci novin .

Ukládám , že budu s nikým mluvit o tom co bylo předmětem mého
výpovědi a jsem si vědom trestnosti lidových tanců alib neodpíral.

Ukládající :

zapsala :

vyslýhaný :

V Ledči nad/Sáz. dne 1. února 1950. 38

Zápis o výpovědi

113

předvolanou :

paní Jirákovou, nar. 6. března 1932 v Turochodoch okr. Ledč n. S. bytem Turochodech čp 30., zaměst. domá při hospodářství, otec Karel Jirák zást. rolník, matka Barbora roz. Trtiková.

věci :

Já jsem byla dnem 1. prosince 1949 v Čihosšvi v kostele a nic neviděla. V pátek po té přišla sestra ze školy a vyprávěla, že farář Toufar při hodině náboženství jim vyprávěl, že se v neděli v kostele při jeho kázání kybal křížek. Já jsem si v neděli na to v kostele všimla, že křížek stojí vychýlen. Na Boží hod jsem během křesťanských služeb se znovu podívala na křížek a tu jsem viděla, že stojí rovně. O dalších pohybech mi není známo. O tom že na Boží hod stál křížek rovně jsem mluvila jen doma.

o věci nevím.

Slibuji, že nebudu s nikým mluvit o tom co bylo předmětem výslechu a jsem si vědoma trestnosti kdybych s někým o tom mluvil.

výslechný :

Zapsala :

vyslýchaná :

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Státní bezpečnosti
v Jihlavě.

V Čihošti dne 1. února 1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i

advolanou

P o s p í š i l o v o u, nar. 24. března 1938 v Čihošti, okres
n. S., bytem Čihošť čp. 28, školáčkou 3 třídy nár. školy v Čihošti.
ost. ročník / dcera Václava Pospíšila, kováře v Čihošti a Růženy
Pospšové.

ě c i :

Dne 19. prosince 1949 při bohoslužbách, které začínaly o 1/2 9 hou.
jsem přišla do kostela, stála jsem před lavicemi vedle kazatelny
vé straně kostelní lodi když se díváme směrem k oltáři a poslouchala
kázání. Mezi mnou a oltářem nestál nikdo a asi na 1 metr ode mne
sechny strany nestál vůbec nikdo. Poslouchala jsem kázání a dívala
se při tom na pana faráře. Během kázání mluvil pan farář něco o
stánku, bylo to ke konci kázání a ukázal při tom na oltář. V této
li jsem se podívala na oltář a viděla jsem jak křížek na oltáři
coi se vychýlil pomalu na moji levou stranu asi do 45° /stupňů/
vychýlil stejným způsobem na druhou stranu a zase zpět, takže se
il celke a třikrát nalevo a dvakrát ~~45°~~ napravo a zůstal potom
Já jsem se při tomto vychylování podívala vpravo od sebe na svého
a, který stál také mezi lavicemi a oltářem na druhé straně lavic,
e jsem si, že i on se dívá na oltář. Já jsem v tomto vychylování
neviděla nic zvláštního a zaponěla jsem na to, až doma se mne
ptala maminka a popsala mě vychylování křížku jak jsem právě
a já jsem jí pak řekla, že jsem to viděla také. Později přišel
dopoledne bratr a i ten na mamčin dotaz potvrdil, že viděl
křížku také. Odpoledne k nám přišla sousedka a i s tou o tom
a mluvila. I sousedka říkala, že viděla hýbání křížku. Maminka
ní křížku říkala také tolik, ale já jsem s tatínkem o tom nemluvila
se tatínek také na to neptal. Já jsem potom s nikým o hýbání křížku
ila, ale ještě před vánoci bylo to v pondělí ale už dobře nevím
k nám přišel pan farář Toufar a chtěl, abychoť mu napsali, jak
hýbání křížku viděli. Pan farář mi říkal jak to mám napsat, řekl
ou větu a já jsem ji tak jak to řekl na papír, který pan farář
al, tuto větu napsala. Maminka to napsala sama, bratr nebyl
protože byl s tatínkem v Čáslavi. Pan farář si ho pozval později
u, aby mu to napsal také. Jinak jsem s nikým o hýbání křížku nemlu-
víc nevím o celé věci. Zejména také jsem neviděla, že by snad
šel kobereček před oltářem, nebo se z něho litaly jiskry a stála
tak blízku, že kdyby něco se takového stalo, byla bych to musela

Zapísovateľ :

Vyslýchaná :

[Handwritten signature]

Marie Pospíšilová

39 46
114

České velitelství státní bezpečnosti
v J i h l a v ě.

V Ledči n/Sázavou, 1.2.1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d í :

sepsaný dnešního dne s předvolaným

o ř á k Čeněk, nar. 5.4.1913 v Dědicích okr. Leděč n/Sázavou, syn Jana a matky Antonie roz. Myšičkové, přísl. farní úřad Bohdaneč okr. Leděč n/Sázavou, stanice SNB místa nar. Zbýšov okr. Čáslav, nar. české, státní přísl. CSR, fím. kat. ženatý, manželka Karla roz. ŠENOV, rolník s vlastním hospodářstvím o výměře 12 ha, školní vzdělání 2 tř. obecný, dvouroční hospodářskou školu. voj. v záloze, dle vlastního udání zachovalý, bytem Hroznětín čp. 14, okr. Leděč n/Sázavou. po seznámení s předmětem zápisu vypovídá:

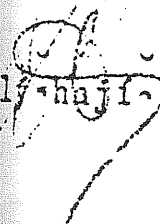
ě o i :

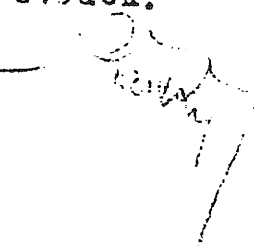
Dne 11. prosince 1949 v, dopoledních hod, jsem byl v kostele v Bošticích, kde jsem se pro nedostatek místa postavil po levé straně oltáře, proti oltáři v blízkosti zpovědnice. Na hlavní oltář jsem viděl velmi dobře. V době, kdy měl místní farář, jehož jméno osobně znám kázání, napadlo mě podívat se na oltář, při čemž jsem zpozoroval, že křížek stojící nad svatostánkem se vykyvuje na strany, což jsem viděl asi pětikrát, načež se poloha křížku ustálila a tento zůstal v normální poloze. Na výkyvy křížku jsem neupozorňoval nikoho a kolem stojících věřících a pokud se pamatuji stál vedle mě Frant. Štěpánek, hostinský z Kynice a ostatních jsem si nepovšimnul. Zdálo se, že nikdo neviděl rovněž výkyvy křížku mi není známo a podotýkám, že jsem s ním o tomto nehovořil. Rovněž po odchodu z kostela jsem s nikým nehovořil o jevu, který jsem viděl toho dne v kostele, až asi za tři dny svoji manželkou, která přišla od místního obchodníka Š t ě p á nka Štěpána a sdělila mi že nějaká osoba v té době v obchodě přítomná zmínila o tom, že v kostele se vykyvoval křížek nad svatostánkem. Na tento jev jsem si vzpomínám, že i já jsem tento jev viděl. V době, kdy jsem s manželkou Štěpánkou byla přítomna byla přítomna moje matka, která mi o tomto jevu také hovořila.

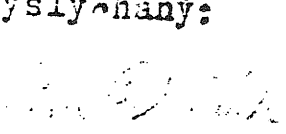
nost slyšela vyprávět ve škole od dětí. Sama říkala, že stála ve
předu u oltáře/hlavního/ a viděla jak se kouří z koberec polože-
ného na stupínku, před hlavním oltářem. K tomu dodávám, že dne 23.
ledna 1950 přišla moje dcera M a r i e ze školy a vyprávěla mě
a manželce, že děti ve škole vyprávěly, že dne 22 ledna, kdy byl
pořádán v místním hostinci v Číhošti hasičský ples se opět kří-
žek stojící v kostele nad svatostánkem vykyvoval, tesp, obracel.
Od kterých dětí se toto ve škole dozvěděla jsem se dcery neptal
Asi za čtrnáct dní, neb za tři neděle po jevu jsem se setkal při
cestě z kostela z paní P o l í v k o v o u Boženou z Hroznětína
kterou mi bylo řečeno, že slyšela, že jsem viděl dne 11. prosince
1949 v kostele jev a žádala mě, abych jí vysvětlil, jak jsem celou
věc viděl, že totiž ona zmíněný jev viděla také. Poté jsem jí vysv-
tlil vše, co jsem viděl. Jinak jsme spolu o celé věci nehovořili.
Není pravdou, že jsem P o l í v k o v é řekl, že při jevu v koste-
le jsem stál na kruhčtě, což rozhodně popírám. Jinak jsem o
jevu, který jsem viděl s nikým nehovořil, až asi za tři týdny s Čí-
hošským farářem, který k nám do bytu ve večerních hodinách přišel
v doprovodu občana K u d ř n y z Číhoště, který je někde v semi-
náři a tento se mě dotazoval, jak jsem celý jev viděl a jak dale-
ce se křížek vykláněl. Po vysvětlení, jsem byl číhošským farářem
požádán, abych vše, co jsem v kostele viděl napsal na papír, který
jsem od nich dostal, což jsem také učinil. O jiných věcech jsme se
s jmenovanými nebavili a asi po 30 minutách oba odešli. Pokud se
pamatuji bylo mi číhošským farářem řečeno, že půjdou ještě k pí.
P o l í v k o v é. Zdálo se, byli skutečně mi napsáno.
Za tři až čtyři týdny od jevu, který jsem viděl v kostele, jsem
jsem šel opět z kostela domů, šel před kostel ve směru, kde
je křížek, abych si mohl prohlédnout, jak se křížek

4 276 48

nejsem známá. Jelikož jsem mládenec, kteří si o tomto povídali viděl jenom ze zadu, nepoznal jsem je a nemohu udati jejich jména. Po příhodě domů jsem o zázraku v Polsku hovořil s manželkou, které jsem řekl, to, co jsem slyšel od chlapců, kteří šli přede mnou. Jinak mi není o celé věci nič známo a prohlašuji, že do zápisu jsem dal jen pouhou pravdu, bez jakéhokoliv skreslování skutečnosti, respektive vyprávění toho, na co bych byl někým naveden, což rozhodně popírám. V číhoštském farářem jsem hovořil naposledy dne 22. ledna 1950 na hasičském plese v Číhošti, kde jsme hovořili rovněž o jevu v místním kostele, ale co jsme hovořili konkrétně se dnes již nepamatuji. Více nemám co bych dodal. Zápis byl jmenovanému přečten, shledán správným, uzavřen a podepsán.

vyslyšavší:

svědek:

vyslychaný:

43
111

jské velitelství státní bezpečnosti
v Jihlavě .

V Čihošti dne 1. února 1950.

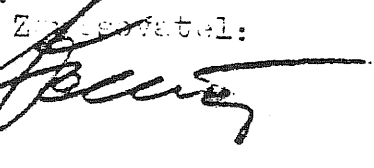
Z á p i s s p ř e d v o l a n ý m

Václavem Pospíšilem, nar. 6. listopadu 1935 v Čihošti okres Ledeč n. sáz.,
byl v Čihošti čp. 28, synem Václavem Pospíšila, kováře v Čihošti a
ženou roz. Prosové.

v e c i :

11. prosince 1949 jsem přišel do kostela před začátkem bohoslužeb
postavil jsem se mezi hochy na pravou stranu před lavice. Během kazání
farář mluvil něco o tom, že Kristus pán je uprostřed nás, ukázal
přes oltář, já jsem se na oltář počíval a tam se počal hýbat
a to 3 krát k sekristii a třikrát na druhou stranu. Já jsem si
nic nemyslel, poslouchal jsem celý kazání, teprve když jsem přišel
domů máma říká, jestli jsem neviděl něco zvláštního v kostele
jsme současně se soustrou řekli, že jsme viděli hýbat se křížek.
máma říká, že to také viděla, při tom nás poslouchal tatínek,
naší řeči překvapen. Po několik dnů později jsem byl pozván panem
farářem na faru a tam jsem mu na kus papíru napsal co jsem viděl.
k nám co bych více udal.

vyhající :

Zapísovatel:

Vyslýchaný :
Václav Pospíšil

Ledeč n.č.1.2.1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i :

sepsaný dne 1.2.1950 u ON v Ledči n.č. s předvolaným

v ř i č k a Antonín, nar. 7. září 1920 v Hroznětíně, okr. Leděč, syn Václava a matky roz. Vovyskové, přísl. far. úřad Čihošť, stanice SNB Leděč n.č., národ. české, st. přísl. ČSR, řím. katol., svobodný, povolání rolník, na výpomoc u bratra, škol. vzdělání: obecná a 3 tř. měšťanské školy a 2 roční hospodářská škola v Ledči n.č., bytem v Hroznětíně č.p.2.,

po seznámení s předmětem zápisu vypovídá:

o v ě d ě n í :

Dne 11. prosince 1949 byl jsem v Čihošti v kostele na kázání Josefa Toufara a na otázku zda jsem viděl jak se křížek při kázání pohyboval se strany na stranu uvádím, že jsem toto ne-

V kostele jsem stál na pravé straně asi 4 kroky za zadními lavicemi. Hned ~~po události~~ po události s křížkem když jsem šel do kostela na zkoušku na vánoční zpěvy vypravoval mi varhaník Jan Fr. že se křížek v kostele pohyboval. Podotýkám však, že varhaník to s neviděl. O tom, že by se křížek ještě někdy hýbal jsem již nevěděl avšak podotýkám, že v neděli na Boží Hod při kázání v kostele jsem upozorněn vavříčkovou, že křížek se rovněž pohyboval, což jsem potom pohledem na křížek sám zjistil, ačkoliv jsem, když jsem byl u křížku stál prý křížek nakřivo.

Pokud jde o záležitost s koberecem dověděl jsem se o tom, od vavříčkové ten samý den na zmíněné již zkoušce, neboť říkala, že z koberece kouřilo. Když ~~se tam~~ se tam však šla vavříčková přesvědčit jestli není koberec propálený, říkala, že na něm není nic vi-

obrázek svatostánku s křížkem jsem viděl, neboť můj bratr obrázek přinesl domu asi před 3 týdny. Kde ho vzal nevím.

Vím o tom, že na kněze studuje Jan Zmrhal z Kynic a Kudrna č. 108. Myslím, že asi na Nový rok měl Jan Zmrhal v Čihošti v kostele kázání.

Více nemám, co bych dodal a podotýkám, že sám jsem nikdy zázrak neviděl, a také jsem o žádném zázraku který se stal v Ledči nebo na Slovensku neslyšel.

Zápis byl jmenovanému přečten, shledán správným a podepsán.

Vyslychající:

Svědék:

Vyslychaný:

V Ledči n. Sáz., 1.2.1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i :

sepsaný ~~knížka~~ dne 1. února 1950 u ONV v Ledči n. Sáz.
s předvolaným

O v a n d a Václav, nar. 14.4.1932 ve Vlkanově, okr. Ledec n. S.
syn Františka a matky roz. Boženy Pecové, přísl.
farní úřad Čihošť, stanice SNB místa narození i
bydliště Světlá n. Sáz., národnost česká, stát. pří-
slušnost ČSM, řím. katol., svobodník, povolání děl-
ník v zemědělství u otce doma, školní vzdělání:
4 tř. obecné, 4 tř. měšťanské a 2 roky gymnasia v
Ledči n. Sáz., 1 rok hospodář. školy v Humpolci,
bytem Vlkanov čp. 3, okr. Ledec n. S.,

který po seznámení s předmětem zápisu vypovídá:

v ě d i :

Každou neděli chodím do kostela, kde jsem byl také 11.12.
 a to v Čihošti na kázání faráře Poufara. Ke konci kázání, když
 farář ukázal rukou ke svatostánku se slovy: že Bůh je přítomen ve
 svatostánku mezi námi, nebo něco podobného v tom smyslu, spatřil
 jak se křížek který stojí na svatostánku začal naklánět do-
 va a doprava tak celkem asi 45°.

Sliknu jsem se o tomto nezměňoval a nechal jsem si to
 sebe neboť jsem myslel, že je to nějaké pro mne špatné znamě-

V kostele jsem stál asi 3 m za posledními lavicemi a to
 prostředku spíše k pravé straně. V rozhledu nakřížek mi nic neva-
 no.

Příští neděli, když jsem šel znovu do kostela, slyšel jsem
 si lidé v hloučku před kostelem vypráví o tom, že se hýbal křížek.
 Když jsem šel potom z kostela, setkal jsem se s panem farářem
 řekl jsem mu, že jsem viděl, že se také křížek hýbal. Pan farář mi
 řekl, že už mu to někdo říkal, že to sepiše. A potom teprve jsem to
 doma. U toho, že se křížek ještě někdy hýbal jsem neslyšel ale
 jsem se všiml později, že křížek byl natočen čelem ke kazatelně.
 Události s křížkem jsem nikde nevyprávěl, jenom když se o tom po-
 mluvovalo mezi lidmi, tak jsem to potvrzoval.

Po udání o události s kobercem, slyšel jsem též ale nevím
 od koho, že měl hořet a nebo že z něho měla vycházet nějaká
 ale toto jsem sám neviděl. O tom, že by byl křížek fotografován
 nevím a fotografii jsem také neviděl.

Víím o tom, že na kněze studuje Jan Zárba, z bytce, které-
 jsem slyšel asi před měsícem kázat v kostele v Čihošti. Dále víím
 na kněze studuje nějaký kudrna z Čihošti.

Podotýkám, že vše co jsem říkal je pravda a nemám více
 bych k věci řekal.

Zápis byl jmenovanému přečten, sčítán správným, uzavřen a podepsán

Vyslýchající:

Svědák:

Vyslýchanej:

V Ledči dne 1. února 1950.

Zápis o výpovědi

předvolaným Františkem Černohubem , nar .10.I.1914 v Čihošti ok. nad Sáz. bytem v Čihošti čp.51 , maloročníkem , otec Františka Černohub , je živ výměnkář , matka živa Kateřina roz.Pospíšilová

věci :

11. Prosince 1949 jsem přišel do kostela myslím , že na začátek kázání stál jsem na kruchtě a to při pohledu do lodi kostela vpravo takže mne varhany zahrývaly pohled na kazatelnu a faráře a viděl jsem na vršek oltáře a křížek na oltáři stojící v jsho horních 3,4 čtvrtinách . Během kázání jsem viděl kterak se křížek vychýlil několikrát doleva a prava asi v rozpjetí 20 cm, poněvadž jsem si sobotu před tím pohmoždil oko , myslím jsem si , že je to můj zrakový klam oko jsem si protřel a již jsem nic zvláštního neviděl.

S nikým jsem o věci nemluvil až druhý den při mlácení se o věci začalo povídat a sice Václav Tvrtek vyprávěl o věci Janu Vavříčovi a já jsem k tomu podotkl , že jsem to také viděl. Ještě tomto týdnu se ke mne dostavil farář Toufar a předložil mi prohlášení kde již několik lidí věc popisovalo a já jsem na ně vepsal jsem viděl.

Dál jsem o věci s nikým nevykládal a víc o věci nevím . Slibuji , že nebudu s nikým mluvit o tom , co bylo předmětem tohoto výslechu a jsem si vědom trestnosti , kdybych tento slib nedodržel .

vyslychající :

Zapsala :

Vyslychaný :

Dne 1. února 1950 47

Zápis o vypořádání

Na předvolání dostavila se k vyslechu, konaném na ONV v Ledči Jaroslava V a v ř i č k o v á , nar. 3.3.1929 v Přísoci u Světlé, v domácnosti u otce rolníka a hostinského / 7 ha/, svobodná, nábož. řím. kat., obecnou školu v Čihošti / 8 roků / a 2 letou lidovou školu v Čihošti.

K věci i

Dne 11. prosince 1949 byla jsem v kostele a zde jsem poslouchala kázání. Stála jsem na levé straně vzadu za lavicemi skoro u zdi. Ke konci kázání pokynem ruky ukázal farář na oltář a prohlásil: " Tady je Váš spasitel ", já jsem se podívala na oltář a na oltáři se pohyboval křížek. Několikrát se pohnul, nevím na kterou stranu se pohnul po prvé, vím jen že zůstal stát natočen směrem ke kazatelně. Myslíla jsem při prvním pohybu křížku, že tento spadne, a ulekla jsem se, když se opět narovnal a vychýlil na druhou stranu. Nikomu jsem o věci nic neříkala až ve středu jsem porovnávala na své kamaňádce Boženě F o d a n ě , že je nějak smutná, ptala jsem se jí, co jí je a tu ona začala o vybijícím se křížku v kostele vyprávět ona a já jsem jí pak řekla, že jsem to také viděla. Ještě tentýž týden u nás v hospodě se mně ptal pan farář, zda jsem to také viděla a později mně poslal po své hospodyně papír, kde již asi dva svědci popisovali událost a já jsem podle tohoto vzoru na papír napsala to, co jsem viděla.

Až asi do vánoc byl ve věci klid, teprve po vánočních začali přijíždět do Čihoště různí hosté, takže některý den jich přijde i víc než dvacet, k nám do hostince se občerstvit.

Asi před 3 nedělemi jsem byla v neděli odpoledne na požehnaní po té nějakí cizí lidé se ptali pana faráře, jak se věc udála a tu pan farář nám, kteří jsme to viděli, řekl, abychom to lidem vysvětlili.

Asi před týdnem se stavovali v hospodě nějakí páni faráři, byli 2 a 2 muži v občanském oděvu s nimi. Jeden z nich mi dal obrázek ze Sv. Hory a říkal mi, že sice není přímo ze Sv. Hory, ale vyrozměla jsem z toho, že je odněkud z blízkosti.

22. ledna odpolednem byla v Čihošti obzvlášť velká návštěva. Asi dva autobusy plné a říkalo se, že přijeli také nějakí primáři a doktoři se sestrami řádovými.

Klasitě přečteno a schváleno.

Vyslychající:

Vyslychaná :

Janěková Jaroslava

56
63
131
Rok 1. února 1950

Zápis o výsledku,

provedeném na ONV v Ledči n. Sázavou. Dostavila se

Milada Lebedová, nar. 24.12.1932, v Čihošti, bytem v Čihošti č. 27, v domácnosti u otce v hospodářství 5 ha, 8 roků obecné školy v Čihošti a 2 roky lidovou v Čihošti, otec František Lebeda, matka Marie r. Barešová, náb.řím.kat, 3 sourozence / 2 vdané sestry, / bratr 21 lety v hospodářství.

K věci:

V neděli 11. prosince jsem byla v kostele v Čihošti. Stála jsem vzadu za lavicemi po levé straně od oltáře asi pod začátkem kruchty. Ke konci kázání při slovech "Asi" "Zde ve svatostánku uprostřed vás stojí Ježíš Kristus a mnozí z vás ho neznají" ukázal pan farář na oltář a já jsem se podívala kam ukazuje a viděla jsem, že se pohnul křížek a to směrem ode mne k pravé straně a nevím kolikrát se vychýlil také na druhou stranu. Vedle mne stála moje kamarádka Božena Trojanová z Turochod, ale já jsem jí nic o tom, co jsem viděla neřekla. Také doma jsem o ničem nemluvila, protože jsem se bála, že by mi to nevěřili, a že by se mi třeba smáli. Až v neděli odpoledne 11. prosince jsem byla u Pospíšilů, kam jsem se stavovala, protože jsme společně chodili si léčit zuby. Paní Pospíšilová se mě totiž ptala, jestli jsem neviděla něco v kostele. Já jsem jí na to řekla, že se hýbal křížek. V pondělí mně pak pan Pospíšil říkal, že to už pan farář ví, že mu to byl říci. V pondělí se byl u nás pan farář ptát, jak to v neděli bylo. Tehdy se mně pan farář ptal, jestli to vidělo ještě víc lidí a říkal nám, že neví co to může být. V úterý jsem o tom mluvila, když jsem šla z nákupu s mou tetou, Marií Černohubovou z Čihoště. Přítomna byla také paní Rauerová a ta se mi smála, že jsem se zbláznila. Ovšem ve středu na to jsem znovu mluvila s paní Rauerovou a ta mi říkala, že jejich dcera Mária jí večer také říkala, že pohyb křížku viděla.

Asi tak za 14 dnů byla u nás Marie Touřerová, kuchařka pana faráře a přinesla mi listinu a žádala mě, abych napsala, co jsem v neděli 11. viděla v kostele. To jsem také učinila.

Vyslýchající:

Vyslýchaná:

Milada Lebedová

Zápis o vypovědi, konané dne 1.II.1950 na ONV v Ledči n. S.

Dostavila se paní

Ružena Pospíšilová, bytem Čihošť č. 28, nar. 7.I.1909, vdaná, v domácnosti, manžel kovář, 4 děti ve stáří 20, 18, 14 a 12, otec ~~Milan Pospíšil~~ Jan Pros matka Marie r. Mrkvičková, nábož. řím.kat., bez polit.příslušnosti. Po poučení udává ~~z následující~~

K věci:

11. prosince jsem byla přítomna kázání v kostele v Čihošti. Asi ke konci kázání ukázal pan farář rukou na svatostánek asi se slovy: " Tady je Váš spasitel ve svatostánku , uprostřed vás je a vy ho neznáte ." Podívala jsem se při těch sloech na oltář a viděla jsem že se křížek vychýlil hodně do strany směrem ke kazatelně a hned na druhou stranu, tento pohyb se udál asi 5x. Nikomu jsem nic neřekla až doma jsem zjistila, že má dvě děti 14 lety Václ. v a 12 letá Marie pohyb křížku také viděly. Manželk, který byl rovněž v kostele, ~~ale~~ však nic neviděl. Ten den jsem o této věci mluvila ještě s Mil. dou Lebedovou, která mně potvrdila, že pohyb křížku také viděla.

Můj manžel stoprocentně věřil tomu, co jsem mu o pohybech křížku vyprávěla a hned v neděli prohlásil, že to musí oznámit panu faráři. V pondělí ráno po mši asi v 8 hod. všechno to sdělil panu faráři. Pan farář chtěl, abych mu to potvrdila také já a čekal na mne s manželem v pondělí v 8 hod. ráno před kostelem. Také já jsem mu pověděla, co o věci vím a ptal a jsem se ho, co to má znamenat. On mi odpověděl, že sám nemůže vědět jestli to je k dobru nebo ke zlu, že jsou však farníci hodní, tak snad že to bude k dobru.

Asi ve středu nebo ve čtvrtek jsem mluvila s panem farářem po druhé když jsem šla z kostela. Tehdy mně pan farář říkal, že už má zjištěných více lidí, kteří pohyb křížku také viděli. Jak si to zjistí to nevím.

Asi v pátek mi říkala moje dcerka, že se jích pan farář ten den ptal v náboženství jestli jejich rodiče nebo oni sami viděli v neděli pohyb křížku.

18. prosince v neděli při nebo po kázání se pan farář zmínil o události z minulého neděle a vyzval přítomné, aby se přihlásil, kdo ještě měl pohyb křížku vidět. Na tuto výzvu se ještě někteří občané přihlásili, kteří to byli , to nevím.

V pondělí večr 19. prosince byl u nás pan farář, předložil mně arch papíru a žádala mně a mých dětech, abychom popsali, jak se udála příhoda s pohybem křížku. Při této příležitosti pan farář prohlásil, že s křížkem musela pohybovat nějaká vyšší moc, že přirozenou cestou je to nemyslitelné. Ví, že druhý den sloužna z fary byla s ~~podpisem~~ listinou u sl. Lebedové v Čihošti.

V neděli 8. ledna odpoledne jsem se byla podívat v kostele, protože jsem se dověděla, že je v kostele přítomen želivský opat. Tenkrát byl před oltářem mezi skupinkou více osob, kteří přijeli s opatem želivským rolník Černoň z Čihoště a snad ukazoval, jak se křížek pohyboval. Já jsem byla na knuchtě s varhaníkem Trtíkem byl tam také Trtíkova žena a dcera. Viděla jsem, že některý z pánů také oltář fotografoval.

To je všechno, co mohu o věci udát a prohlašuji, že jsem uvedla jen čistou pravdu.

Po přečtení schváleno:

Vyslychající:

Vyslychání:

Ružena Pospíšilová

V Čihošti dne 1. února 1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i

předvolanou

Marie Raueřovou, nar. 6. března 1936 v Čihošti, okres Ledč
č. 1., byt m v Čihošti č.p. 8, dcera Josefa Raueřa, rolníka v Čihošti
Marie roz. Menouškové.

v ě c i :

Dne 11. prosince 1949 jsem přišla do kostela před začátkem bohoslu-
bu a postavila jsem se před lavice na levou stranu pod kazatelnu.
farář kázal, že máme chodit k přijímání a pak prohlásil, že je
 Kristus pán mezi námi a ukázal při tom rukou k oltáři. Já jsem se
 dívala na oltář a viděla jsem jak se na oltáři vychýlil křížek
 doleva, pak do prava, pak doleva a zase do-prava, pak se pootočil
 a stal stát. Já jsem poslouchala dál kázání, zapoměla jsem na to,
 kve as třetí den se počalo ve vesnici mluvit o tom. Mamince na
 si to říkala Milada Lebedová, maminka přišla domů, ptala se mne
 to, a já jsem jí potvrdila, že jsem skutečně viděla křížek se
 hýbat. Později bylo to ještě před vánoci, se mne ptal na hýbání křížku
 farář, přišel pak k nám a já jsem mu pak napsala písemné prohlášení
 o tomto hýbání. Víc nemám k věci to bych podotkla.

Zapísovateľ:

Vyslýchany:

Marie Raueřová.

Zápis o výsledku na ONV v Ledči na S. dne 1. II.1950.

Dostavila se paní Božena Polívková, nar. 2.III.1914 v Hroznětíně, o.Ledeč nábož. řím. kat., rodiče Antonín Vavříčka a Kateřina r.Nováková. Bydlí v Hroznětíně čp.17, v domácnosti na hospodářství 5 ha. Děti ve věku 15, 11, 8 K věci ;

Asi 10. nebo 11. prosince 49 to se nepamatuji, ale vím, že to bylo v neděli, jsem byla se svými dětmi u sv. zpovědi v kostele v Cihosti. Při kazání podívala jsem se na křížek na oltáři a tu jsem zjistila, že se pohnul a to 3x, nejprve vpravo, pak vlevo zase do prava zůstal tak stát. Ten den jsem se s tím nikomu nesvětila, poněvadž jsem se domnívala, že ~~maximálně~~ jsem to viděla jen sama a bála jsem se, že je to nějaké zlé znamení pro mě. Druhý den jsem to vyprávěla své sestře, Kopečce Fialové v Hroznětíně. Ta už o tom věděla, od koho nevím. Řekla jsem jí to v pondělí hned asi v 1/2 4 hod. ráno. Teprve za měsíc potom jsem se dověděla od p. Dvořáka, rolníka v Hroznětíně, že on tehod dne také křížek v pěstbu viděl. Říkal mi, že byl na kruchtě, já jsem stála pod kruchtou, ale viděla jsem dobře.

To je všechno, co o věci vím, prohlašuji, že jsem uvedla jen čistou pravdu.

Vyslychající :

Vyslychaná :

Božena Polívková

59
52
124
Státní bezpečnost
v Jihlavě .

V Čihošti dne 1. února 1950.

Z á p í s s p ř e d v o l a n ý m

Václavem Pospíšilem, nar. 6. listopadu 1935 v Čihošti okres Ledč n. řáz.,
byl v Čihošti čp. 28, synem Václavem Pospíšil, kováře v Čihošti a
ženy roz. Prosové.

v e c i :

11. prosince 1949 jsem přišel do kostela před začátkem bohoslužeb
postavil jsem se mezi hochy na pravou stranu před lavice. Během kazání
farář mluvil o tom, že Kristus pán je uprostřed nás, ukázal
na oltář, já jsem se na oltář poctoval a tam se počal hýbat
a to 3 krát k sakristii a třikrát na druhou stranu. Já jsem si
nic nemyslel, poslouchal jsem dál kazání, teprve když jsem přišel
domů mně maminka říkala, jestli jsem neviděl něco zvláštního v kostele
jsme současně se soustrou řekli, že jsme viděli hýbat se křížek.
maminka říkala, že to také viděla, při tom nás poslouchal tatínek,
naší řeči překvapen. Po několik dnů později jsem byl pozván panem
farářem na faru a tam jsem mu na kus papíru napsal co jsem viděl.
Já nemám co bych více udal.

Vycházející :

Zapísovatel:

Vyslýcháný :

rajské velitelství státní bezpečnosti
v J i h l a v ě .

V Ledči n.S., 1.2.1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i :

sepsaný dne 1.2.1950 u ONV v Ledči n.S. s předvolaným

r a j a n s k ý Karel, nar. 28.3.1918 v Kynicích okr. Ledeč n.S.
syn Karla Kakáčka a matky roz. Holochové, přísl.
far. uř. Čihošť, stanice SNB Ledeč n.S., národ. česk.
stát. přísl. C.Č., řím. katol., ženatý, manželka Anež-
ka roz. Mutová rolník s vlastním hospodářstvím
o výměře 11,61 ha, školní vzdělání: obecná a 3
měšťanky, bytem v Kynicích čp. 26, okr. Ledeč n.S.

terý po seznámení s předmětem zápisu vypovídá:

v ě ř i :

Dne 11.12.1949 ke konci kázání v kostele v Čihošti, viděl jsem
obě ruky faráře Tomfara ukazovat levou rukou ke svatostánku jak se
ohnul křížek a myslím, že nejprve doleva a to, asi na 45 stupnu,
k se několikrát ještě zakýval a zůstal stát.

V kostele jsem stál asi 5,00 m za zadními lavicemi, spíše na
pravou stranu. vedle mne stáli nějací lidé z okolních vesnic, které
já tak dobře neznám a proto nemohu říci kdo to byl.

Když jsem potom vyšel z kostela po mši svaté dával jsem po-
zdali o tom buď někdo něco povídat, nikdo však nic neříkal.
Nerogoval jsem si proto, že je to na mne nějaké zlé znamení. Niko-
jsem se o tom nezmínil, až v úterý večer při krmení ve stáji,
když nám zhaslo elektrické světlo a svítili jsme jen lampičkou,
na mne divně zapůsobilo a proto jsem se syřil své manželce a tat-
kovi. Jinak jsem nikde nic neříkal, neboť druhý den ve středě
se o tom všeobecně mluvilo a jenom když přišla všeobecně mezi
námi řeč, řekl jsem, že jsem to také viděl.

Před touto událostí jsem se s farářem nikdy osobně nestýkal,
ale při svatbě manželčiny sestřence 24. září 1949. jsem s ním na
sledy osobně mluvil. Po této události s křížkem jsem s farářem
nikdy nemluvil a pokud jde o spisovací arch svědků v této udá-
losti tak ten ke mně přinesl Miroslav Zmrhal z Kynice, jehož bratr
Zmrhal je v semináři, myslím, že v Král. Hradci.

Jinak nevím se bych k věci podotknul a vše co jsem udal je pra-

Zápis byl jmenovanému přečten, shledán správným a podepsán.

Uvěřující:

Svědka:

Vyvolávaný:

59
134
66
vojenské velitelství státní bezpečnosti

v J i h l a v ě .

V Ledči n.S., 1.2.1950.

Z á p i s o v ý p o v ě d i :

sepsaný dne 1.2.1950 u ONV v Ledči n.Sáz. s předvolaným

v ř i č k a Václav, nar. 17. září 1918 v Hroznětíně, okr. Ledč
n. Sáz., syn Václava a matky Marie roz. Vosyková,
přísl. far. úřad Čihošť, stanice míx SvB místa naroze-
ní i bydliště Ledč n. Sáz., stát. přísl. ČSR, národ.
česká, rím. katol., ženatý, manželka Marie roz. Dvořá-
ková, rolník s vlastním hospodářstvím o výměře 24
ha, škol. vzdělání: obecná a 2 tř. měšť. školy, dle sta-
stního udání zachovalý, bytem Hroznětín čp. 2, okr.
Ledč n. Sáz.

po seznámení s předmětem zápisu vypovídá:

ě i :

Dne 11. 12. 1949 byl jsem v Čihošti v kostele na kázání faráře
ara a na otázku zda jsem viděl jak se křížek při konci kázání
boval uvádím, že jsem to neviděl.

při kázání, jsem stál nahoře na kuru na pravé straně zdi.
Chodil jsem na zkoušku na vánoční zpěvy a tam jsem se v úterý
1949 poprvé dozvěděl, od varhaníka Jana Rrtíka, který zkoušku
že se měl křížek v neděli při kázání pohybovat.

Dne 23. 12. 1949 na Boží Hód viděl jsem když jsem přišel do
ela, že křížek stojí rovně. Na konci mše svatě téhož dne jsem si
všiml, že křížek stojí zase nakřivo. Pokud jde o záležitost s
rem, dověděl jsem se o tom též na shora zmíněné zkoušce, neboť
Rrtík nás upozornil na to, že se z koberece kouřilo a Vavříčková
otom šla podívat zda je koberec propálený. Nic však nezjistila.

Asi před 3-4 týdny stávil jsem se u Jana Rrtíka, který mi ří-
la, že má doma vyfotografovaný křížek a při té příležitosti jsem ho
sem doma fotografii ukázal příslušníkům rodiny a druhý den v
i jsem mu ji vrátil.

Vím o tom, že na kněze studuje Jan Zmrhal z Rynic, který byl
ti někdy na Nový Rok a měl také kázání. Dále ještě na kněze
jí bratři Kudrnové z Čihoště, jejichž rodiče bydlí teď někde v
ničí. Starší z bratří Kudrnu četl někdy na Nový Rok v kostele
elium nebo něco podobného.

V poslední době jsem se dozvěděl, myslím, že u Rrtíku, že se
na Šumavě zjevila Panna Maria. Bližšího o tom nic nevím a
u jsem se o tom nezmiňoval.

O nějakých nových zjeveních neb něčem podobném jsem neslyšel.
Pokud jde o nového faráře, který měl dne 29. 1. 1950 v Čihoš-
kosteles kázání dozvěděl jsem se od Frant. Vavříčky, že to je fa-
onáš, který na této farnosti působil asi před 15 lety. Já sám
ho též poznal, ale tuto neděli bylo v kostele tolik lidí, že jsem
faráře vůbec neviděl.

Jinak nemám, co bych k věci dodal.

Zápis byl jmenovanému přečten, shledán správným, uzavřen a
sán.

67 68
136
Krajské velitelství státní bezpečnosti
v J i h l a v ě

V Ledči n.Sáz., 1.2.50

Z á p i s o v ý p o v ě d i:

sepsaný dne 1.2.1950 u ONV v Ledči n.Sáz. s předvolanou

V a v ř i č k o v o u Annou, nar. 26.1.1932 ve Zdeslavicích, okr. Leděč n.S., dcera zemř. Václava a matky roz. Anny Bělohlávkové, přísl. farní úřad Čihošť okr. Leděč n.Sáz., stanice ŠNB místa narození Leděč n.Sáz., nár. české, stát. přísl. československá, řím. katol. svobodná, školní vzdělání 8 tř. obecné 3 roky odb. zemědělská, povolání v domácnosti, bydliště Zdeslavice čp.13. okr. Leděč n.Sáz.

k v ě r i :

V neděli 11. prosince 1949 šla jsem asi v 9 hod. do kostela v Čihošti na mši svatou. Stála jsem mezi posledními lavicemi uprostřed spíše k pravé straně. Ke konci kázání pan farář pohnul rukou směrem ke svatostánku, tak jsem se podívala po směru pohybu jeho ruky na křížek nad svatostánkem a viděla jsem, jak se křížek pohnul několikrát, na levo a napravo kolikrát to už nevím a rovněž nevím na kterou stranu dříve, myslela jsem si v první chvíli, že to je pro mne nějaké znamení a proto když jsem šla z kostela s Marií Hosiškovou, Ludmilou Tvrdíkovou a Marií Tvrdíkovou, které jsou ze Zdeslavic, jsem se jím o tomto nezmínila. Měla jsem též obavu, že se mi budou vysmívat. Jinak jsem nikomu nic neříkala, až druhý den v pondělí večer jsem se o tomto zmínila mamince, která byla také v kostele v neděli přítomna, ta však neviděla nic. Maminka tomu nechtěla věřit a řekla, že se mi to asi zdálo. Potom ještě asi za 3 dny jsem o tom vyprávěla sousedům Lavříčkovým, kteří se mně přímo sami ptali, jestli jsem to také sama neviděla. Kde oni se o tom dověděli to nevím. Později, když se o tom mezi lidmi mluvilo, tak jsem mezi kamarádkami o tom vyprávěla. O tom, že se mělo kouřit z koberce, a nebo něco podobného o koberci jsem neslyšela a dovídám se to teď poprvé. Asi za týden po svátku na Hod Boží mne moje sestra Božena říkala, že se na Hod Boží prý křížek zase hýbal, ale o tom já nic jiného nevím, ani jsem to neviděla, třebaže jsem v tu dobu v kostele byla. Asi za 14 po tom kdy jsem viděla jak se křížek hýbe, přišel k nám pan farář Josef Toufar a sepsal se mnou stručně celý případ jak jsem ho viděla. Jinak jsme o celém případě nehořovali. Pan farář pouze říkal, že to pošle panu biskupovi, aby případ posoudil.

Podotýkám, že včera t. j. 31. ledna 1950 jsem se v Čihošti setkala kolem 12 hodiny s nějakými pány v kostele, kde jsem se stavila na cestě domů. Tito se mně vyptávali, jak se celá věc udála a jeden z nich říkal, že pan farář asi tahal za provázek proto, že se křížek hýbal.

62 69
134

omínám si, že jeden pán mi říkal, že píše do Rudého práva.
Jinak nemám, co bych k celému případu dodala.
Zápis byl jmenované přečten, schválen a podepsán.

vyslýchající:

Purichy

svědek:

[Signature]

vyslýcháný:

Kovářková Anna

MINISTERSTVO INFORMACÍ A OSVĚTY

Tiskový odbor

Praha 6. března 1950.

LISTINA PŘÍTOMNÝCH

na tiskové konferenci v Ministerstvu vnitra v 10 hodin.

SESTAVA:

JMÉNO:

... PRÁVO	...
... PRÁCE	...
... MLADÁ FRONTA	...
... LIDOVÁ DEMOKRACIE	...
... OBRANA LIDU	...
... ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY	...
... SVOBODNÉ SLOVO	...
... LIDOVÉ NOVINY	...
... ČTK	...
... ZAS	...
... ROZHLAS	...
... Rovnost	...
... Lidová obroda	...
... Pravda	...
... Práca	...
... Obrana ľudu	...
... Sl. informace	...
... Tisk. odděl. ÚV KSČ	...
... Tvorba	...
... Nedělní noviny	...
... Svět práce	...
... Beseda venkovské rodiny	...
... Mlata	...
... Třapress	...

Handwritten signatures and names:

- V. Maršal
- Yomin
- Becl. F.
- Kallus
- Pecan
- Kutko
- Masni. C. F.
- Veron. Soos
- Ludwig August
- Vera Frolova
- V. Becl
- Mys. Blizova
- J. C. Chvan
- J. M. J.
- J. H. M.

MINISTERSTVO INFORMACÍ A OSVĚTY

Tiskový odbor

Praha

6. března 1950.

LISTINA PŘÍTOMNÝCH

na tiskové konferenci na ministerstvu vnitra v 10 hod

LIST:

JMÉNO:

- 1. TASS /SSSR/ *V. Meda*
- 2. SOFINFORMBYRO /SSSR/
- 3. IZVESTIJA /Bulgakov, SSSR/ *A. J. Jurek*
- 4. PAP /Polsko/ *Jens. Stalinski*
- 5. API /Polsko/ *A. Pivovarsky*
- 6. MTI /Maďarsko/ *M. J. Jurek*
- 7. BTA /Bulharsko/ *M. J. Jurek*
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 39.
- 40.
- 41.
- 42.
- 43.
- 44.
- 45.
- 46.
- 47.
- 48.
- 49.
- 50.

Text pozvánky.

V..... dne..... 16. 1. 50

Důstojný pane/u nekatolíku: Vážený pane /.

Naš lid vyjádřil před časem svůj dobrý poměr ke knězi a k církvi novými církevními zákony. S jejich textem jste se již jistě dávno seznámil. Je Vám tedy známo, že podle § 7 zák. č. 218/49 Sb. každý duchovní musí složit slib věrnosti naší republice, jestliže chce vykonávat své kněžské povolání. Není to nic výjimečného. U nás jako ostatně ve všech moderních státech - každý, kdo chce veřejně působit, skládá takovýto slib. Skládají jej nejenom státní zaměstnanci všeho druhu, ale i funkcionáři lidové správy, poslanci, ba i sám prezident republiky. Činí tak ochotně a s hrđostí, protože slavnostní formou slibu mohou vyjádřiti svou sounáležitost s lidem a věrnost ke státu, který si tento lid pro sebe vybudoval. Předpokládám tudíž, že i Vy rád splníte svou občanskou povinnost a dostavíte se do mé kanceláře v budově ONV /KVV/ ke složení slibu, zvláště když věrnost a lojalita k státu je samozřejmou povinností každého poctivého kněze, jak žádají i příkázání církve.

Budu Vás očekávat dne..... v..... hod. dop./odp./. Vzhledem k tomu, že můj čas jest velmi omezen, prosím Vás, abyste den i hodinu pozvání přesně dodržel.

Na shledanou s Vámi se těší

.....
předseda ONV /KVV/

Ar-chivováno u OSA Havlíčkův Brod
Archivní materiál ONV - Leděč nad Sázavou
3. školství a osvěta
církevní věci rok 1949 - 50
sign 370
krabice č. 76

Příloha - průběh věznění P. Toufara

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE	
					28	29	leden 1950
30	31						
		1	2	3	4	5	únor 1950
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28						

- 28.1. zbaven osobní svobody a odvezen do Valdic
- 1.2. první výslechový protokol
- 22.2. bití P. Toufara
- 23.2. sepsán dodatek výslechového protokolu jiným autorem, v noci filmování v Čihošti
- 25.2. po převozu do sanatoria v Legerově ulici ve 14.30 hod, po přípravě operován v 18.20 hod a krátce po operaci po 20.00 hodině umírá
- 28.2. uložen do hromadného hrobu v Praze-Ďáblicích, v černé vězeňské rakvi, ve druhé vrstvě od dna šachty č. 16 předposlední, t.j. devatenáctý [5].

-377
č. j. ČUS: ODV-37/VE-94

Česká republika

Příloha č. 7

ORIGINÁL

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	
ŘEŠENÍ DOKUMENTACE A VYŠETŘOVÁNÍ	
22. 11. 2000	
Č. j. 1281-37/VE-94	
Přílohy: 1/6	

3T 48/97

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 6 rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Brčákové a přísedících Ctirada Kuthana a Miloslava Čiháka v hlavním líčení konaném dne 23. listopadu 1998

takto:

Obžalovaný

Ladislav M á c h a ,
nar. 19. 6. 1923 ve Višňové, okr. Příbram, důchodce, trvale bytem Praha 6, Na Petřínách 208/36

je vinen, že

v době od 20. 2. 1950 do 22. 2. 1950 jako podporučík StB, vedoucí zvláštní skupiny Hlavního velitelství StB utvořené k vyšetřování duchovních držených ve věznici ve Valdicích, okr. Jičín, v souvislosti s tzv. čichoštským zázrakem, přestože věděl o nezákonnosti jejich zadržování, vydával příkazy k vedení vyšetřování, sám se podílel i na nezákonných metodách vyšetřování vůči faráři Josefu Toufarovi, nar. 14. 7. 1902, s cílem přinutit jej k doznání o záměrném zinscenování zázraku v kostele v Čichošti, a to jednak pokynem k jeho umístění do tzv. korekce, podzemní cely, kde byl vystaven chladu, tmě a nemožnosti spánku, jednak užitím fyzického násilí, údery obuškem do zad, hřbetní části horních i dolních končetin, přes chodidla takovou intenzitou, že způsobily vznik rozsáhlých až splývajících hematomů v zasažených částech těla a na ploskách chodidel rovněž i puchýře, přičemž uvedené poranění doprovázené intenzívní bolestí zapříčinilo již vážnou poruchu zdraví,

-36

t e d y : jednak dopustil se jednání proti člověku, ne sice v tom úmyslu, aby ho usmrtil, ale v úmyslu nepřátelském, jednal takovým způsobem, že mu z toho vzešlo porušení zdraví a tímto činem bylo způsobeno zvláštní trápení a útok se stal v umluveném spojení s jinými,

jednak jako státní úředník a osoba ve veřejné službě, pod přísahou i bez přísahy ve službě, v níž měl povinnost, zneužil jemu svěřené moci a služebního postavení, aby způsobil jiné osobě škodu, ať se dal k tomu svést náruživostí nebo vedlejším úmyslem, a zvláště jako úředník vázaný povinnostmi, osoba trvale ustanovená ve veřejné službě se dal odvrátit od zákonného plnění své úřední a služební povinnosti,

č í m ž s p á c h a l

restný čin - zločin - těžkého poškození na těle podle § 431, § 434 písm. c), d) vojenského tr. zákona č. 19 /1855 ř. z.

restný čin - zločin - zneužití moci úřední a služební podle § 380, § 381 písm. a) vojenského tr. zákona č. 19 /1855 ř. z.

a o d s u z u j e s e

podle § 380, § 381 za použití § 382 a § 96 vojenského tr. zákona č.19/1855 ř.z. s přihlédnutím k § 5 zákona č. 198/1993 Sb. k trestu odnětí svobody v trvání pěti (5) let.

Podle § 39a odst. 3 tr. zák. se pro výkon trestu zařazuje do věznice s dohledem.

O d ů v o d n ě n í :

O obžalobě Okresního státního zástupce v Jičíně podané dne 12. 12. 1996 na obž. Ladislava Máchu u Okresního soudu v Jičíně pro restný čin - zločin těžkého poškození na těle podle § 431 a § 434 písm. c), d) voj. tr. zák. č. 19/1855 ř. z. a pro restný čin (zločin) zneužití úřední nebo služební moci podle § 380 a § 381 písm. a) téhož zákona rozhodoval zdejší soud na základě procesního rozhodnutí Vrchního soudu v Praze.

Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 16. září 1997, sp. zn. Ntd 113/97 podle § 25 tr. řádu rozhodl o odnětí věci Okresnímu soudu v Jičíně a přikázání Obvodnímu soudu pro Prahu 6.

Po provedeném dokazování u hlavního líčení vzal soud za prokázaný skutkový děj uvedený ve výroku rozsudku. Tento závěr soud odvíjí od obsahů níže rozvedených důkazů, na základě kterých soud učinil i rozhodná skutková zjištění.

Poškozený farář Josef Toufar byl zadržen dne 28. 1. 1950 v Čihošti příslušníky StB, Hlavního velitelství StB v Praze, na příkaz vedení této policejní složky, v jejímž čele stál velitel Osvald Závodský. Důvodem zajištění a následného věznění poškozeného bylo rozhodnutí o vyšetření tzv. čihošťského zázraku, které realizovalo Hlavní velitelství StB v Praze jako důsledek požadavku vzešlého od tehdejších nejvyšších vládních a stranických představitelů. Po zadržení byl poškozený převezen do věznice ve Valdicích, okr. Jičín, kde byli posléze uvězněni i další duchovní, rovněž v souvislosti s tzv. čihošťským zázrakem (např. Vít Tajovský, viz níže). Od okamžiku uvěznění pošk. faráře Josefa Toufara ve věznici rozhodoval jak o způsobu vedení vyšetřování poškozeného, tak ostatních zmíněných vězňů právě obž. Ladislav Mácha.

Obž. Ladislav Mácha, podporučík StB, byl rozhodnutím velitele Hlavního velitelství StB v Praze ustanoven do funkce vedoucího vyšetřovací skupiny sestavené ad hoc, vedením StB právě k vyšetření tzv. čihošťského zázraku.

Dalšími členy skupiny byli Miloš Hrabina, /viz výslech svědka, níže/ Václav Hrabák, Řezníček, Němec, Zikmund (již zemřel) a Stanislav Cviček (viz výslech svědka, níže). Ze jmenovaných příslušníků StB určil obž. Ladislav Mácha dvojice, kterým přidělil jednotlivé vězně, „vyšetřovance“. Stanislav Cviček, technik, byl výhradně pověřen technickým zajištěním dokumentace, nahrávkami prováděných výslechů na magnetofonové záznamy.

Shora uvedené skutkové zjištění soud prokázal obsahem svědeckých výpovědí svědků Miloše Hrabiny, Bohumila Košáře, Stanislava Cvička a obsahy listinných důkazů /viz níže/.

Výpovědi svědka Miloše Hrabiny soud prokázal skutkové okolnosti, které se vázaly k celému průběhu vyšetřování poškozeného faráře Josefa Toufara

Svědka Miloš Hrabina uvedl: někdy koncem ledna 1950 byl služebně převelen do instruktorské skupiny, k plnění speciálního úkolu. Vedoucím skupiny byl obž. Mácha, přičemž ještě v době odjezdu řadoví členové skupiny neznali zcela přesně obsah úkolu.

Ve večerních hodinách přijeli do areálu, o kterém záhy zjistil, že se vlastně jedná o věznici Valdice. Všichni členové skupiny byli ubytováni přímo v celách a nesměli se stýkat „s civilním sektorem“. Krátce po příjezdu, se dozvěděl, že budou vyšetřovat „Čihošť - čihošťský zázrak“, přičemž sami netušili, o co vlastně jde. Nikdo ze skupiny neměl žádné podklady, mnil tím např. protokoly o zatčení, protokoly o domovních prohlídkách, o prověřování osob, či cokoliv jiného. Vyšetřování probíhalo s

-400

maximálním utajením, dokonce i protokoly museli v záhlaví označovat smyšleným místem sepsání „Stará Ves“.

Služebně byl nejmladším členem ze všech příslušníků skupiny a po rozdělení pracoval společně ve dvojici s Václavem Hrabákem, který byl určen vedoucím dvojice. Vzpomíná si, že vedoucí Hrabák dostal číslo vyšetřovance a teprve, když ho příslušníci vězeňské stráže předvedli k výslechu, dozvěděli se totožnost vyslýchaného. Právo předvolat vězně k výslechu neměl každý člen skupiny, od nich to byl pouze Mácha a Hrabák.

Protože s Hrabákem dostali k vyšetřování faráře Toufara, začali ho i vyslýchat. Museli „začít vařit z vody“, jak již uvedl, neměli podkladové materiály. Práci ve dvojici měli rozdělenou, vyslychajícím byl Hrabák, on zapisoval protokol a byl „v podstatě ve funkci písařky“.

Svědék u hlavního líčení stvrdil jako autentické podpisy na protokolech o výsleších faráře Toufara / viz níže, listinný důkaz, č.l. 1-21 přílohového svazku dokumentů č. 2 ZV 122/MV/, podpis vyslychajícího, je podpisem Hrabáka, podpis u textového označení svědek, je jeho vlastním podpisem.

Postup po sepsání protokolu byl předem stanovený. Každý protokol musel být okamžitě předán vedoucímu skupiny Máchovi. Ten, po prostudování protokolu rozhodl, zda se musí protokolace doplnit dalším výslechem, v jakém směru a na jaké konkrétní otázky se má další případný výslech soustředit. Z uvedeného důvodu proto s Hrabákem museli opakovaně vyslýchat i faráře Toufara, což se promítlo v obsahu tzv. doplňků k protokolu. Písemné protokoly i magnetofonové nahrávky výpovědí byly, prostřednictvím vedoucího skupiny Máchy, pravidelně, každý den, zasílány na Hlavní velitelství Státní bezpečnosti v Praze. Technikem pořizujícím magnetofonové záznamy výslechů byl Cviček.

Od počátku zahájení výslechů faráře Toufara se s Hrabákem pohybovali „v začarovaném kruhu“, neměli se o co opřít, než o to, co jim Toufar sám řekl. Podstatu zázraku, jak měl fungovat, sami neznali, a proto si přirozeně nemohli ani žádnou okolnost prověřit. Při výslechu jednali s farářem Toufarem slušně, neměli ani důvod postupovat jinak, protože pan farář vypovídal naprosto spontánně. Během vyšetřování poté, co již faráře Toufara několikrát vyslechli, odjeli společně s Hrabákem do vesnice Zahrádka, aby prověřili dílčí poznatky, o kterých se domnívali, že by mohly posunout vyšetřování. Jednalo se o osobní kontakty faráře Toufara a to hlavně s nezletilými chlapci, usuzovali totiž na možné podezření z pedofilie. V Zahrádce hovořili s několika chlapci, přičemž výsledky prověřování zachytili pouze do záznamů. Na protokoly nevyslychali, protože se jednalo o nezletilce.

V době jejich nepřítomnosti ve Valdicích, která mohla být maximálně čtyřdenní, zjistili od dalších členů skupiny, že faráře Toufara vyslychal sám vedoucí skupiny Máchou, přičemž faráře i fyzicky týral, bitím. Po příjezdu ze Zahrádky našli s Hrabákem faráře Toufara ve změněném, velmi špatném zdravotním stavu. Těžce chodil, bylo zřejmé, že trpí bolestí, když jde, měl odulé a okoralé rty a jeho stav by přirovnal k tomu, „že byl fyzicky na dně“.

Právě užití násilí vedoucím skupiny Máchou k získání doznání faráře Toufara bylo důvodem i ostrého konfliktu mezi Hrabákem a Máchou, protože Hrabák se proti tomuto způsobu vyšetřování ostře ohradil. Hrabák nepřistoupil ani na zásadní argument velitele Máchy - od Závodského, jako velitele Hlavního velitelství StB k tomuto postupu dostal přímý rozkaz. Byl Závodským pověřen získat doznání Toufara za každou cenu a to se mu podařilo jen tímto způsobem. Máchou jim dále řekl, že se mu Toufar doznal, jak „křížek nastražil, mělo to být na nějakém principu gumičky,

drátku“. Pan farář jim poté do protokolu skutečně zopakoval doznání, které v době jejich nepřítomnosti učinil.

S Hrabákem prováděli vždy výslechy přes den, nikdy nerozhodli o umístění faráře Toufara do korekce, protože v době, kdy ho vyslyšali, k tomu neměli absolutně žádný důvod, pan farář vypovídal dobrovolně a výslechy si teprve vytvářeli základní podklady pro vyšetřování.

Hrabák se postavil i proti provedení rekonstrukce s farářem Toufarem, protože tehdy bylo i vizuálně zřejmé, že se nachází v nepříznivém zdravotním stavu a vyslovil dokonce obavu, aby provedení rekonstrukce faráře ještě více zdravotně nepoškodilo. Hrabákovo doporučení Mácha neakceptoval, rekonstrukce proběhla i v souladu s právním vedením StB. Hrabák ani on se rekonstrukce nezúčastnili.

Celá „věc“ vyvrcholila tím, že se postavili proti Máchovi do opozice a ten byl krátce nato - po úmrtí faráře - z funkce vedoucího skupiny odvolán a přemístěn na „školské oddělení“ a na jeho místo, vedoucího skupiny, jmenován právě Hrabák.

Pro odstup času svědek odkázal na dřívější údaje, které k věci sdělil písemně v roce 1951, konkrétně výslovně označil za autentický úřední záznam ze dne 27. června 1951, který podle vyjádření svědka odpovídá skutečnosti, vypracoval ho sám, s poměrně krátkým odstupem od události, a to podle skutečností, které mu byly osobně známy (viz č. l. 180 až 183 v přílohovém svazku dokumentů č. 2 ZV 122/MV).

V případě svědkem označeného záznamu se jedná o písemné vyjádření svědka zahrnující popis činnosti skupiny ve Valdicích, naléhání vedoucího Máchy na použití všech prostředků při výslechu, včetně užití násilí k zajištění úspěšného vyšetření případu. Z popisu sledu proběhlých událostí při vyšetřování faráře Toufara obsahuje záznam tyto konkrétní doplňující údaje:

„Ještě než odjížděli, bylo jim Máchou sděleno, že se jedná o neobyčejně závažný politický případ, na kterém má zájem jak StB, tak i ÚV KSČ a dokonce jim nepřímou řekl, že tam jedeme z příkazu s. Gottwalda“

Vedoucí skupiny Mácha v době, kdy vyšetřování uvízlo „na mrtvém bodě“ se rozhodl, že použije fyzického násilí, aby faráře „zlomil“. S Hrabákem mu zamýšlený postup rozmlouvali, nedal si to vymluvit a argumentoval tím, že při posledním rozhovoru s velitelem Závodským, tento výslovně prohlásil, že mají povoleno použít všech prostředků, aby byl případ rychle a úspěšně vyřešen a pokud nebude Toufar mluvit, použít i fyzického násilí. V době, kdy byli s Hrabákem mimo věznic, chtěli si záležitost přešetřit na místě činu, zjistili, že faráře Toufara si vzal k výslechu Mácha. Bezprostředně po návratu s Hrabákem byl osobně přítomen situaci, jak Mácha si dal večer předvést faráře Toufara do temnice, od strážných přinést obušek, se kterým Toufara, ležícího na lavici bil „hlava nehlava“. Co viděl, šel okamžitě oznámit Hrabákovi, protože Mácha si nedal říci, aby Toufara tak nebil. Mácha jim oznámil, že se farář doznal. Druhý nebo třetí den s Hrabákem psali s farářem Toufarem protokol, který obsahoval zmíněné doznání. Při výslechu byly v obličeji faráře patrné stopy po fyzickém násilí.

Následující den po protokolu s doznáním faráře Toufara přijel do Valdic pplk. Josef Čech, prokurátor Čížek a npor. Průša a žádali, aby Toufara převezli do Čihoště, „ kde se celá věc nafilmuje“. S Hrabákem se navrhovanému postupu bránili, protože oba byli shodně přesvědčeni, že zdravotní stav faráře Toufara to neumožňuje. Později však dostali od Čecha rozkaz, a proto převoz faráře do Čihoště uskutečnili. V Čihošti se

-46

„zázrak nafilmoval a vrátili se zpět do Kartouz“. Po návratu z Čihoště musel být k Toufarovi zavolán vězeňský lékař. V pondělí ráno, když se vracel od rodiny, se dozvěděl o převozu Toufara do nemocnice, kde zemřel.

Výpověď sv. Miloše Hrabiny ohledně okolností výsledků poškozeného nachází korespondující odraz i v obsahu listinných důkazů - písemně vyhotovené protokolaci za dobu věznění faráře Toufara (č. l. 1 - 21 přílohového spisu ZV 122/MV, viz níže).

Z listinného důkazu přílohového svazku ZV 122/MV, č.l. 1-21, soud prokázal tyto rozhodné skutkové údaje:

prvotní, základní výslech poškozeného faráře Josefa Toufara je datován ve Staré Vsi 1. 2. 1950 a nese označení „zápis o výpovědi obviněného“. V rámci uvedeného výsledku je obsažena výpověď poškozeného k osobě i k předmětu výsledku - čihošťskému zázraku. Z obsahu protokolace vyplývá, že poškozený, farář Josef Toufar, výslovně uvedl: sám jev - pohyb kříže, ke kterému mělo dojít dne 11. 12. 1949 během jeho kázání v kostele v Čihošti, neviděl. Osobně byl upozorněn až řadou věřících, poprvé následujícího dne, po kázání.

Po uvedeném prvotním výsledku následuje celkem šest protokolací označených za „dodatky“ a jejich časové určení je následující:

dodatek k protokolu ze dne 1. 2. 1950 je datován - Stará Ves dne 3. 2. 1950 (č. l. 12), dodatek č. 4 „k protokolární výpovědi zajištěného“ je datován - Stará Ves dne 9. 2. 1950 (č. l. 13), dodatek č. 2 „k protokolární výpovědi sepsané dne 2. února 1950“ není datován (č. l. 14), dodatek č. 3 „k protokolární výpovědi sepsané dne 2. února 1950“, datován Stará Ves dne 7. 2. 1950 (č. l. 15), dodatek č. 5 „k protokolární výpovědi zajištěného“ - datován Stará Ves dne 22. 2. 1950 (č. l. 16 až 17) a dodatek k protokolu č. 6 „sepsaného dne 22. 2. 1950“ - datován Stará Ves dne 23. 2. 1950 (č. l. 18 až 21).

Pouze časově poslední dva dodatky, pod čísly 5 až 6, obsahují protokolaci zahrnující o doznání poškozeného faráře Josefa Toufara.

Dodatek č. 5 ze dne 22.2.1950 obsahuje protokolaci s doznáním poškozeného k homosexuálním stykům, celkem s dvanácti chlapci se jmenovitým uvedením křestního jména a příjmení i obce, odkud pocházeli. Tento protokol odkazuje na výpověď ze dne 17. února 1950 (pozn. žádná výpověď s tímto datem v písemném vyhotovení není součástí uvedeného materiálu, ZV 122/MV) a rovněž žádný ze dvou listů této protokolace není podepsán vyslychajícím, ani není uvedeno jméno svědka, fakticky zapisovatele protokolu.

Dodatek č. 6 ze dne 23. 2. 1950, jako poslední v řadě výsledků poškozeného, obsahuje protokolaci zahrnující jeho doznání k sestrojení čihošťského zázraku, včetně motivace k jednání, popisu sestrojení pohybu kříže, opakování doznání k homosexuálním stykům s některými žáky opět s uvedením křestního jména a příjmení, obce, odkud pocházeli, vyjádření přesvědčení, že musí být za své jednání potrestán.

Předmětné protokoly (č. l. 1 až 21) byly podrobeny i znaleckému zkoumání znalcem z oboru kriminalistika se specializací: jazyková expertiza - určování autorství textů, PhDr. Václavou Musilovou.

Znalkyně k účelu zkoumání označila jednotlivé posuzované písemnosti takto:

„zápis o výpovědi obviněného“ ze dne 1. (2.) února 1950 byl označen pro účely zkoumání číslem 1 až 11,

„dodatek k protokolu ze dne 1. 2. 1950“ ze dne 3. 2. 1950 byl označen pro účely zkoumání číslem 12,

„dodatek č. 2“ - nedatováno, byl označen pro účely zkoumání číslem 14,

„dodatek č. 3“ ze dne 7. 2. 1950 byl pro účely zkoumání označen číslem 15,

„dodatek č. 4“ ze dne 9. 2. 1950 byl označen pro účely zkoumání číslem 13,

„dodatek č. 5“ ze dne 22. 2. 1950 byl označen pro účely zkoumání čísly 16, 17

„dodatek k protokolu č. 6“ ze dne 23. 2. 1950 byl označen pro účely zkoumání čísly 18 až 21.

Předložené písemnosti byly znalkyní analyzovány z hlediska jednotlivých jazykových rovin (hláskosloví, tvarosloví, lexikální a syntaktická výstavba, pravopis, modalita) a stylových vlastností (výběr jazykových prostředků ze stylových vrstev, kompozice textů). Podle vyjádření znalkyně vzhledem k ustáleným formálním zvyklostem analyzovaných písemností a vyhotovení textů na psacím stroji byly posuzovány i znaky písařských zvyklostí a dovedností.

Na základě analýzy jednotlivých písemností a porovnáním zjištěných jazykových, stylistických a písařských znaků učinila znalkyně tyto závěry:

Převážná většina shodných znaků byla nalezena u stránek písemností označených pro účely zkoumání č. 1 až 15, 18 až 21. Mezi těmito písemnostmi a písemností označenou číslem 16 a 17 byla zjištěna převaha znaků rozdílných, případně nesrovnatelných (částečně odlišné téma).

Písemnosti pod číslem 1 až 15, 18 až 21 se vyznačují množstvím odchylek od spisovné normy, např.: v interpunkci dochází často k vynechávání čárek při oddělování vět, nenoremní pravopis je příznačný zejména pro psaní cizích slov, zájmen, chybné psaní koncovek ohebných druhů slov, včetně chybného psaní „i“ a „y“ v koncovkách, chybné psaní předložky „s“ se sedmým pádem, nejistota v psaní předpon „s“ a „z“.

Oproti tomu dodržování spisovné normy v písemnosti označené číslem 16 a 17 je dobré, a to jak v hláskosloví a tvarosloví, tak v pravopise a interpunkci.

Další rozdíly jsou ve stylové platnosti užitých jazykových prostředků. v písemnosti označené č. 1 až 15, zčásti 18 až 21, se vyskytuje řada hovorových prostředků. Je to na jedné straně důsledek ovlivnění jazykové podoby mluveným projevem, na straně druhé je způsobeno nižší znalostí spisovné normy ze strany zapisovatele. V písemnosti označené č. 16 a 17 jsou použity jazykové prostředky (hláskové, tvarové i lexikální) ryze spisovné (včetně knižních a odborných).

Zajímavý je podle znalkyně i rozdíl v repertoáru příslovcí, tzn. slovního druhu jen málo ovlivnitelného tematikou jazykového projevu. Zatímco porovnáním stránek označených číslem 1 až 15, 18 až 21 byla nalezena výrazná shoda v používaných příslovcích, mezi těmito písemnostmi a písemností označených číslem 16 a 17 jich bylo

-410

zjištěno jen velmi málo společných („celkem, již, potom, velmi“) - vesměs značně frekventovaných.

Jako identifikačně velmi hodnotné znalkyně dále zmiňuje rozdíly týkající se znaků důsledně se vyskytujících bez zakolísání v posuzovaných textech. V písemnosti označené č. 1 až 15, 18 až 21 chybí odklepy po interpunkčních znaménkách (tečka, čárka, dvojtečka), v písemnosti č. 16 až 17 jsou odklepy podle normy (kromě případu po tečce za číslovkami a zkratkami). V písemnostech označených č. 1 až 15, 18 až 21 je hloubka odstavců pět odklepů, kdežto pisatel písemnosti č. 16 a 17 užívání jednotně šest odklepů. U všech písemností je jméno „Toufar“ psáno proložené, v písemnostech označených č. 1 až 15, 18 až 21 je proložený způsob psaní zachován i u ostatních příjmení osob při jejich prvním výskytu, ale v písemnosti č. 16 jsou příjmení zachycena pomocí velkých písmen (neproložené). K přeškrtavání je u písemnosti č. 16 použito „x“, v ostatních k tomuto účelu slouží „-“. Umístění nadpisu („dodatek“) je v písemnosti č. 16 uprostřed, u ostatních titulních stránek je posunutí směrem vlevo. Liší se i formulace v záhlaví - genitivní vazba v písemnosti č. 16 („dodatek protokolární výpovědi“) proti důsledně dativní vazbě u ostatních („dodatek k protokolární výpovědi“ - č. 13, 14, 15, „dodatek k protokolu - č. 12, 18“).

Posouzením jednotlivých stránek předloženého souboru zapsaných výpovědí z hlediska jazykového, stylistického i obsahového bylo podle znalkyně zjištěno:

Typický průběh zápisu protokolu představuje základní zápis označený č. 1 až 11, případně i dodatky č. 12 až 15 (omezený rozsah). V uvedených stránkách je patrná místy nižší souvislost textu - tematické skoky jako důsledek ovlivňování toku výpovědi ze strany vyslychajícího. V řadě případů je zřejmé přerušování návaznosti jednotlivých vět v místech, kde byla výpověď přerušena otázkou. To se projevuje v tzv. funkční větě perspektivě, t. j. výstavbou věty včetně slovosledu. Nejlépe je to podle znalkyně vidět např. na začátcích vět, reagujících na předchozí, v textu však neuvedenou, otázku. Zápisy označené č. 1 až 15, 18 až 21 se vyznačují velkou konkrétností vyjádření, zejména pokud jde o přesné místní, časové, numerické údaje, uvádění plných jmen včetně popisů osob, obsahujících údaje důležité z policejního hlediska (např. strana 7 a 8).

O nepřipraveném charakteru těchto písemností svědčí rektifikací neobratné napojování výpovědí, spěch při psaní, projevující se přepisy, některými hovorovými podobami slov, kolísáním v pravopise.

Narozdíl od plně spontánního charakteru výpovědi označené pro účely zkoumání č. 1 až 11 má výpověď č. 16 a 17 podstatně jiný charakter, výpověď č. 18 až 21 v některých částech také.

Dodatek č. 5, označený pro účely zkoumání č. 16 a 17, s přiznáním Josefa Toufara k homosexualitě obsahuje znaky vyjadřování typické pro předem připravený projev, žádné znaky odrážející proces postupného zaznamenávání mluvené řeči druhé osoby se zde nevyskytují. Pro tuto písemnost je příznačná propracovaná větná stavba s návazností jednotlivých vět a tzv. objektivním slovosledem. Kompozice je promyšlená. Na rozdíl od ostatních textů je stylizace písemnosti č. 16 až 17 daleko obecnější, stručnější, postrádá konkrétnost údajů, které se dají ověřit běžně v průběhu výslechu.

Dodatek č. 5 (na straně 16) obsahuje přiznání k homosexuálním stykům s mladými chlapci, které se vyskytuje i v dalším dodatku č. 6 (s. 20). Tato obsahová složka není obsažena v žádném z dřívějších zápisů. Uvedené přiznání je opakované, ve dvou variantách, což je v rozsahu všech předložených protokolů naprosto ojedinělé. Vzájemné porovnání obou pasáží prokázalo na jedné straně rozdíly ve stylizaci (odlišný

autor), na straně druhé odhalilo podstatné faktické rozpory, pokud jde o uvedená jména. Sedm z uvedených jmen chlapců se sice shoduje v obou protokolech, ale zarážející jsou rozdíly ve znění uvádění vlastních jmen osob a míst vesnic.

V písemnosti označené č. 16: Jaroslav Voskovec, v písemnosti označené č. 20: Jaroslav Hoskovec, č. 16: Jaroslav Žaludek (z Vlkanova), č. 20: Jaroslav Žaloudek - ve Vlkanově č. 16 Jiří Hurálek z Opatovic, č. 20: Jiří Horálek ve Vlkanově, č. 16 : Josef Pavelka z Deslavic, č. 20: Jiří Pavelka ze Zdeslavic.

Porovnáním zápisu č. 18 až 21 se zápisy č. 1 až 15 je podle znalkyně nutno dále upozornit na to, že v dodatku č. 6 (pro účely zkoumání označeném č. 18 až 21) se vyskytuje řada lexikálních prostředků odlišné stylové platnosti než u dřívějších zápisů. Jde o užívání terminologie a celých obrátů převzatých z politické publicistiky, především pak na straně 18 v posledním odstavci, na straně 20 a na straně 21. Pro tento dodatek není příznačná spontánnost v téže míře jako u dříve vyhotovených protokolů, předem připravený charakter monologického vyjádření je zde patrnější.

Dodatek č. 5 obsahující přiznání k homosexuálním stykům s chlapci, má ze stylizačního hlediska zcela jiný charakter než všechny ostatní texty, jde o předem připravený monologický projev, postrádající konkrétnost a detailnost výpovědi typickou pro ostatní zápisy výpovědi.

Podle závěru znalkyně předložené zápisy stylizovaly (a na psacím stroji psaly) dvě osoby. Zápisy označené pro účely zkoumání čísla 1 až 15, 18 až 21 vyhotovila jedna osoba, která není autorem ani pisatelem dodatku č. 5, označeného č. 16 a 17.

Dodatek č. 5 má podle vyjádření znalkyně ze stylizačního hlediska zcela jiný charakter než všechny ostatní texty a odpovídá vyjadřování typickému pro předem připravovaný projev, vyhotovený bez přímého kontaktu s vyslychaným.

Znalkyně též poukázala i na zcela odlišnou mentální úroveň, kdy je z textu jednoznačně zřejmé, že jeho obsah nereaguje na skutečnost, že vyslychaný - pošk. farář Josef Toufar, se pohyboval v jiné intelektuální a duchovní rovině. Nejedná se o zápis dialogu a výrazně je patrná diametrální odlišnost v jazykové úrovni textu. Zásadně byla odlišná i slovní zásoba, věty byly propracovanější, delší, byla používána souvětí, avšak z jiných stylových úrovní.

Dodatek č. 6, označený pro účely zkoumání č. 18 až 21, znalkyně označila za nesourodý kompilát, není samostatně stylizovaný v celém rozsahu. Podle názoru znalkyně se na něm podílela druhá osoba a lze připustit formu diktátu, popř. formu převzetí textu do zápisu i určité přepracování písemné formy.

Výpovědi svědka Bohumila Košáře soud prokázal tyto skutkové okolnosti:

V předmětnou dobu stál v čele církevního referátu na Hlavním velitelství StB v Praze. Obžalovaný Mácha nebyl jeho podřízeným ani nadřízeným, vzájemně nikdy nebyli ve služebním vztahu. O zatčení faráře Toufara rozhodla tzv. církevní pětka, ve které byli, pokud si vzpomíná např.: ministr spravedlnosti a předseda státního výboru pro věci církevní, Kopecký, Nejedlý. Po jejich rozhodnutí byl služební cestou dán pokyn až Závodskému, veliteli Hlavního velitelství Státní bezpečnosti v Praze. Nejdříve měla

-402

zatčení provést Krajská správa SNB v Jihlavě, ale protože se jim to nepodařilo v důsledku reakce místních obyvatel, dostal pokyn k zadržení faráře Toufara sám, přímo od velitele Závodského. Rozkaz vyřizoval společně s Robertem Skerlem (pozn. již zemřelý) a k dispozici měli řidiče, Ladislava Hofmana. Rozkaz splnili a poté, v souladu s jeho další částí, faráře odvezli do věznice ve Valdicích, kde ho předali již ustanovené skupině k vyšetřování. Samotné zadržení proběhlo tak, že po příjezdu do Čihoště Robert Skerl šel za panem farářem s tím, že s ním potřebují hovořit o zázraku, aby jim zázrak blíže vysvětlil. Šlo jim pouze o to, aby nebyl vyvolán zbytečně rozruch a rozkaz splnili. Potom, co farář Toufar nastoupil do vozidla, převezli ho do zmíněné věznice a předali skupině příslušníků pro vyšetřování ustanovené, kterou tvořili Mácha, Hrabák, Hrabina a dále si vzpomíná ještě na jména Řezníček, Cvíček - technik. Vyšetřovací skupina byla podřízena přímo veliteli Hlavního velitelství Státní bezpečnosti v Praze, Závodskému. O tom, že faráře Toufara vyšetřoval i přímo sám Mácha, se dověděl od Hrabáka a také od Řezníčka i Hrabiny. Hrabák mu dále ještě řekl, že Mácha faráře tloukl pendrekem. O bití ví přímo i od faráře Toufara, který ho poprosil, zda může, ať zařídí, „aby ten pán, co ho vyslychal a tolik bil“, za ním do nemocnice už nepřišel. To bylo v době, kdy s farářem Toufarem osobně ještě hovořil v nemocnici v Praze, Legerově ulici, poté, co ho přivezli dva příslušníci StB z Valdic k ošetření. Pan farář mu ještě stihl i říci, že to, co je uvedeno v protokolu, je výmysl tohoto muže.

V době, kdy pana faráře viděl podruhé, to již věděl od Hrabáka, že Mácha proti němu užil násilí, si všiml jak farář Toufar velmi špatně chodí. V té době rozhodlo vedení StB o provedení rekonstrukce s farářem Toufarem. Z velitelství StB z Prahy se rekonstrukce účastnil jeho nadřízený - Čech a on s řidičem. Do Čihoště jeli společně s farářem Toufarem, jméno řidiče si již s odstupem času nepamatuje.

K vlastnímu průběhu rekonstrukce svědek uvedl: po jejich příjezdu, byla již na místě Technická správa StB, která již měla mechanismus pohybu kříže sestrojen, postupovala podle protokolu. Když přivedli faráře Toufara do kostela, bylo mu sděleno vedoucím techniky, aby vystoupil na kazatelnu s tím, že to tam „má připraveno, aby posunul ocelovou strunu mezi dvěma hřebíky a vyzkoušel to“. Farář Toufar to skutečně vyzkoušel, fungovalo to a teprve potom začali rekonstrukci natáčet.

Potřetí faráře Toufara viděl až v sanatoriu v Legerově ulici, kam byl převezen příslušníky StB z Valdic. V okamžiku, kdy přišel na pokoj, lékař internista právě faráře Toufara prohlížel a řekl mu: „podívejte se, jak ten člověk vypadá“. Spatřil na těle faráře Toufara modřiny od hýždí až po chodidla. Modřiny měl na stehnech, lýtkách i chodidlech, dále si všiml i modřin na ruce, na horní části paží. Rovněž chodidla měl celé podlité krví. V nemocnici byl přítomen na základě přímého rozkazu velitele Hlavního velitelství StB v Praze - Závodského. Účastnil se i operace, protože měl podle rozkazu dohlédnout na to, aby pokud farář něco v narkóze řekne, vše zaznamenal. Chirurg provádějící operaci mu ukázal, že došlo k prasknutí vředu, viděl díru o velikosti průměru malíčku, kterou vytékal obsah žaludku do dutiny břišní. Z narkózy se již pan farář neprobral, zemřel. Ví o nařízení pitvy a bezprostředně po jejím provedení byl přítomen rozhovoru mezi velitelem tzv. druhého sektoru StB, jeho přímým nadřízeným Josefem Čechem, a profesorem Hájkem, který řekl, že farář „byl pěkně zřízenej“ a bylo ještě štěstí, že ten, kdo ho mlátil, nezasáhl životně důležitý orgán. Při operaci dostal od operátora vzorek tekutiny za účelem prověření vzorku Kriminální policií. Připravil žádost o analýzu vzorku chemickou laboratoří StB, ale Závodský jako vrchní velitel to odmítl a jeho nadřízený - Josef Čech neměl takové kompetence k zadání zkoumání vzorku, a proto předmětný vzorek ze zkumavky vylihl.

Okolnosti, které se dozvěděl o bití faráře Toufara Máchou i to, co mu v této souvislosti pan farář těsně před smrtí sám řekl, hlásil osobně služebním postupem svému nadřízenému - Josefu Čechovi a společně informovali i velitele Závodského. Pro

Závodského však informace o použití fyzického násilí Máchou nebyla novinkou řekl jim, že už to ví a zařídí to.

Výpovědi sv. Stanislava Cvička soud prokázal skutkové okolnosti vázané k technickému zabezpečení nahrávek výsledků vězněných duchovních..

Velitel StB Závodský poslal pokynem skupinu vyšetřovatelů do Jičína - Kartouz vyslýchat protistátní skupinu církevních hodnostářů. Na počet vyšetřovatelů si přesně nevzpomíná, mohlo jich být 6 až 8. Sám působil v této skupině jako technik, dostal příkaz nahrávat výpovědi na magnetofonové záznamy. Vedoucím skupiny byl Mácha a dalšími členy, pokud si vybavuje, byli Hrabák, Hrabina, Řezníček, Zikmund, Němec.

Pokynem Závodského bylo určeno nejprve výpovědi vyslýchaných nahrát a dříve, než budou písemně zaprotokolovány, přivést magnetofonové záznamy k němu, přímo na velitelství StB do Prahy. Nahrávací zařízení bylo instalováno do všech výslechových místností, které byly 3 až 4. Když se ukázalo, že záznamy neobsahují podezření ze žádného trestného činu, neukazují ani na protistátní činnost, odjel vedoucí skupiny vyšetřovatelů npor. Mácha do Prahy za velitelem Závodským a s sebou měl kompletní dosavadní magnetofonové záznamy výsledků. I nahrávky s Toufarem prokazovaly, že farář Toufar neprovedl tzv. "čihošťský zázrak", ani neorganizoval protistátní činnost. Stejně tak nebylo nahráno žádné jeho přiznání k údajným homosexuálním stykům, které mu byly předstírány.

Když se Mácha vrátil od Závodského, z velitelství, byl „sepsutý“, vzpomíná si, jak členům skupiny řekl výrok Závodského, nespokojeného s dosavadními výsledky vyšetřování proti faráři Toufarovi : „a to mu neumíte dát na prdel?“ Právě v této době už nedostal další cívky na pokračování v nahrávání a rovněž zjistil nefungující odposlechové telefony v původních odposlechových místnostech. Při prověřování příčiny zjistil, že původní výslechové místnosti byly prázdné a nové výslechové místnosti byly posunuty zhruba o 10 až 12 metrů. V souvislosti s návratem Máchy, který tlumočil rozčarování Závodského nad zatím dosaženými výsledky vyšetřování, se očekával i nový výslech faráře Toufara, který měl být proveden během následujících několika dnů. V této době však již byl odvolán do Prahy, a proto další výsledky již nenahrával.

Pokud si vzpomíná, skupina vyšetřovatelů měla ve věznici působit ještě asi 14 dnů, později dokonce mluvil osobně s velitelem vyšetřovatelů Máchou, který mu řekl: „je tam průser“. Z odposlechů, které prováděl v místnosti s technickou aparaturou ví, že v následující době, kdy se vrátil Mácha od Závodského, došlo k názorovému rozdělení skupiny a to zhruba na dvě poloviny. První polovina vyšetřovatelů zastávala názor - o nic nejde, „kde nic není, ani čert nebere“ a byli proti tomu, aby se dále pokračovalo ve výsleších. Naproti tomu druhá polovina vyšetřovatelů, to byly razantní typy, kteří se snažili, aby věc byla vyřešena jinou, než „vypovídací metodou“. Myslí si, že Mácha byl nejlepší organizátor ze všech vyšetřovatelů, nechával si přehrávat záznamy ze všech výslechových místností, psal otázky, které mají jednotlivé skupiny vyšetřovatelů, pracujících ve dvojicích, vyjasnit. Koncem dne, kdy se nahrávky prováděly si Mácha vždy nahrávky vzal i jednu přehrávací aparaturu a pak si nahrávky všech výsledků přehrával a vyhodnotil. Pokud ví, tak nikdo jiný z vyšetřovatelů takto nepostupoval.

Z obsahu samotných nahrávek sám nezjistil žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že vyšetřovatelé při výsleších používají násilí, „ono by je to také zdiskreditovalo“.

- 408 -

Z doslechu se později dověděl, že údajně dva vyšetřovatelé, blondák a černovlasý, dodatečně si vybavil jména Zikmund, Řezníček, měli dát faráři Toufarovi „nakládačku“, bližší okolnosti neví.

K samotnému pořizování nahrávek svědek uvedl: osobně se žádných výsledků nezúčastnil, nahrávání zajišťoval z místnosti ve které byla umístěna příslušná technická aparatura, a protože bylo málo nahrávacího materiálu - magnetofonových cívek, řešil tuto okolnost tak, že v době, kdy z výsledkové místnosti neslyšel hlasy aparaturu vypínal. Shodně reagoval na situaci, kdy například uslyšel sdělení vyšetřovatele „pokračovat budeme za chvíli nebo, pokračovat budeme příště“, popřípadě když slyšel volání vyšetřovatele na bachaře, aby vyšetřovance odvedli. Nahrávání zahájil podle zvuků z výsledkové místnosti, kdy spolehlivě zjistil, zda již v místnosti vyšetřovatel a vyšetřovanec jsou. Někdy však bylo ve výsledkové místnosti dlouho ticho, z čehož usoudil, že výslech probíhá jinde. Pokud přerušil nahrávání, tak neměl možnost vidět vyšetřovatele z místností odcházet: Reagoval vždy pouze na zvuky z výsledkových místností. Hlas Máchy nikdy při výsleších nebylo slyšet. O obsahu instrukcí, které Mácha získával od Závodského k vedení vyšetřování nebyl informován, ty předával Mácha přímo vyšetřovatelům.

Podle jeho názoru Mácha inklinoval ke skupině vyšetřovatelů, do níž patřil Hrabák a ještě jeden, na jehož jméno si nevzpomene, které by charakterizoval jako ty slušnější. Rekonstrukce v Čihošti se nezúčastnil, v té době byl již převelen do Prahy.

Výpovědi sv. **Jana Bokra**, pracovníka Technické správy StB, soud prokázal skutkové okolnosti prověřování mechanismu, kterým měl poškozený údajně ovládat pohyb kříže na oltáři a průběh rekonstrukce s poškozeným v Čihošti.

Svědek uvedl tyto skutkové údaje: v předmětnou dobu pracoval jako technik a do Čihoště byl vyslán opakovaně, vedením StB. Poprvé bylo jeho úkolem technické posouzení možnosti ovládnutí pohybu kříže pouze prostřednictvím jediné osoby.

V uvedené souvislosti si proto v kostele podrobně prohlédl místo i kříž. V kostele byl asi od 23:00 hod až do 02:00 hod. Přes noční hodinu bylo zajištěno dostatečné osvětlení, kostel „rozsvítili“ a při ohledání měli navíc a ještě k dispozici ruční lampu. Vzdálenost mezi kazatelnou a křížem, kterým měl probíhat mechanismus ovládnutí odhaduje na deset až dvanáct metrů. V době prvotního ohledání neměl k dispozici předmět doličný, upravený kříž. Ten měl možnost shlédnout až při následující služební cestě do Čihoště. Přestože v kostele strávil nad úkolem několik hodin a měl s sebou i dva spolupracovníky, nepodařilo se mu odhalit mechanismus, ani zrekonstruovat pohyb kříže, a proto jeho první závěr sdělený velitelství zněl: panu faráři musela pomáhat druhá osoba.

V době, kdy si prohlížel kostel poprvé a snažil se přijít na způsob, jakým mohl být kříž ovládnut, si nevšiml keramických izolátorů na zdi a dokonce ani „hřebu, který byl na kazatelně“.

V době ohledání bylo celé okolí kostela zabezpečené příslušníky a technice velel plk. Čech z Hlavního velitelství StB v Praze.

Podruhé byl v Čihošti zhruba za 14 dnů poté, opět v noci, na základě žádosti plk. Čecha. Asi kolem půlnoci přivezli pana faráře Toufara, se kterým osobně hovořil. Pan farář byl ve velmi špatném zdravotním stavu, viděl i odřenyiny v jeho obličejí. Zeptal se pana faráře, jak ovládal kříž a na základě toho, co mu řekl „jsem na to potom přišel“. Ukázal mu hřebík na kazatelně, vodící systém - lněný provaz, který vedl od

441

kazatelny přes keramické izolátory až ke kříži. Pokud by se měl blíže vyjádřit k technickým okolnostem upevnění kříže, vzpomíná si jak na kříži byly upevněny gumové podvazky, silné péro - pružina. Upravený kříž i provaz sloužící k ovládání mu přinesli příslušníci odněkud zezadu, asi ze sakristie. Kdo konkrétně mu tento kříž a provaz předával si nevzpomíná. Na základě údajů sdělených panem farářem potom provedl rekonstrukci a vše fungovalo. Pohyb kříže musel pan farář ovládat tak, že zatáhl za provaz a pružina potom vracela pohyb zpět. Rekonstrukci na místě filmovali pracovníci Technické správy. Panu faráři Toufárovi „orgány pomohly na kazatelnu“ a poté začaly s filmováním. Pan farář byl bledý až zelený, vzpomíná si, „že ho tam obkličovali a pomáhali mu na kazatelnu“. Plukovník Čech všechny vybízel k rychlosti, protože panu faráři nebylo dobře.

Po předstření fotografií na čl. 63 přílohového spisu svědek označil snímky za původní, včetně snímku dokumentujícího ovládání smyčky.

Osobně s obžalovaným Máchou nikdy nepřišel do styku. V Čihošti, kde byl dvakrát, bylo vždy velké množství příslušníků, 15 až 18.

Svědek označil za autentický záznam založený na čísle listu 148 až 149, vlastnoručně podepsaný, datovaný dnem 28.12. 1962 (přílohový svazek ZV 122/MV).

V uvedeném záznamu jsou obsaženy tyto údaje, rozdílné od svědkem sdělených u hlavního líčení:

za techniku se akce zúčastnil celkem třikrát. Poprvé na místě prováděli rekonstrukci pohybu křížku na hlavním oltáři podle údajů operativy. Došli k vývodu, že pohyb prováděla druhá osoba za oltářem. Křížek byl upevněn podvazkovými gumami, drátěným perem a slabšími provázky veden za oltář. Domnívali, že podle smluvené řeči faráře, prováděla tato druhá osoba odklonění křížku. Zřejmě tato verze pravdivá nebyla, protože tato druhá osoba zjištěna, ani usvědčena nebyla.

Z tohoto důvodu bylo proto rozhodnuto o příležitostném přivezení faráře Toufara se kterým „všechno vyjasníme“.

Přesně neví kdy, přivezli nějak po půlnoci faráře Toufara. V kostele ho viděl poprvé, byl ve velmi špatném zdravotním stavu, bledý, poškrábaný, rty rozpraskané, těžko mluvil, myslí si, že „jej stále dva orgány držely“. Na jeho dotaz, jak měl upevněn křížek řekl, že používal podvazkových gum, žádné péro, které byly přibity na křížek a skříňku, kde jsou uloženy hostie. Odtud vedl slabý provázek přes porcelánové izolátorky, které mu tvořily kladky.

Pokud se týká jeho velmi špatného zdravotního stavu, pan farář se i velmi obtížně pohyboval, což jim bylo přítomným vedením vysvětleno: „neopatrností pracovníků vyskočil ve věznici v Kartouzích z druhého patra a pomlátěl se“. V Kartouzích to rovněž velmi dobře znal, neboť do dvou cel „na Toufara dělali odposlech, obsluhu však prováděla operativa sama, výsledky neznali.“

Potřetí byl v Čihošti v době, kdy ČS zpravodajský film natáčel krátkometrážní film „Čihoštský zázrak“ i s komparsem lidí z Prahy.

Výpovědi sv. **Jozefa Dvořáka** soud prokázal skutkové okolnosti z průběhu vyšetřování poškozeného faráře Jozefa Toufara, vztahující se k údajným homosexuálním stykům.

-410

Svědék uvedl tyto okolnosti: vzpomíná si, že do školy (pozn. svědek byl tehdy ve věku dvanácti let), přijeli „dva chlapi“, vyslýčali ho k tomu, zda chodí do kostela, kamarádí se s panem farářem Toufarem. Nutili ho, aby řekl, že je pan farář pohlavně zneužíval, ale to nebyla pravda, „ví, že o tom něco napsali“, musel to podepsat a pak mohl odejít. Vzpomíná si, že mu říkali, že pokud nepodepíše to, co chtějí, „půjdu do dolů“. Měl strach. Myslí si, že z dětí ve škole byl vyslýčán pouze on, neví, zda jeho rodiče byli také vyslýčáni, nic mu neřekli. Výslech mohl trvat půl hodiny až hodinu a závěrem mu řekli, aby o tom nikde a s nikým nemluvil. Z uvedeného důvodu se nesvěřil ani rodičům, teprve s delším časovým odstupem jim o výslechu řekl. Tehdy byla zvláštní doba a jeho otec byl dokonce zavřený za neplnění dodávek.

Svědék výslovně uvedl, že k této věci byl již vyslýčán v roce 1968, tehdy však záměrně lhal, bál se, pokud nevypráví o tom, co s ním sepsali v Čihošti, bude mít problémy v životě i v zaměstnání, a proto usoudil, že je lepší lhat, panu farářovi stejně už ublížit nemůže, protože je mrtvý.

Výpovědi sv. PhDr. Ruženy Kozlové soud prokázal skutkové okolnosti ošetřování poškozeného, celkový průběh hospitalizace včetně operačního výkonu a pooperačního stavu, zjištění stop násilí na těle poškozeného.

Svědčce vypověděla: na případ si velmi dobře pamatuje a to důvodu zcela zvláštních okolností, které ho doprovázely. V předmětnou dobu byla zaměstnána jako zdravotní sestra, instrumentárka, ve státním sanatoriu v Praze, Legerově ulici.

V době hospitalizace jméno pacienta neznala, o tom že se jednalo o Jozefa Toufara se dozvěděla až v roce 1969.

Před vlastní operací jí bylo sděleno, že má připravit instrumentárium na prasklý žaludek, poté přivezli pacienta. Dříve než pacienta zarouškovali povšimla atypických, zvláštních modřin, které si člověk rozhodně nemohl způsobit sám. Při operaci totiž museli pacienta připoutávat na lůžko a tak zaregistrovala, že má přes stehna a paže silné modřiny, které měly stejný charakter, působily dojmem, vzniku hodně utaženým popruhem. Záda pacienta neviděla. Zvláštnost situace dokreslovaly i další okolnosti, které upoutaly její pozornost a rovněž nebyly typické pro běžný průběh operace. Jednak byl jiný zdravotní personál, například byl přítomen pan Novák, vrátný, /byť připouští jeho dílčí zdravotnické vzdělání/, dále i sestra Bussinowová, která obvykle na sál nechodila, jednak kromě nich byly na sále též ještě dvě cizí osoby.

Z vlastního průběhu operace jí v paměti přesně utkvělo strašné množství tekutiny v břiše, protože nikdy takové množství neviděla a tekutina dokonce nešla odsávat odsávačkou, a proto dostala od lékaře pokyn počítat roušky, kterými byla tekutina z břišní dutiny odsávána. Jednalo se o roušky rozměrů 70x70 cm, kterých bylo použito celkem 27! Když lékař namáčel roušky do tekutiny, bylo vůbec obtížné rozeznat „v břišní dutině, co je co“. Úsudek o mimořádně závažném zdravotním stavu pacienta mohla podpořit dosavadní praxí, protože v době předcházející této operaci době asistovala již nejméně u třiceti břišních operací.

Z dalších zvláštností, které jí upoutaly byla skutečnost, že zápis do operační knihy byl vymazán, přesněji řečeno vyškrábán, takže kdo pacienta neznal, nemohl vůbec vědět, o koho se jednalo. Z toho, co si mohla všimnout tak usoudila, že by se snad mohlo jednat o osobu vězně. V té době byla mladá, přirozeně k věku i zvědavá, a proto jí i zajímalo, jak pacient po této operaci zákrok snáší. V této souvislosti požádala svou přítelkyně sestru Ursovou, zda by ji nemohla pustit na lůžkovou část, kam obvykle s ohledem na profesní zařazení nechodila. Na pokoj pacienta se skutečně dostala, ještě

prostřednictvím sestry Benešové. Ta ji upozornila, že se za pacientem nesmí chodit, jsou tam policisté, ale může tam donést čaj a tak pacienta uvidět. Po příchodu na pokoj uviděla tristní obrázek, bylo zřejmé, že má před sebou člověka ve velmi těžkém zdravotním stavu a není si ani jistá, zda byl při vědomí. U postele seděla jedna osoba a jeden muž stál u okna. O dalším osudu pacienta ví, zemřel, dokonce snad přímo v jejich sanatoriu.

Výpovědi sv. **Věry Hlaváčkové** soud prokázal skutkové okolnosti průběhu hospitalizace poškozeného v sanatoriu v Legerově ulici i stopy násilí na těle poškozeného.

S panem farářem Toufarem přišla do styku, když jako členka StB byla pokynem určena k ostraze faráře Toufara během ošetřování v nemocnici. Zdánlivě byla představena jako ošetřující zdravotnický personál, ve skutečnosti však žádné zdravotní úkony neprováděla. Vzpomíná si, že pan farář byl ve zbědovaném stavu. Pro odstup času svědkyně odkázala na zápis o této události pořízený v roce 1951, tehdy si celou situaci jasně pamatovala.

V této souvislosti svědkyně soudu označila za autentický zápis ze 24.4.1951 na čísle listu 145 přílohového svazku ZV 122/MV. Z jeho obsahu soud zjistil tyto údaje, svědkyni potvrzené jako pravdivé:

Na příkaz velitele Čecha vyčkávala v Borůvkově sanatoriu na příjezd faráře Toufara, kam byl převezen z Valdic sanitkou. Byla instruována, že musí o celém případě mlčet a také, jak si má počínat. V sanatoriu vyslechla lékaře, jak pochybují o možnosti záchranu pacienta, říkali, že se ho pokusí ještě zachránit operací, avšak s jedním procentem naděje. Když přišla na pokoj, „jako ošetřovatelka“, podívala se v první řadě, jak Toufar vypadá a viděla, že má na celém těle velké krevní podlitiny, „bylo úplně jasné, že byl zmlácen asi takovým stylem, jako si pamatuje na krevní podlitiny z koncentračního tábora“. Jeden lékař se tam přímo vyjádřil, „že tak asi vypadal Julius Fučík“. Později bylo přistoupeno k operaci, které se zúčastnil i s. Košar, a když Toufarovi rozřízli břicho, „tekly z něj téměř litry zelenavé vody“. V nočních hodinách zemřel, aniž by se plně probral z narkózy. V noci pak byl nákladním vozem odvezen na prosekturu.

Na vyšetřování tzv. čichošťského zázraku se sama nepodílela, jejím bezprostředním nadřízeným byl velitel církevního referátu Dobr. Vzpomíná si, že na pokoji, kde ležel farář Toufar, byli ještě dva muži, jména si nevybaví, ozbrojena nebyla. Svědkyně nedokázala soudu blíže vysvětlit důvod, jejího působení v nemocnici.

Výpovědi sv. **Antonína Sahuly**, příslušníka Vězeňské služby, soud provedl důkaz procesním postupem podle § 211 odst. 1, písm. a) tr. ř. - v důsledku úmrtí svědka.

Z výpovědi svědka soud zjistil skutkové údaje o podmínkách věznění duchovních i dílčí okolnosti o způsobu provádění jejich výslechů:

- 40 -

V předmětnou dobu sloužil na zvláštním oddělení věznice Valdice, kde byli umístěni vězni, o kterých on, ani nikdo z jeho spolupracovníků nevěděli žádné bližší okolnosti, rovněž ani důvody jejich věznění. Teprve později, když už byl odvelen se dozvěděl, že to měli být faráři, odpovídalo tomu i jejich chování, např. často klečeli a modlili se.

Svědék zcela vyloučil bití těchto vězňů ze strany příslušníků vězeňské stráže. Vyšetřování uvedených vězňů probíhalo v horním poschodí věznice a jak se tam s nimi zacházelo, neví. V jejich patře nebyla ostraha SVS, vězně si k výslechu odváděli referenti sami. Výslechy se prováděly zpravidla v noci a po nočním výslechu vězni následující den neměli žádné úlevy. Nevzpomíná si přesně, ale jednou během uvedené služby ve věznici dostal pokyn, buď od vyšetřujícího referenta, nebo od vlastního velitele Samce, aby v každou hodinu jednoho vězně vždy vzbudil a ten musel podat hlášení: postavit se do pozoru a zahlásit se svým číslem.

Výpovědi svědka, opata Víta Tajovského, soud prokázal skutkové okolnosti: vzniku i šíření tzv. čichošťského zázraku včetně osobního vysvětlení od faráře Toufara i okolnosti o způsobu vedení vyšetřování a fyzickém týrání poškozeného faráře Toufara ve věznici:

Jozefa Toufara znal do studijních let, setkali se nejdříve na gymnáziu v Německém Brodě. Později se jejich životní cesty rozpojily a následovalo až setkání v semináři, kam Toufar nastoupil, později než on. Posléze se stýkali i v době, kdy Toufar působil v Zahrádce u tehdejšího děkana Schwallera a po jeho smrti se stal administrátorem a později farářem. Od 7.1.1948, kdy se sám stal opatem se jejich vztahy ještě prohloubily.

Poprvé se dozvěděl o tzv. „čichošťském zázraku“ dne 5.1.1950. Z pověření biskupa se chtěl o celé události osobně přesvědčit, a proto faráře Toufara navštívil. Návštěva se uskutečnila na Tři krále a od pana faráře žádal osobní vysvětlení. Pan farář mu řekl, že sám žádný pohyb kříže neviděl, ale měli ho vidět lidé v kostele, kteří jej sami upozornili. V době návštěvy už měl k dispozici celkem asi 21 písemných svědeckvů od lidí, kteří pohyb kříže viděli. Odebral se do kostela, aby kříž osobně shlédl. Ačkoliv byla oltářní plocha rovná, všiml si vychýlení kříže směrem dopředu, což vzbudilo i jeho pozornost: Tehdy usoudil spíše na nutnost posouzení vizuálního poznatku někým s technickými znalostmi. Pan farář ho informoval o pořízení fotografií kříže, jak mu však na místě řekl, nepokládal to za správné, protože nebylo vhodné předcházet vlastnímu šetření komise pana biskupa. V době, kdy se panem farářem stýkal a též když ho viděl i naposledy, nikdy nevšiml nějakých zdravotních potíží, ani o žádných od pana faráře neslyšel.

Podruhé v uvedené souvislosti navštívil pana faráře Toufara dne 26.1.1950 a to na přání faráře z budějovické diecéze, na jehož jméno si s odstupem času nepamatuje. Sám byl zatčen příslušníky StB dne 30.1. 1950. Po zatčení byl převážen na několik míst, až byl uvězněn v Kartouzích, což poznal podle okolní krajiny, protože Jičínsko velmi dobře znal. Společně s ním převáželi i kostelníka pana faráře, od kterého se dozvěděl, že pana faráře odvezli již v sobotu.

První dny po zatčení nedostával jíst, měl velkou žízeň. Po několika dnech dostal pítí, které bylo velmi ostré, jako kořeněné, proto nápoj považoval za nebezpečný a nenapil se.

Osobně byl vyslychajícími několikrát vyzván, aby napsal doznání k zázraku, to odmítl a v důsledku toho byl umístěn do korekce, tzv. kasemat. Vyslychajícími mu bylo kladeno za vinu, že měl údajně z Říma přivést příkaz, aby se zde /poznámka v republice/ něco stalo, co by mělo vzbudit dojem o pronásledování církve a dále také vzbudit náladu, aby se nezakládala JZD, což mělo poškozovat KSČ. Přímého

fyzického násilí proti němu vyšetřovatelé nepoužili, ale v době umístění v korekci byl nucen každou hodinu cvičit a po každé hodině byl buzen.

Vzhledem k tomu, že je od mládí krátkozraký, zvykl si lidi rozeznávat lidi podle hlasu, což mu později ve Valdicích umožnilo rozeznat i hlas faráře Toufara, aniž by věděl, že tam byl umístěn. Hlas pana faráře dobře a důvěrně znal, a proto může s jistotou potvrdit: slyšel ho nařikat v korekci, konkrétně si pamatuje, jak volal „nechte mě, nebijte mě, já jsem nic neudělal“!

Výslechové cely byly zvláštní, na dveřích byl přibitý slavník, zřejmě proto, aby nebyl slyšet nářek vyslychaných. Za oknem výslechové místnosti bylo jídlo a vyslychající mu řekl, pokud bude rozumnější, tak že by se mohl najíst. V korekcích se sice nevyslychalo, ale pobyt zde nebylo možné vydržet. V době, kdy už útrapy nemohl snášet řekl příslušníkovi, „odveďte mne, já vám vše podepíšu, co chcete“. Když byl odveden zpět na celu, vzpomatoval se, protože si uvědomil nemožnost podepsat lež, a proto odmítl podepsat jakýkoliv protokol. Žádal, aby byl konfrontován s panem farářem Toufarem, ale nikdy mu nebylo vyhověno. Konfrontace se domáhal protože mu při výslechu řekli o doznání faráře Toufara, měl prý pohyb kříže zařadit sám a také se měl doznat k homosexuálním stykům. Okamžitě tomu odmítl uvěřit, bratra faráře velice dobře zná a tuto možnost vylučuje.

Osobně se může vyjádřit i k míře technického nadání, dovednostem bratra Toufara. Nadání neměl vůbec žádné, nedovedl si poradit ani s jednoduchou opravou kola. Navíc mu pan farář osobně řekl, že se kříže ani nedotknul.

K posouzení otázky mechanismu vzniku poranění zjištěného na těle poškozeného faráře Josefa Toufara, závažnosti poranění, příčiny smrti poškozeného i objasnění otázky, zda bylo možné smrti poškozeného předejít poskytnutím včasného lékařského zákroku byly v průběhu přípravného řízení vyžádány znalecké posudky z oboru zdravotnictví odvětví soudního lékařství. Znalecké posudky zpracovali: prof. MUDr. Jiří Štefan, DrSc., z Ústavu soudního lékařství III. LF UK a prof. MUDr. Milan Srch, CSc., z Ústavu soudního lékařství v Hradci Králové. Znalci dospěli ke shodným závěrům ve všech otázkách znaleckého zadání.

Prof. MUDr. Jiří Štefan, DrSc. vyjádřil ve znaleckých závěrech tato zjištění:

příčinou smrti poškozeného Josefa Toufara byl hnisavý zánět pobřišnice po puknutí žaludečního vředu. Na základě pouhého operačního ani pitevního nálezu nelze stáří žaludečních vředů u poškozeného přesněji určit, poněvadž nebylo provedeno jejich histologické vyšetření. S ohledem na větší počet žaludečních vředů (celkem čtyři), poměrně malé velikosti a vzhledem k tomu, že v předchorobí poškozeného nejsou uváděny typické potíže, obvyklé u žaludečních vředů, dospěl k závěru o vzniku vředů v důsledku stresové situace při psychické a fyzické zátěži spojené s pobytem poškozeného ve věznici. Nález čtyř vředů představuje podle znalce typicky stresové, akutní vředy. U chronických vředů, které perforují a vedou ke smrti, nedochází totiž k výskytu takové četnosti vředů. Vyvolávajícím činitelem prasknutí vředu byla s vysokou pravděpodobností psychická zátěž při rekonstrukci v noci ze dne 23. 2. na 24. 2. 1950. Přesně určit okamžik prasknutí vředu nelze.

Velká pravděpodobnost záchrany života smrti poškozeného byla v případě, že by lékař rozhodl o okamžitém převezení do nemocnice. Poškozený však byl do nemocnice

převezen až ve velmi špatném zdravotním stavu s již pokročilým hnisavým zánětem pobřišnice, kdy naděje na záchranu jeho života již prakticky nebyla.

Podlitiny na těle poškozeného vznikly opakovaným působením tupého násilí větší intenzity na různé části těla. Při příjmu ve státním sanatoriu v Praze byly zjištěny krevní výrony na zádech, hřbetní části horních a dolních končetin, na ploskách nohou, kde byly rovněž puchýře. V příjmové knize Ústavu soudního lékařství v Praze jsou podle vyjádření znalce uvedeny mohutné krevní podlitiny na trupu a končetinách. V pitevním protokolu jsou pak popsány krevní podlitiny na obou předloktích, pažích a na předních částech stehen **na ploše 20 x 15 cm.**

Prof. MUDr. Jiří Štefan, DrSc. dále uvedl, že zcela souhlasí jak se závěry znaleckého posudku, vypracovaného dne 22. 11. 1968, který měl k vypracování znaleckého posudku rovněž k dispozici, tak i závěry znaleckého posudku prof. MUDr. Milana Srcha zpracovaného v této věci.

Prof. MUDr. Milana Srch, CSc. učinil na základě znaleckého zkoumání k zadání posudku tyto závěry:

příčinou smrti poškozeného Josefa Toufara byl rozsáhlý zánět pobřišnice, který v době, kdy se poškozený podrobil operačnímu zákroku, byl již neslučitelný se životem.

Podle znalce problematická zůstává otázka doby vzniku žaludečních vředů, avšak s ohledem na podklady, které měl k dispozici, dospěl jako znalec k závěru, že vznik vředů velmi pravděpodobně souvisí s pobytem poškozeného ve vazbě, vředy mají tzv. stresový charakter. Tento typ vředů vzniká v souvislosti s intenzivní duševní a fyzickou zátěží. Uvedený závěr potvrzuje podle znalce i ta skutečnost, že pan farář před uvězněním neměl zdravotní potíže, které by signalizovaly souvislost s vředovým onemocněním. Pokud se jedná o příčinu prasknutí vředu, nelze ji ze získaných podkladů jednoznačně určit, protože možná příčina z obecného hlediska může být velmi rozličná a v daném případě není zadokumentováno chirurgem ani jiným nálezem - pitvou, poranění v krajině břišní, které by mohlo vysvětlit příčinu prasknutí jako důsledek mechanického násilí v oblasti břicha. Z uvedeného důvodu je podle znalce proto velmi pravděpodobné, že došlo k samovolnému prasknutí vředu a z dostupných podkladů je z medicínského hlediska pravděpodobné, že se tak stalo z 23. na 24. 2. 1950.

Naděje na záchranu života poškozeného byla za situace, kdy by se mu dostalo bezprostředně po prasknutí vředu péče chirurga, který by zajistil operačním výkonem úpravu poměrů v postižené části žaludku.

Rozsáhlé, splývající hematomy mají charakter vážné poruchy zdraví. U rozsáhlých podkožních hematomů dochází i k poranění svalů a uvolňování látek, které mohou zapříčinit i poškození ledvin. Dále při těchto stavech bezprostředně hrozí krevní i tuková embolie. Velké krevní výrony se dokáží vstřebat do tří týdnů. Rozsah a početnost podkožních krevních výronů - podlitin **dovolují podle závěru znalce předpoklad, že je poškozený vnímal a pociťoval jako značně bolestivé, a to i při tělesném klidu a tím spíše při pohybu.**

K mechanismu vzniku mohutných výronů, včetně výronů na chodidlech, znalec uvedl: zjištěné mohutné výrony přecházely až ve splývající byly důsledkem

opakovaných úderů tupým nástrojem. Tupým nástrojem v této souvislosti je podle znalce třeba rozumět např. úderý rukou sevřenou v pěst, obuškem, tyčí.

Pokud se jedná o poranění chodidel, znalec k mechanismu jeho vzniku uvedl tyto okolnosti: kůže na chodidlech je velmi silná, a proto nálezy na chodidlech pošků Josefa Toufara včetně puchýřů svědčí nadměrnému, velmi silnému násilí. Puchýře mohou vznikat buď účinkem tepla, nebo úderý šikmo na chodidla, kdy vzniká tepelný efekt, který může vyvolat vznik puchýřů. Samotné poranění chodidel může vzniknout pomocí nástroje - obuškem, tyčí apod., jiný nástroj nepřichází v úvahu.

Pro závěry znaleckého posudku, jak nynějšího, tak původního, vypracovaného v roce 1968 (na kterém se znalec podílel jako konzultant) byly podle vyjádření znalce přesnější výchozí údaje podchycené v chorobopisu, a to z toho důvodu, že pitevní nálezy nebyly dostatečně přesné.

Soud dále též provedl důkazy fotodokumentací /č.l.63- 67/ a listinami, založenými v přílohovém svazku č.2, ZV 122/MV: záznamem Okresního soudu trestního v Praze ze dne 27.2.1950, sp. zn Nt XXIX /č.l. 79/, zprávou téhož soudu, se shodným datem vyhotovení - 27.2.1950 /č.l. 80/ a obsahem faktury Pohřební služby hlav. města Prahy ze dne 6.3.1950 /č.l. 82/.

Zmíněnými listinnými důkazy soud prokázal dílčí skutkové údaje o nakládání s tělem zemřelého faráře Toufara.

Citovaný záznam podchycuje jednání k utajení pitvy a pohřbu: „Bylo sem telefonicky sděleno okr. prokuraturou v Praze, že má být neprodleně provedena soudní pitva mrtvoly neznámého muže, který zemřel dne 25. II, t.r. v Borůvkově sanatoriu a dále, že má být zařízen jeho úřední pohřeb. Veškeré tyto věci byly dnes v dopoledních hodinách zařízeny. Okresní prokuratura dále sděluje, že v ústavě pro soudní pitvu má být zařízeno, aby mrtvola nebyla spatřena zaměstnanci nebo třetími osobami vůbec, i toto bylo zařízeno“.

Zpráva obsahuje zajištění pohřbu u filiálky Pohřební služby hl.m. Prahy. Objednávka byla na „pohřeb žehem pro neznámého muže zemřelého v Borůvkově sanatoriu s tím, že mrtvola je dosud v soudní pitevně.“ Termín kremace byl určen na 3.3.1950 v 8.00 hod. a to bez obřadu.

Založená faktura obsahuje fakturaci částky 200,- Kč „Za převezení neznámého muže z patologického ústavu do společného hrobu v Ďáblicích“

Na základě obsahu shora uvedených důkazů vymezil soud jako prokázaný skutkový děj uvedený ve výroku rozsudku, větě skutkové, přičemž při hodnocení důkazů soud vycházel ze zásady vytčené pro hodnocení důkazů v ustanovení § 2 odst. 6 tr.ř.

Při hodnocení důkazů ve věci provedených soud dospěl následujícím hodnotícím závěrům:

jako objektivní, důkazně nezvratitelné, posoudil soud skutkové údaje získané závěry znaleckých posudků:

246

- z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství k mechanismu vzniku poranění poškozeného faráře Josefa Toufara, jeho závažnosti i příčiny smrti poškozeného, prokazující z hlediska lékařského rovněž pravdivost, z uvedené roviny sledované, výpovědi svědků: Miloše Hrabiny, Bohumila Košáře, Jana Bokra, PhDr. Růženy Kozlové, Věry Hlaváčkové, Víta Tajovského,

- z oboru kriminalistika se specializací jazyková expertiza - určování autorství textů jimiž soud důkazně jednoznačně vyloučil autorství i pravdivost doznání poškozeného faráře Josefa Toufara k homosexuálním stykům s nezletilými chlapci (viz shora, dodatek č. 5) i sestrojení tzv. číhošťského zázraku (viz dodatek č. 6), obsaženého v protokolu o výslechu poškozeného ve věznici. Závěry tohoto znaleckého posudku podle úsudku soudu prokazují pravdivost výpovědi svědka Miloše Hrabiny k celému, rozhodnému průběhu skutkového děje, který vzal soud za prokázaný, včetně vedení protokolace, doznání poškozeného faráře Toufara pod tlakem fyzického týrání obžalovaným, dodatečné protokolování doznání poškozeného svědkem a Václavem Hrabákem.

S přihlédnutím k závěrům posudku soud posuzuje též jako pravdivé skutkové údaje obsažené ve výpovědi sv. Jozefa Dvořáka.

Naproti tomu na podkladě závěrů znaleckého posudku z oboru kriminalistika, specializace určování autorského textu v kontextu údajů prokázaných rovněž i svědeckými výpověďmi svědků Miloše Hrabiny a Bohumila Košáře hodnotí soud jako nevěrohodnou výpověď sv. Jana Bokra, v části obsahující okolnosti technického prověřování tzv. číhošťského zázraku, včetně získaného vysvětlení mechanismu fungování pohybu kříže od poškozeného i vlastního způsobu provedení rekonstrukce.

K tomuto důkaznímu závěru soud uplatňuje následující důkazní argumenty:

svědek, jako technik, se specializovanou přípravou k tehdy zastávanému služebnímu zařazení v době, kdy ohledával místo činu a posuzoval možnost fungování mechanismu pohybu kříže, nepřišel za dobu tří hodin, které tomuto úkolu věnoval, na jednoduchý princip, který měl poškozený sestrojít, ani si nevšiml údajného hřebíku na kazatelně. Svědek odpovídal za vyřešení zadaného technického úkolu a přesto v době prvotního dlouhodobého zkoumání nenašel řešení /viz výše/, ani neměl k dispozici věc doličnou, údajně upravený kříž. Z hlediska záměrů vyšetřování pro vedení StB evidentně neobstál první závěr technického posouzení svědka, o nutné existenci další osoby, kromě faráře zajišťující vlastní pohyb kříže, musel svědek hledat nové řešení. Na to přišel, ale podle názoru soudu bez vysvětlení od faráře Toufara a technicky byl mechanismus byl připraven ještě před tím, než byl poškozený farář Toufar dopravený do kostela, kde se musel podrobit a formálně uchopit smyčku jako spouštěcí mechanismus soustrojí.

Úsudek soudu přílehlavě podporuje, kromě závěrů znaleckého posudku i svědecká výpověď sv. Bohumila Košáře, přítomného na rekonstrukci, o způsobu jejího provedení a též fotodokumentace /založená v příloze ke sv. č. 2 ZV 122/MV na č.l. 63-67/.

Z výpovědi svědka Bohumila Košáře soud poukazuje na toto jeho vyjádření :

v době, kdy tam s farářem Toufarem přijeli, byla již na místě Technická správa StB, která již měla mechanismus pohybu kříže sestrojen, postupovala podle protokolu. Když přijeli s farářem Toufarem do Číhoště, do kostela, bylo faráři sděleno vedoucím

techniky, aby vystoupil na kazatelnu s tím, že to tam „má připraveno, aby posunul ocelovou strunu mezi dvěma hřebíky a vyzkoušel to“. Farář Toufar to skutečně vyzkoušel, fungovalo to a teprve potom začali rekonstrukci natáčet.

Soud má zato, že svědek byl při podání výpovědi motivován snahou neodhalit výpovědí skutečný stav věci, poněvadž ten pro svědka z hlediska vyvození odpovědnosti není příznivý.

O pravdivosti výpovědi svědků Víta Tajovského, PhDr. Růženy Kozlové soud nemá a v důkazních souvislostech ani neměl absolutně žádné pochybnosti.

Výpověď sv. Stanislava Cvička nebyla provedeným dokazováním zpochybněna, pokud se jedná o údaje svědka k okolnostem technického zabezpečení prováděných výslechů.

Pokud svědek obžalovaného charakterizoval jako organizačně nejschopnějšího vyšetřovatele z celé skupiny, poukazoval na jeho pečlivost při následné práci s provedenými výsledky, paradoxně oceňoval koordinaci vyšetřování obžalovaným, které bylo od počátku jednáním nezákonným, z důvodu soudem důkazně výše vysvětleným. V rozhodném období svědek již ve skupině nepůsobil /viz shora, časové okolnosti odvolání svědka do Prahy/. Pro další údaj svědkem získaný údajně z doslechu o tom, že farář měl dostat „nakládačku“ od vyšetřovatelů černovlasého a blondáka, soud nenašel navazující důkazní podklad a též pochybuje o možnosti převzetí informace, byť z doslechu, formou této identifikace vyšetřovatelů.

V případě výpovědi sv. Antonína Sahuly soud nenašel skutkovou okolnost, která by zpochybňovala věrohodnost jeho výpovědi. Jako řadový člen vězeňské stráže nebyl a ani nemohl být na věci jakýmkoliv způsobem zainteresován, a proto soud posuzoval jeho výpověď jako věrohodnou, nezaujatou.

Obžalovaný Ladislav Mácha v přípravném řízení využil procesního práva obviněného a k věci nevypovídal. U hlavního líčení obžalovaný práva nevypovídat nevyužil, zpočátku vypovídal, přičemž jeho výpověď zahrnovala pouze stručné stanovisko k obžalobě, za jehož nedílnou součást obžalovaný označil i písemného vyjádření, které současně soudu předložil a po přečtení jeho textu bylo založeno do trestního spisu. Poté obžalovaný opět využil práva nevypovídat a k věci již odmítl dále vypovídat. V rámci výpovědi obžalovaný označil obžalobu za „naprosto zmatečnou“ k jejímu obsahu nemá vůbec co říci, protože je v rozporu i se základními dokumenty, které snad soudu ani nebyly předloženy, a proto zakládá do trestního spisu vlastní písemné vyjádření (viz shora).

Citovaného vyjádření obžalovaného obsahuje text tohoto znění: „Omlouvám se tímto katolické církvi a panu faráři Toufarovi za to, že jsem se účastnil počátkem r. 1950 činnosti tehdejšího státního aparátu, jehož cílem byla diskreditace katolické církve. Omlouvám se za mé tehdejší postoje a činnost, bez ohledu na to, z jakých motivů tehdy vycházely. Dnes, po téměř 50ti letech mohu vidět věc ze zcela jiného pohledu, v jiných souvislostech, ale především z pohledu starce, jehož životní zkušenosti jsou dnes mnohem větší, než tomu bylo v roce 1950. Byl jsem tehdy přesvědčen, že konám správnou věc a mnohé okolnosti případu tomu tehdy nasvědčovaly. Správně však

zvažovat mezi tím, co je dobro a zlo, jsem nebyl schopen. A už vůbec jsem nebyl schopen - vzhledem k okolnostem a možnostem, které jsem měl, rozlišit mezi morálními a nemorálními prostředky k dosažení cíle, o kterém jsem se domníval, že je správný. K jednotlivostem celého případu, nazývaného již v minulosti „Čihošťský zázrak“, se na radu svého obhájce nebudu a nechci vyjadřovat. Nečiním tak proto, abych zakryl nějaké mé jednání nebo znesnadnil rozpoznání míry mé účasti na věci, ale především proto, že se domnívám, že současná společnost, obvykle informovaná pouze prostřednictvím médií, by nebyla schopna správně pochopit vše, co se událo. Případ byl různě interpretován, a to ke škodě všech tehdy zúčastněných osob včetně pana faráře Toufara a katolické církve. Chtěl bych však zdůraznit, že moje tehdejší činnost, ať už byla jakákoliv, nevedla přímo - ani nepřímo - ke smrti pana faráře Toufara, a podle mého soudu, nebyla ani příčinou jeho nemoci, stejně tak nebyla příčinou zhoršení jeho zdravotního stavu, ani nebyla příčinou zanedbání péče o tehdejšího vězně. Chtěl bych ještě zdůraznit, že tehdejšímu mocenskému aparátu, vč. tehdejších vládních špiček, se nepodařilo využít případu k propagačnímu tažení proti katolické církvi jako organizaci, formou procesu proti faráři Toufarovi, a to proto ne, že pan farář Toufar náhle zemřel a nebylo možno jej postavit před soud z důvodů, které se tehdejšímu mocenskému aparátu zdály být jediné možné a vhodné. Cílem jednání a vyšetřování celé věci bylo totiž poškodit katolickou církev a to poškozením její pověsti. Pan farář Toufar měl být pouze vhodným prostředkem k takovému cíli. Pokud jsem se v řadě různých šetření orgánů Ministerstva vnitra, soudu, i vojenské prokuratury k věci již vyjadřoval, jednalo se vždy o výpovědi, alespoň částečně účelové, které byly v konečné podobně zpracovávány pro účel, pro který byly pořízeny. Tedy, buď pro obranu mé osoby, nebo pro obranu, či ochranu jiných zúčastněných osob, či částí mocenského aparátu. Celá pravda o věci, nebo alespoň to, co o věci vím já, nikdy nikoho do důsledků nezajímala. Nedomnívám se, že v současné době již existuje možnost, aby lidská spravedlnost posoudila mou účast na celé věci, popřípadě míru mé viny v souvislosti s touto věcí“.

Posléze, u hl. líčení konaného dne 26.8.1998, založil obž. Ladislav Mácha do trestního spisu tři podání datovaná dnem 25.8.1998 s přílohami jako součást obhajoby. V prvním ze zmíněných podání označil výše citované vyjádření uplatněné v rámci obhajoby u hl. líčení dne 16.6.1998 v podstatě za nedorozumění při komunikaci s obhájcem. Prohlášení, aniž se s ním řádně seznámil, podepsal bona fide s tím, že jde o věcné uplatnění jeho obhajoby, ve skutečnosti tomu tak nebylo, a proto se necítí být tímto pochybeným prohlášením vázán a „odvolává svůj podpis na prohlášení“.

Shora uvedený postoj obžalovaného k předchozí uplatněné obhajobě soud posoudil v souladu s ustanovením § 33/1 tr.ř. jako využití práva obžalovaného hájit se způsobem, jaký uzná za vhodný, měnit obhajobu v průběhu celého trestního stíhání. Jako nepřijatelné označuje soud tvrzení obžalovaného o povrchní znalosti textu vyjádření, který soudu osobně předložil a požádal o založení do trestního spisu jako součást obhajoby. Soud totiž ihned po předložení vyjádření obžalovaným Ladislavem Máchou celý text u hlavního líčení doslovně přečetl a obžalovaný, vyslechnuv jeho obsah, neuplatnil sebemenší námitku a jistě by tak učinil, pokud by nešlo o vyjádření vlastních myšlenek a postojů.

Zbývající podání obžalovaného obsahují hodnocení soudem provedených důkazů, výpověď sv. Hrabiny pokládá za zaujatou, vedenou snahou o vlastní vyvinění. Důkazy, o které se opírá obžaloba posuzuje jako vykonstruované. Dále obžalovaný upozorňuje soud na obsahy článků, relací v hromadných sdělovacích prostředcích, které vnímá úkorně.

V průběhu řízení před soudem obž. Ladislav Mácha též využil práva obžalovaného ve smyslu ustanovení § 214 tr. ř. V rámci práva obžalovaného vyjádřit se ke každému soudem provedenému důkazu, obž. Ladislav Mácha tohoto práva využil a pro obhajobu uplatnil následující skutečnosti:

K charakteru působení skupiny zdůraznil: skupina nikdy neměla nic společného s vyšetřováním, zůstává otázkou, proč Závodský skupinu, která měla statut instruktážní skupiny jako útvaru StB, pověřil vyšetřováním právě tohoto případu. Od Závodského měl pověření k urychlenému objasnění tohoto případu. Závodský totiž v té době měl věc pouze ve vyhledávání, faráře Toufara ve vazbě, ale fakticky disponoval pouze třemi záznamy okrskářů, z nichž jeden záznam se týkal pohybu kříže, další byl o sledovačce a poslední o návštěvě papežského nuncia v Čihošti. Pověření skupiny Závodský objasnil tím, že v té době neměl žádné rozhodné důkazy k tomu, aby věc mohl předat vyšetřovací správě, a proto tuto skupinu pověřil zajištěním důkazů, zejména věci doličných, ohledáním místa činu, předběžnými výslechy a po jejich provedení věc předá vyšetřovací správě. Závodský svolal krátkou poradou, na které rozhodl o rozdělení funkcí a jemu připadla funkce styčného orgánu mezi vedením StB a instruktory skupiny, která byla pověřena objasněním tohoto případu. Závodský si ponechal rozhodovací pravomoc, přičemž on sám měl za povinnost zajistit průběžnou informovanost vedení StB. Předběžným výsledkem faráře Toufara byl pověřen Závodským - na zmíněné poradě - Hrabák. Měl provést výslechy i ostatních vězňených duchovních, asistoval mu člen skupiny, Hrabina.

Cviček, další ze členů skupiny, byl na poradě pověřen zajištěním techniky a ostatní, tj. Řezníček, Zikmund měli být k dispozici k prověření údajů, které v rámci výslechu vyjdou najevo. Po poradě u Závodského všichni členové skupiny odjeli do věznice Valdice.

První týden probíhal ve znamení seznámení se s uvězněnými duchovními a současně byla Správa věznice požádána o zajištění cel, nebo místností, kde členové skupiny mohli i přespávat, protože se tam vždy zdržovali celý týden. Tato žádost byla vznesena proto, že se nejednalo o věznicí Ministerstva vnitra, podléhala Ministerstvu spravedlnosti. Měl k dispozici s ubytováním i telefon. Režim vězňů, tzn. i duchovních podléhal režimu, který stanovila Vězeňská správa a do toho nemohli členové skupiny zasahovat. Ještě na poradě u Závodského dal jmenovaný pokyn, aby výslechy byly prováděny pouze ve výslechové místnosti vybavené technikou a nesmí být prováděny na celách, kde byli duchovní uvězněni.

První týden byl tzv. seznamovací, kdy probíhaly s uvězněnými duchovními pohovory, druhý týden se konaly předběžné výslechy. V rámci pohovorů Hrabáka s panem farářem Toufarem, Hrabák zjistil, jak pan farář celou záležitost provedl, jak to zorganizoval. Hrabák ho osobně informoval, co se v rámci pohovorů dozvěděl a požádal ho, aby informoval vedení StB - Závodského. Na základě údajů, které mu Hrabák řekl zpracoval pro Závodského informaci a po jejím odeslání přišel od Závodského pokyn, aby členové skupiny jeli do Čihoště a zajistili ohledání místa činu, věci doličné, křížek, šňůru, pružinku, tak jako o tom vypovídal pan farář, aby se ověřilo, zda vypovídá pravdu. Dále si Závodský vymínil okamžitou informaci o výsledku činnosti členů skupiny v Čihošti. Po návratu z Čihoště byla krátká poradou ve věznicí, na které informoval Hrabák o výsledku práce členů skupiny v Čihošti, přivezl jako věci doličné křížek, šňůru, pružinku a nějaké gumičky. Současně Hrabák informoval, že v Čihošti provedl se členy skupiny předběžné rozhovory s občany, kteří pana faráře Toufara znali a obsahy záznamů s rodiči dokladoval, že pan farář je

- 220 -

deviant, pohlavně zneužíval chlapce. Hrabák opět požádal o neprodlenou informaci vedení StB a ihned na to Závodský rozhodl, aby Hrabák okamžitě provedl výslech s panem farářem Toufarem a to předběžný protokol. Hrabák skutečně pana faráře vyslechl. Členové skupiny každý pátek jezdili na vedení StB, kde se podávaly informace o průběhu objasňování věci, rovněž se vedení předložily i věci doličné. Když se členové skupiny v třetím týdnu vraceli do Jičína, tak Hrabák dostal od Závodského pokyn, aby urychleně ukončil výslech pana faráře Toufara, o tom, co přiznal.

V průběhu třetího týdne pobytu skupiny ve věznici se Hrabák soustředil na sepsání protokolu s panem farářem Toufarem. Asi 21. nebo 22. února za ním přišel Hrabák s tím, že nebude moci splnit příkaz Závodského k urychlenému dokončení předběžného protokolu, protože pan farář Toufar přerušil s vyslychajícím kontakt. Na jeho otázku, co navrhuje, mu Hrabák řekl, že by výslechy přerušil až do doby navázání, respektive obnovení kontaktu s panem farářem Toufarem. Současně ho požádal o sdělení této informace vedení StB, Závodskému. Telefonicky Závodského informoval o vzniklé situaci, ten se ale rozčilil, poukazoval na to, že „nám to trvá dlouho“. Zdůraznil, že musíme věc urychleně dokončit a v pátek chce mít protokoly na stole. Závodský dokonce řekl, že protokoly o výslechu musí být dokončeny za každou cenu, za použití všech prostředků, i za cenu, že „by se faráři Toufarovi mělo dát na zadek“. O pokynu Závodského informoval Hrabák, kterému současně řekl, že on sám není oprávněn revidovat příkazy Závodského, a proto i Hrabákovi řekl: „právní předpisy znáš a jako vyslychající se jimi říd“.

Dne 22. února, asi kolem 15:00 hod mu volal mjr. Lukšan, vedoucí sekretariátu Závodského. Vyřizoval vzkaz, Závodský šel na poradu a po návratu chce být informován, jak je plněn jeho pokyn urychleného sepsání protokolu o tom, co pan farář doznal. Sešel proto dolů do cely, kde probíhal výslech, byl tam asi 10 minut a poslouchal jeho průběh. Výslech „šel těžko, pan farář nepůsobil dobrým dojmem, byl nesoustředěný, často se musely opakovat okolnosti i předcházející části výslechu“. Po odchodu z cely zatelefonoval mjr. Lukšanovi, řekl mu o těžkostech probíhajícího výslechu a též o vhodnosti výslech přerušit tak, jak doporučoval Hrabák.

Následující den, tj. 23. února, asi v 15:00 hod Hrabák předložil poslední část protokolu s tím, že skončil předběžný výslech faráře Toufara a žádal podání informace Závodskému. Po vyslechnutí telefonické informace Závodský rozhodl, že druhý den ráno přijede do věznice Čech z velitelství, který společně s těmi, co vyslychali faráře Toufara pojedou do Čihoště provést rekonstrukci. Závodský mu při této příležitosti dále uložil pokyn, aby poslední část o výslechu faráře, společně se svojí zprávou o průběhu výslechu, kterou měl sám zpracovat, předložil v termínu do 8:00 hod. druhého dne na velitelství v Praze. V pátek ráno, když odjížděl z věznice do Prahy, na velitelství StB, zaregistroval příjezd Čecha s Košařem i s dalšími lidmi, které však osobně neznal. V 8:00 hod. se hlásil u Závodského a předal mu poslední část předběžného protokolu o výslechu faráře Toufara i jím vypracovanou zprávu „jak to u Hrabáka probíhalo“. V této zprávě zaznamenal všechny příkazy, které mu Závodský k způsobu vedení výslechů faráře Toufara dal a které pak předával přímo Hrabákovi. Po přečtení zprávy mu Závodský řekl: „zprávu přepracuješ, tam nesmíš uvádět žádné příkazy, které jsem já dal k výslechu“. Zprávu přepracoval podle přání Závodského, a když mu ji předával, současně požádal o zproštění ze služebního poměru, „protože za těchto podmínek se nedalo pracovat“.

Závodský ho výslovně upozornil, že ani nikdy v budoucnu nesmí za žádných okolností uvést pokyny, které mu v této věci dal a též dodal, že „všechno musím vzít na sebe“ / poznámka vysvětlení důvodu doznání obžalovaného k trestnému jednání v rámci trestního stíhání vedeného v roce 1968/.

421

Shora uvedenou obhajobu obžalovaného pokládá za soud za snahu odvést pozornost od vlastní odpovědnosti poukazem na odpovědnost ostatních příslušníků StB a to i zemřelých /Závodský, Hrabák aj./ a odkazuje na shora učiněný důkazní rozbor provedených důkazů, který uvedl soud k závěru o vině obžalovaného.

Soud odmítá i tvrzení o zaujatosti svědků Hrabiny a Košaře. Naopak tito svědci otevřeně vypovídali i o okolnostech vlastní činnosti, aniž by se snažili zastřít vlastní díl odpovědnosti, který je evidentní i nezanedbatelný, přičemž výpovědi svědků byly v důkazním kontextu dalších důkazů posouzeny jako pravdivé.

V tomto řízení soud důkazně nemohl argumentovat doznáním obžalovaného k trestnému jednání, které učinil v rámci jiného, předchozího trestního řízení, protože by se jednalo, podle tr. řádu, o důkaz procesně nepřipustný. Z uvedeného důvodu proto soud ani nezaujímá postoj k tvrzení obžalovaného o doznání na základě pokynu Závodského z února 1950.

Soud však posuzoval tu část uplatněné obhajoby v tomto řízení o pokynech Závodského k vyšetřování, které od něho přebíral a pouze tlumočil Hrabákovi, včetně pokynu získat doznání i za cenu užitím násilí. Rovněž v této části pokládá soud obhajobu obžalovaného za vyvrácenou, svědeckou výpovědí sv. Miloše Hrabiny /viz argumentace shora/.

Ad/ Právní kvalifikace:

Při respektování ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. soud posuzoval jednání obž. Ladislava Máchy podle vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř. z., t. j. zákona účinného v době, kdy byl posuzovaný čin spáchán /citovaný vojenský trestní zákon byl zrušen až zákonem č. 86/1950 Sb., jehož účinnost nastala dnem 1. srpna 1950/, protože platný trestní zákon, zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, není pro obžalovaného příznivější. Posuzované jednání obž. Ladislava Máchy by bylo podřaditelné pod zákonné znaky skutkových podstat trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst 2 písm. c) tr. zák. v jednočinném souběhu s trestným činem ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák. Trestní sazba u nepřísneji trestného činu, t. j. trestného činu s právní kvalifikací podle § 158/1a,2c tr. zák. stanoví v odst. 2 citovaného ustanovení tr. zák. trest odnětí svobody v rozpětí 3 až 10 let. Naproti tomu trestní sazba u nejpřísněji trestného činu, zločinu podle § 380 - zneužití moci úřední a služební s navazujícím ustanovením § 381 zahrnujícím zvláštní případy tohoto zločinu podle zákona č. 19/1855 ř. z., je stanovena v ustanovení § 382 rozpětím trestní sazby odnětí svobody / tehdy žaláře/ 1 až 10 let.

Zákon č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu ustanovením § 5 vyloučil promlčení tr. stíhání obžalovaného pro tr. činy, zločiny uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Podle ustanovení § 5 citovaného zákona „do promlčecí lhůty trestných činů se nezapočítává doba od 25. února 1948 do 29. prosince 1989, pokud z politických důvodů neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby“.

-422-

V průběhu dokazování soud prokázal důvodnost aplikace citovaného ustanovení zákona č. 198/1993 Sb. na základě prokázaných skutkových zjištění svědčících naplnění zákonné dikce:

a) žádný úkon v souvislosti se zadržením a vězněním skupiny duchovních ve věznici Valdice od ledna 1950, t. j. i pošk. faráře Josefa Toufara, nebyl záměrně proveden podle tehdy platného trestního řádu, jednalo se o realizaci politického rozhodnutí prostřednictvím Hlavního velitelství StB a příslušníků StB. Řízení probíhalo zcela mimo rámec trestněprávních norem, právní řádu,

b) shromážděné důkazy svědčí jedinému závěru: Hlavní velitelství StB v Praze předem vypracovalo cíl, kterého se mělo „vyšetřováním“ dosáhnout - doznání faráře Josefa Toufara o zinscenování tzv. čichošťského zázraku i za cenu použití fyzického násilí, a v návaznosti vytvořit představu o destruktivní síle církve ve společnosti. Osnova této režie vyšetřování StB byla bezezbytku naplněna.

V této souvislosti soud cituje z provedeného listinného důkazu - úřední zprávy velitelství StB o výsledku šetření přednesené na tiskové konferenci dne 6. 3. 1950:

„Logika faktů a sledu vylíčených událostí jednoznačně dokazuje, že čichošťský podvod je provokací vysokého katolického kléru ve službách politiky Vatikánu. Touto velkorysou provokací mělo být dosažen o efektu, který by posílil boj vysoké katolické církevní hierarchie s lidově demokratickým režimem. K tomuto účelu bylo zneužito pro věřící lid posvátného symbolu kříže. Takzvaný „zázrak“ v Čichošti byl podvodně konstruován a organizován za účelem „zvroucnění náboženského citu“ a zneužití tohoto citu prostého věřícího lidu proti lidově demokratickému řízení. Tzv. „zázrak“ v Čichošti byl experimentem Vatikánu, který chtěl vyzkoušet odezvu a politický efekt této nové formy podvratného boje proti lidově demokratické vládě nejen u nás, ale také v ostatních zemích lidové demokracie“ (viz str. 8 a 9 citované zprávy, č. l. 24 až 25 přílohy k sv. č. 2, ZV 122/MV),

c) mimořádně závažný zdravotní stav pošk. faráře Josefa Toufara a posléze i jeho smrt byly příslušníky StB zatajovány a učiněna veškerá opatření, aby vůbec nevyšly najevo. K tomu cíleně sloužilo i záměrné utajení totožnosti poškozeného jak při ošetření i v průběhu hospitalizace v sanatoriu, tak po jeho smrti, včetně prokázaného nakládání s mrtvým tělem.

Lékařskému personálu státního sanatoria, kam byl poškozený farář Josef Toufar převezen k ošetření a následně i operován, nebyla sdělena totožnost pacienta a navíc byl poškozený pod stálou ostrahou příslušníků StB. Rovněž pitva zemřelého, pošk. faráře Josefa Toufara, byla provedena pod smyšleným jménem /Zouhar/. Tělo zemřelého bylo nepřetržitě hlídáno pracovníky StB až do okamžiku pohřbení do hromadného hrobu v Dáblících. Rovněž i citovaná zpráva Hlavního velitelství StB v Praze o výsledku šetření neobsahovala ani zmínku o úmrtí faráře Josefa Toufara.

V důsledku učiněných opatření StB nemohl nikdo reagovat na průkazné, mnohočetné stopy násilí na těle poškozeného, dovolávat se vyvození odpovědnosti za fyzické týrání poškozeného i jeho smrt. Příbuzní poškozeného byli poprvé informováni o jeho smrti až v druhé polovině roku 1954. Teprve tehdy paní Marie Pospíšilová, neteř poškozeného faráře Toufara, obdržela zprávu o úmrtí pošk. faráře Toufara, přestože po jeho osudu intenzívně pátrala od roku 1950!

d) obž. Ladislav Mácha, v hodnostním zařazení ppor. StB, se na uvedeném nezákonném stavu podílel a nezákonnými metodami aktivně a cíleně naplňoval cíl Hlavním velitelstvím StB sledovaný, doznání faráře Josefa Toufara za každou cenu a všemi dostupnými prostředky. Přestože jeho osobní odpovědnost byla od počátku

nezvratitelně průkazná, nebyla vyvozena trestněprávní odpovědnost a to výhradně proto, že trestní postih nebyl v souladu se zájmy mocenského aparátu státu, dominantně představovaného StB.

Ze shora uvedeného je zřejmé, že do data 29. 12. 1989 nebylo politické vůle k tomu, aby se nezákonná jednání příslušníků StB, t. j. i obžalovaného, dostala na pořad práva. Jednání obž. Ladislava Máchy nebylo záměrně předáno orgánům činným v trestním řízení, i když prokazatelně bylo jednáním trestným a to pouze proto, aby mocenský aparát státu neodkrýval nezákonnosti, kterých se sám cíleně dopouštěl a odehrávaly se zcela podle jeho diktátu, mimo rámec zákona. StB nepřipustila postavení svých příslušníků, porušujících zákon, před soud.

Na tomto důkazním vyhodnocení soudu nic nemění ani trestní řízení vedené proti obž. Ladislavu Máchovi v letech 1968 až 1970. Řízení zahájené tehdy procesním úkonem podle § 160/1 tr. ř. a sdělení obvinění podle § 163/1 tr. ř. obž. Ladislavu Máchovi (viz níže) skončilo odložením věci podle § 159/2 tr. ř. z důvodů § 11/1 písm. b) tr. ř. usnesením prokurátora Vyšší vojenské prokuratury v Táboře ze dne 16. 5. 1970. V tomto trestním řízení byla uznána procesní překážka trestního stíhání - promlčení. Legislativní rámec pro aplikaci nepřipustnosti tr. stíhání z důvodu promlčení vymezený v tehdy platném trestním zákoně však tehdy vůbec nepřipustil, aby jednání příslušníků StB, osob podílejících se na hrubých nezákonnostech, mohlo být vůbec trestně právně posouzeno /viz shora/. Soud musí fakticky konstatovat, že trestněprávní normy se na příslušníky StB nevztahovaly a tento stav byl zhojen až citovaným ustanovením § 5 zákona č. 198/1993 Sb.

Krátká změna politického vývoje v roce 1968 byla po 21. 8. 1968, vrácena zpět a promítla se i do právního posouzení merita věci, v rámci tehdy vedeného tr. stíhání proti obž. Ladislavu Máchovi. O tom, že právo v tehdy platném legislativním rámci se nemohlo spravedlivě uplatnit, t. j. v souladu s obecně platnými principy příznačnými pro demokratickou společnost, svědčí podle názoru soudu kromě finálních procesních rozhodnutí orgánů činných v tr. řízení /viz níže/ i samotné vyjádření obžalovaného při veřejném zasedání konaném u Nejvyššího soudu, Vojenského kolegia, při projednávání stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ve prospěch obžalovaného. Z listinného důkazu - protokolu o veřejném zasedání vyplývá, že již tehdy označil obžalovaný tr. řízení za „klasický případ útoku proti státnímu aparátu v roce 1968“, že nešlo jen o jeho osobu, ale především o složku ministerstva vnitra jako takovou a činnost prokuratury posoudil ve vyjádření jako důsledek rozkladu tohoto aparátu (viz č. l. 507).

Prokurátor tehdy musel trestní stíhání procesně uzavřít odložením věci podle § 159/2 tr. ř. s odkazem na § 11/1b tr. ř. i přes zjištění, že trestnímu postihu Ladislava Máchy zabránila samotná StB. V důsledku toho došlo k faktickému popření smyslu procesního institutu promlčení, zákonodárcem předvídaného /respektovaného obecně v každém demokratické společnosti/, protože ten je legislativně konstruován na právních principech, nevěčtajících předpoklad, že by mohl a měl poskytovat procesní jistotu a ochranu i těm, kteří flagrantním porušováním zákona živili existenci nedemokratického režimu, jenž jim současně zato zajišťoval trestněprávní nedotknutelnost.

Tomuto zjištění soudu obsahem neodporuje ani svědecká výpověď sv. JUDr. Václava Podhradského, prokurátora provádějícího vyšetřování. Svědek poukázal na vázanost právním názorem procesně nadřazených složek, která se promítla právě do procesních rozhodnutí ve věci vydaných.

-424-

K důkaznímu prověření, zda nedošlo k vytvoření procesní překážky rei iudicatae ve vztahu k tr. stíhání obž. Ladislava Máchy, které probíhalo v letech 1968 až 1970, si soud vyžádal originál vyšetřovacího spisu Vyšší vojenské prokuratury Tábor, sp. zn. Vv 22/68 a podle § 213/1 tr. ř. jím provedl důkaz.

V časové posloupnosti soud zjistil provedení následujících procesních úkonů, rozhodných pro posouzení uvedené procesní otázky:

Usnesením podle § 160/1 tr. ř. a § 163/1 tr. ř., sp. zn. 2 Vv 10/68 prokurátora Vyšší vojenské prokuratury v Příbrami ze dne 7. 6. 1968 bylo zahájeno tr. stíhání a současně vzneseno obvinění bývalému kpt. ministerstva vnitra Ladislavu Máchovi pro tr. čin vraždy podle § 219 tr. zák. Podle výroku citovaného usnesení (č. 1. 6) bylo dáno důvodné podezření, že po nezákonném zatčení faráře Josefa Toufara dne 28. 1. 1950 dopouštěl se na něm při výsleších ve věznici Valdice hrubého násilí, které vyvrcholilo dne 22. 2. 1950, kdy jmenovaného ležícího na lavici po dobu několika hodin brutálně tloukl gumovým obuškem a navíc trýznil žízni, tím, že mu podával přesolenou polévku a další nápoje odepíral, a to vše u vědomí, že Josef Toufar trpí žaludeční chorobou, čímž mu způsobil perforaci žaludečního vředu, poté v úmyslu způsobit mu smrt, aby jeho nezákonná činnost nevyšla najevo, dal mu vypít dosud nezjištěnou otravnou tekutinu, takže Josef Toufar dne 25. 2. 1950 po operaci zemřel.

Z protokolu o výsledku obviněného ze dne 10. 6. 1968 (č. 1. 16 až 24) soud zjistil tyto procesní údaje: obž. Ladislav Mácha potvrdil převzetí usnesení o zahájení tr. stíhání a vznesení obvinění (viz shora) a po výsledku k osobě a věci je součástí protokolu i vyhlášení usnesení vojenského prokurátora o vzetí obv. Ladislava Máchy do vazby podle § 68 tr. ř. z důvodu § 67 písm. a), b) tr. ř., které přímo do protokolu napadl opravným prostředkem, stížností.

Dne 18. 6. 1968 rozhodl prokurátor Vyšší vojenské prokuratury v Příbrami podle § 18/1 tr. ř. o postoupení trestní věci obž. Ladislava Máchy z důvodu místní příslušnosti vyššímu vojenskému prokurátorovi v Táboře (č. 1. 30).

Dne 24. 6. 1968 byl obž. Ladislav Mácha vyslechnut již prokurátorem Vyšší vojenské prokuratury Tábor na protokol o výsledku obviněného, v rámci kterého vypovídal k věci, a v jeho závěru mu bylo předáno krátkou cestou usnesení Hlavní vojenské prokuratury Praha ze dne 24. 6. 1968, č. j. 1HVt 686/68 (č. 1. 65 až 75).

Podle výroku citovaného usnesení prokurátora Hlavní vojenské prokuratury ze dne 24. 6. 1968 bylo podle § 149/1 tr. ř. zrušeno usnesení vyššího vojenského prokurátora Příbram, č. j. 2 Vv 10/68 ze dne 7. června 1968, pokud jím bylo podle 163 odst. 1 tr. ř. vzneseno obvinění pro trestný čin vraždy podle § 219 tr. zák. proti Ladislavu Máchovi. Rozhodnutí o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř., učiněné v citovaném usnesení vyššího vojenského prokurátora Příbram, zůstává nedotčeno (výrok pod bodem I).

Výrok pod bodem II citovaného usnesení obsahuje rozhodnutí podle § 72 odst. 1 tr. ř. - propuštění Ladislava Máchy na svobodu (č. 1. 76 až 79).

V časové posloupnosti procesních rozhodnutí ve věci následovalo dne 10. 12. 1968 usnesení prokurátora Vyšší vojenské prokuratury v Táboře podle § 172/1 písm. d) s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. - zastavení tr. stíhání v tr. věci usmrčení Josefa Toufara, nar. 14. 7. 1902 v Arnolci, faráře z Čihoště, Ledče nad Sázavou (č. 1. 426 až 437).

Dne 11. 12. 1969 podal generální prokurátor v zastoupení zástupce hlavní vojenského prokurátora u Nejvyššího soudu, Vojenského kolegia, podle § 266/1 tr. stížnost pro porušení zákona proti usnesení prokurátora Vyšší vojenské prokuratury Příbram, sp. zn. 2 Vv 10/68 ze dne 7. 6. 1968 ve spojení s usnesením prokurátora Hlavní vojenské prokuratury, sp. zn. 1 HVt 686/68, ze dne 24. 6. 1968, pokud jim bylo protiprávně zahájeno trestní stíhání podle tr. čin vraždy podle § 219 tr. zák., ve věci smrti Josefa Toufara (viz výrok podané stížnosti a odůvodnění, č. 1- 501 až 505).

Rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR, sp. zn. Tzv 170/69 ze dne 5. 3. 1970 rozhodl Nejvyšší soud ve veřejném zasedání konaném o stížnosti pro porušení zákona tak, že podle § 268/2, § 269/2, § 270/1 tr. ř., že usnesením prokurátora Vyšší vojenské prokuratury Příbram, sp. zn. 2 Vv 10/68 ze dne 7. 6. 1968 ve věci býv. kpt. MV Ladislava Máchy byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. Citované usnesení se podle výroku rozsudku zrušuje a zároveň se zrušují též všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále výrok rozsudku obsahuje příkázání, vyššímu vojenskému prokurátorovi Tábor, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl (č. l. 509 až 511).

Na citovaný rozsudek Nejvyššího soudu ČSR procesně navazovalo usnesení prokurátora Vyšší vojenské prokuratury v Táboře ze dne 16. 5. 1970, podle § 159 odst. 2 tr. ř. Podle výroku tohoto procesního rozhodnutí byla věc náhlého úmrtí Josefa Toufara, nar. 14. 7. 1902 v Arnolci, faráře z Čihoště u Ledče nad Sázavou, k němuž došlo dne 25. 2. 1950 v státním sanatoriu v Praze, odložena, protože tr. stíhání je podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. nepřipustné. O opravném prostředku obv. Ladislava Máchy - stížnosti podané do citovaného usnesení o odložení věci (č. l. 544 až 546), rozhodoval starší prokurátor Hlavní vojenské prokuratury. Usnesením podle § 148/1c) tr. ř. ze dne 22. 6. 1970, sp. zn. 1HVt 2035/70, stížnost Ladislava Máchy zamítl pro nedůvodnost (č. l. 549 až 550).

Podle právního závěru soudu shora prokázaný procesní postup orgánů činných v uvedeném tr. řízení nevytvořil procesní překážku věci rozhodnuté.

Jednání obž. Ladislava Máchy soud právně kvalifikoval jako tr. činy, zločiny - těžkého poškození na těle podle § 431, § 434 písm. c), d) vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř. z. a zneužití moci úřední a služební podle § 380, § 381 písm. a) téhož zákona.

K důvodům aplikace právní kvalifikace skutku - podle § 431, § 434 písm. c), d) vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř.z soud blíže rozvádí:

Prokázané skutkové okolnosti svědčí právnímu závěru soudu: obž. Ladislav Mácha užil násilí proti pošk. faráři Josefu Toufarovi se záměrem dosáhnout cíle, předem pro vyšetřování vytčeného - doznání poškozeného k zinscenování zázraku v kostele v Čihošti. Obžalovaný veden touto motivací způsobil poškozenému poranění, která zapříčinila vážnou poruchu zdraví a navíc bylo provázáno velmi intenzívní bolestí. Jednání obžalovaného proti poškozenému faráři Josefu Toufarovi předcházela součinnost, úmluva s jinými osobami, vedením velitelství StB a v návaznosti i vládními činiteli.

Uvedené skutkové okolnosti pak musel soud podřadit jak pod základní zákonné znaky skutkové podstaty tr. činu - zločinu - těžkého poškození na těle podle § 431, tak i pod

-476-

kvalifikační znaky skutkové podstaty skutkové podstaty tohoto zločinu vymezené v ustanovení § 434 písm. c) : “ bylo-li činem tím tomu, jemuž ublíženo, zvláštní trápení způsobeno“ a rovněž kvalifikačního znaku § 434 písm. d): „ stal-li se útok v umluveném spojení s jinými“.

K důvodům aplikace právní kvalifikace skutku podle § 380, 381 písm. a) vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř.z. soud blíže rozvádí:

Obž. Ladislav Mácha byl v posuzované době státním zaměstnancem, ve služebním poměru u Sboru národní bezpečnosti s hodnostním zařazením podporučík StB. V uvedeném postavení a vedení svojí vůlí se aktivně podílel na nezákonném věznění skupiny duchovních ve věznicí Valdice. Ve funkci vedoucího skupiny příslušníků StB pověřené „vyšetřováním“ vězňů, do které byl určen na základě rozhodnutí vedení Hlavního velitelství StB v Praze, cíleně nedbal zákona, vězňům farář Josefu Toufarovi i ostatním odepřel využití základní práva. Nezákonné jednání obžalovaného gradovalo v užití fyzického násilí - bití pošk. faráře Josefa Toufara s cílem zajistit splnění pokynu nadřízených - dosáhnout doznání od poškozeného a tím rozhodnou měrou naplnit i posílání samotné vyšetřovací skupiny. Obžalovaný ač věděl, že svým jednáním způsobí poškozenému vážné poranění, přesto o své vůli konal, v rozporu s pravomocemi, které mu podle zákona obecně příslušely a porušil tak zákon.

Uvedené skutkové okolnosti pak musel soud podřadit jak pod základní zákonné znaky skutkové podstaty tr. činu - zločinu - zneužití moci úřední a služební podle § 380, tak i pod kvalifikační znaky skutkové podstaty skutkové podstaty tohoto zločinu vymezené v ustanovení § 381 písm. a) : „ jako úředník vázaný povinnostmi, osoba trvale ustanovená ve veřejné službě, se dal odvrátit od zákonného plnění své úřední a služební povinnosti.

Zákonná dikce ustanovení § 382, kde je vymezena trestní sazba pro zločin podle § 380, 381, má podle názoru soudu i hmotněprávní význam ve smyslu obligatorního posouzení naplnění intenzity základních a kvalifikačních znaků skutkové podstaty tohoto zločinu.

Ad / výrok o trestu

Soud vyměřoval trest s přihlédnutím k § 96 zákona č. 19/1855 ř.z., v rámci trestní sazby nejpřísněji trestného činu, zločinu - zneužití moci úřední a služební podle § 380 s navazujícím, aplikovaným ustanovením § 381 zahrnujícím zvláštní případy tohoto zločinu podle zákona č. 19/1855 ř.z.. Trestní sazba k citovaným ustanovením zakotvená v § 382 zákona č. 19/1855 ř.z., stanoví trest odnětí svobody /v tehdejší zákonné dikci, žaláře/ ve výměře 1 až 10 let.

Při úvaze o trestu soud respektoval hlediska účelu trestu vymezená v ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák., přihlédl ke stupni nebezpečnosti trestného činu pro

474

společnost, zabýval se rovněž možnostmi nápravy obžalovaného i jeho osobními poměry tak, jak mu ukládá zákon v ustanovení § 31 odst. 1 tr. zák.

Výsledkem úvahy soudu bylo vyměření trestu odnětí svobody obž. Ladislavu Máchovi v trvání pěti let, t. j. u poloviny zákonné trestní sazby.

V uložené výměře trestu soud promítl prokázání skutkových zjištění, která pro svoji mimořádnou závažnost vyloučila - podle úsudku soudu - úvahu o uložení jiného druhu trestu než nepodmíněného. V této souvislosti soud musí poukázat na níže rozvedené skutečnosti: obž. Ladislav Mácha, jako vedoucí vyšetřovací skupiny StB, měl vedle samotného vedení StB zcela zásadní podíl na realizaci nezákonného věznění a vyšetřování poškozeného faráře Josefa Toufara i ostatních církevních představitelů ve věznicí Valdice. Vyšetřování vedené i koordinované obž. Ladislavem Máchou cíleně probíhalo zcela mimo rámec zákona, právního řádu. Obž. Ladislav Mácha motivován snahou splnit předem pojatý cíl vyšetřování, v případě poškozeného faráře Josefa Toufara StB sledovaný, získat jeho doznání o zinscenování zázraku v kostele Čihošti, užil proti poškozenému hrubého násilí. Jednal proti člověku bezbrannému, vydanému okolnostmi vyšetřování do libovůle jednání obžalovaného. Je zcela zřejmé, že obž. Ladislav Mácha jednal bez jakýchkoliv morálních zábran a v bezbřehé služební horlivosti. Jednání obžalovaného vyústilo v ponížení lidské důstojnosti, pokoření svobodné vůle jedince silou a fakticky znamenalo odnětí všech základních lidských práv poškozenému faráři Josefu Toufarovi.

I když se nepodařilo prokázat příčinnou souvislost mezi smrtí poškozeného faráře Josefa Toufara a jednáním obž. Ladislava Máchy, má soud za prokázané, že obžalovaný shora uvedeným způsobem tragicky zasáhl do osudu poškozeného, zapříčinil jeho velmi závažný zdravotní stav, závažnou poruchu zdraví, kterou doprovázely velmi intenzivní bolesti, bez možnosti dovolat se práva na svoji obranu.

Skutkové okolnosti posuzovaného jednání obžalovaného vedly soud k přesvědčení o nezbytnosti uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Uložení jiného druhu trestu (trest odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu trestu) by podle závěru soudu znamenalo odvrácení se od základního principu, obecně v trestu obsaženého - úměry mezi vinou a uloženým trestem.

Soud při ukládání trestu rovněž vážil další údaje k osobě obžalovaného Ladislava Máchy získané i jeho osobní poměry. Obžalovaný je ve starobním důchodu, jak prokazuje opis rejstříku trestů, dosud nebyl soudně trestán. I uvedené okolnosti vázané k osobnosti obžalovaného podle závěru soudu však nemohly významem převážít prokázané skutkové okolnosti posuzovaného jednání obžalovaného. Zvláštní význam pro úvahu o trestu soud nemohl přiznat ani časovému odstupu od doby spáchání trestného činu, a to z důvodů, které soud blíže rozvedl v argumentaci k aplikaci ustanovení § 5 zákona č. 198/1993 Sb. /viz shora/.

Soud při ukládání trestu souběžně neřešil otázku možnosti výkonu trestu odnětí svobody obžalovaným Ladislavem Máchou. Tuto otázku - pokud právní mocí rozsudku vyvstane - bude soud řešit samostatně v rámci odlišného stadia trestního řízení, a proto jí nemohl být ani vázán při ukládání trestu.

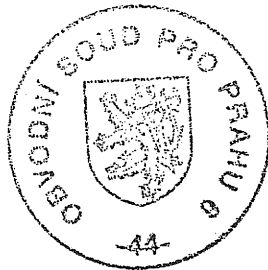
Podle § 39a odst. 3 tr. zákona soud obž. Ladislava Máchu zařadil pro výkon trestu do věznice s dohledem, tedy do věznice s nejmírnějším režimem výkonu trestu, protože má za to, že osobní stav obžalovaného podmíněný věkem tomuto zařazení nejlépe přiléhá.

Soud proto rozhodl tak, jak je ve výroku rozsudku uvedeno.

P o u ě n í : Proti rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů ode dne doručení písemného vyhotovení, prostřednictvím soudu zdejšího a rozhodoval by o něm Městský soud v Praze. **Odvolání má odkladný účinek.**

V Praze dne 23. listopadu 1998

Za správnost vyhotovení:
Kozlová *K.*

JUDr. Naděžda Brčáková
předsedkyně senátu

OBVODNÍ SOUD pro PRAHU 6	
Došlo dne	30 -12- 1999
.....KRÁTPŘÍLOH
KOLEK

9 To 198/99

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 1. listopadu 1999 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Burianové a soudců JUDr. Jany Kantorové a JUDr. Radka Hartmanna odvolání obžalovaného Ladislava M á c h y, nar. 19.6.1923 ve Višňové, proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 23.11.1998, sp. zn. 3 T 48/97, a rozhodl t a k t o:

Podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr.ř. se napadený rozsudek z r u š u j e pouze ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu. Podle § 259 odst. 3 tr.ř. se znovu rozhoduje tak, že se obžalovanému Ladislavu Máchovi při nezměněném výroku o vině zločinem těžkého poškození na těle podle § 431 a 434 písm. c, d) a zneužití moci úřední a služební podle § 380, a § 381 písm. a) vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř. z. ukládá podle § 380, § 381, za použití § 382 a § 96 vojenského tr. zák. č. 19/1855 ř. z. trest odnětí svobody v trvání 2 (dvou) roků, pro jehož výkon se zařazuje podle § 39a odst. 3 tr. zák. do věznice s dohledem.

Jinak zůstává napadený rozsudek n e d o t ě n.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný Ladislav Mácha uznán vinným zločiny těžkého poškození na těle podle § 431 a 434 písm. c, d) a zneužití moci úřední a služební podle § 380 a § 381 písm. a) vojenského tr. zákona č. 19/1955 ř. z. a byl odsouzen podle § 380, 381 za použití § 382 a § 96 vojenského tr. zákona č. 19/1955 ř. z. s přihlédnutím k § 5 zák. č. 198/1993 Sb. k trestu odnětí svobody v trvání 5 roků, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 3 tr. zák. do věznice s dohledem.

Podle zjištění soudu I. stupně se uvedené trestné činnosti obžalovaný dopustil tím způsobem, že v době od 20. do 22.2.1950 jako podporučík StB, vedoucí zvláštní skupiny Hlavního velitelství StB, utvořené k vyšetřování duchovních držených ve věznici ve Valdicích, okr. Jičín, v souvislosti s tzv. čichošťským zázrakem, přestože věděl o nezákonnosti jejich zadržování, vydával příkazy k vedení vyšetřování, sám se podílel i na nezákonných metodách vyšetřování vůči faráři Josefu Toufarovi, nar. 14.7.1902, š cílem přinutit ho k doznání o záměrném zinscenování zázraku v kostele v Čichošti, a to jednak pokynem k jeho umístění do tzv. korekce, podzemní cely, kde byl vystaven chladu, tmě a nemožnosti spánku, jednak užitím fyzického násilí, údery obuškem do zad, hřbetní části horních i dolních končetin a přes chodidla takovou intenzitou, že způsobily vznik rozsáhlých, až splývajících hematomů v zasazených částech těla a na ploškách chodidel rovněž i puchýře, přičemž uvedené poranění doprovázené intenzivní bolestí zapříčinilo již vážnou poruchu zdraví.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání, jímž napadl předmětný rozsudek ve všech jeho výrocích. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a jeho trestní stíhání zastavil podle § 257 písm. b) tr. ř., neboť existují okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání soudem I. stupně podle § 223 odst. 1, 2 tr. ř., nebo aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil pro podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo, pro vady rozsudku, zejména pro nejasnost a neúplnost jeho skutkových zjištění a pro to, že se prvoinstanční soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, pro vzniklé pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, dále pro to, že napadeným rozsudkem bylo porušeno ust. trestního zákona a pro to, že trest uložený prvoinstančním soudem je nepřiměřený i v případě, že by bylo prokázáno, že obžalovaný skutek spáchal, že tento skutek je trestným činem a že jeho trestnost nezanikla.

Důvody podaného odvolání jsou dále rozvedeny a spočívají v těchto námitkách: obžalovaný soudu I. stupně vytýká, že při rozhodování o jeho vině a

trestu vůbec nepřihlížel k základní autentické dokumentaci originálního svazku z r. 1950, kterou si dodatečně vyžádal teprve na návrh obhájce obžalovaného od Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu. Vyšetřovatel ÚDV tuto dokumentaci ke spisovému materiálu nepřipojil, protože svědčí ve prospěch obžalovaného. Již tento postup vyšetřovatele svědčí podle obžalovaného o tom, že v přípravném řízení došlo ke zmanipulování základních důkazních prostředků v neprospěch obžalovaného a že tato originální dokumentace byla nahrazena vykonstruovanou verzí obvinění ze dne 1.6.1994, o kterou se dále opírá i obžaloba.

Soud I. stupně nepřihlížel ani k jiným závažným skutečnostem v dokumentaci, které byly podle obžalovaného rozhodné pro posouzení skutkového a právního stavu celé věci. Obžalovaný dále vypočítává všechny instituce, které v rámci trestního řízení neměly zmíněnou dokumentaci z r. 1950 k dispozici, čímž byl poškozen. Bez této dokumentace totiž rozhodoval jak Okresní státní zástupce v Jičíně, tak dozorující Krajský zástupce v Hradci Králové, Okresní soud v Jičíně, Krajský soud v Hradci Králové, Ministerstvo spravedlnosti v rámci amnestijního řízení. Vady a pochybení se promítají proto do obžaloby, do obvinění obžalovaného. Tato autentická dokumentace je nepochybným důkazem, že obžalovaný o zatčení poškozeného Josefa Toufara nerozhodoval, neboť neměl v této věci takovou pravomoc, ani ho nezatýkal, nevyslychal, nesepisoval s ním protokoly, neprováděl ohledání místa činu v Čihošti, nezajišťoval doličné předměty, ani nebyl při rekonstrukci v Čihošti. Z dokumentace bylo nepochybně prokázáno, že poškozeného vyslychali, sepisovali s ním protokoly o výslechu svědkové Hrabák a Hrabina a nikdo jiný. Ti také zodpovídali za dokazování a zajišťování doličných předmětů, za výslechový režim a všechny úkony s ním spojené. Z této dokumentace je také patrné, kdo poškozeného zatýkal, což byl vedoucí církevního referátu svědek Košař. Přes tyto skutečnosti je obžalovaný ve vykonstruované verzi obvinění veden jako hlavní viník.

Soud I. stupně nepřihlížel k tomu, že se opírá o vykonstruovanou verzi obvinění, přičemž po dobu trvání hlavního líčení nebyly předloženy žádné věrohodné důkazy. Ani svědek Hrabina svá křivá nařčení v průběhu hlavního líčení v přítomnosti obžalovaného neuvedl, neboť sám věděl, že jsou nepravdivá a tímto je zpochybnil. Obžalovaný namítá, že nebylo prokázáno, že by byl vedoucím zvláštní vyšetřovací skupiny. Údaj o tom, že by věděl o nezákonném zadržování duchovních ve Valdicích, je nepravdivý, neboť o jejich zatčení obžalovaný nerozhodoval a neměl ani důvody, které vedly k uvalení vazby. Neměl v této věci žádnou rozhodovací pravomoc jako ten, kdo vydával příkazy pro postup ve vyšetřování. Tuto pravomoc měl a vyhradil si ji velitel Hv StB Závodský. Spolupracovníky, kteří pracovali na objasnění případu, obžalovaný pouze informoval o pokynech, příkazech a připomínkách, které mu Závodský dal.

Obžalovaný namítá k průběhu vyšetřování, že vyšetřovatel ho navštívil v bytě a žádal, aby učinil písemné doznání, což obžalovaný odmítl a namítl

podjatost vyšetřovatele k věci i k osobě obžalovaného. Když takto vyšetřovatel ÚDv neuspěl, vzal soudního znalce z oboru kriminalistiky, soudního lékařství, aby důkazně podepřel verzi, kterou vykonstruoval, aby dokázal, že kromě vyslychajícího Hrabiny se výsledku zúčastnil také ještě někdo jiný, kdo poškozeného vyslychal a způsobil mu těžké poškození na těle.

Obžalovaný uvádí, že byl pověřen vedením Hv StB funkcí styčného orgánu, analytickou činností a zpracováním informací provedení. Předběžnými výslechy poškozeného i ostatních duchovních byly již zmíněným Závodským pověřeni Václav Hrabák a Miroslav Hrabina, kteří také zodpovídali za všechny úkony s tím spojené a nikdo jiný. Proto je nepravdivý údaj o tom, že se obžalovaný podílel na nezákonných metodách vyšetřování vůči poškozenému s cílem přinutit ho k doznání o záměrném zinscenování zázraku v kostele v Čihošti. Jak bylo prokázáno dokumenty z r. 1950, obžalovaný poškozeného nevyslychal, k žádnému doznání ho nenutil. Tento údaj se opírá o křivé nařčení, které vůči obžalovanému v předcházejících výpovědích uvedl Miroslav Hrabina odpovědný se svědkem Hrabákem za výslechový režim poškozeného. Neexistuje jediný důkaz, že by dal obžalovaný pokyn k umístění poškozeného do korekce, že by vůči němu užil fyzického násilí. Nebylo rovněž prokázáno, že by obžalovaný zasahoval do výslechového režimu vyslychajících Hrabáka a Hrabiny. Neexistuje doklad o tom, že by si snad obžalovaný půjčil obušek od vězeňské stráže k zákroku proti poškozenému při výslechu, ani doklad o tom, že by požádal vězeňskou stráž, aby předvedli poškozeného obžalovanému k výslechu. Obžalovaný poukazuje na to, že soud I. stupně vůbec k jeho vyjádření, které učinil v průběhu hlavního líčení, nepřihlížel. To dokazují některé údaje v odůvodnění rozsudku. V této souvislosti namítá, že jeho tvrzení podporuje i svědek Košař, který výslovně uvedl, že vyšetřovací skupina byla podřízena přímo veliteli Hlavního velitelství StB v Praze, Závodskému. To vyplývá i z vyjádření vedoucího sekretariátu velitele Závodského, majora Lukšana. Toto vyjádření však nebylo ke spisové dokumentaci připojeno. Za nepravdivé považuje tvrzení v napadeném rozsudku, že to byl on, kdo by určil ze jmenovaných příslušníků StB dvojice, jimž byl přidělen vždy jeden vězeň.

Znovu opakuje, že svědek Hrabina svá dřívější křivá nařčení obžalovaného za jeho přítomnosti u soudu neuvedl. Tato nařčení nepotvrdil ve své výpovědi ani svědek Cviček, ani další svědci. Dřívější křivé nařčení svědkem Hrabinou bylo z jeho strany motivováno snahou, aby se sám vyvinil, protože pouze on se svědkem Hrabákem prováděl všechny výslechy, sepisoval protokoly s poškozeným. Pokud jde o úlohu svědka Bohumila Košaře, ten ve své výpovědi uvedl pouze jenom to, čeho se domníval nebo co se doslechl, ale sám toho svědkem nebyl. Obžalovaný proto ve svém vyjádření k obžalobě zcela odmítl výpověď svědka Košaře pro jeho nevěrohodnost. Navíc svědek Cviček ve výpovědi potvrdil, že obžalovaný neměl ve vyšetřovací věci rozhodovací pravomoc. Rovněž jeho výpověď nepotvrzuje, že by obžalovaný poškozeného vyslychal nebo vůči němu zakročoval. Dokonce z doslechu uváděl, že vyšetřovatelé Zikmund a Řezníček měli dát poškozenému „nakládačku“. Přesto soud I. stupně k této výpovědi nepřihlédl.

Dále zdůrazňuje závěry prof. MUDr. Jaromíra Tesaře, který ve své svědecké výpovědi potvrdil, že zdravotní stav poškozeného, jak byl zjištěn, nebyl v příčinné souvislosti s činností a funkcí obžalovaného, kterou vykonával.

Pokud jde o znalecké posudky zpracované v předmětné trestní věci, poukazuje obžalovaný na to, že vyšetřovatel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu vyhotovil usnesení o přizvání těchto znalců, ale tato usnesení obžalovanému nezaslal, proto bylo porušeno jeho právo na obhajobu. Obžalovaný nebyl vyšetřovatelem ÚDV seznámen ani s vypracovanými posudky znalců, aby se k nim mohl vyjádřit. Přesto obvodní soud k těmto vážným procesním vadám v přípravném řízení nepřihlížel. Dále poukazuje na výpověď svědka Hrabiny, v níž potvrdil, že všechny výpovědi a protokoly vyhotovil společně se svědkem Hrabákem. Tím podle názoru obžalovaného byl zpochybněn znalecký posudek z oboru jazykové expertizy. Také připomíná svědeckou výpověď MUDr. Podrackého, bývalého Vyššího vojenského prokurátora v Táboře. Ani on neměl k dispozici autentickou dokumentaci z r. 1950.

V průběhu hlavního líčení namítl obžalovaný podjatost předsedkyně senátu obvodního soudu, přičemž ta v rozporu s procesními předpisy sama bez přerušení jednání po poradě s přisedícími tuto námitku podjatosti odmítla. Když obhájce obžalovaného viděl, jakým způsobem se s námitkou vypořádala, dospěl k závěru, že vznášet nějaké námitky je za tohoto stavu bezpředmětné a stáhl svou námitku z pořadu jednání. Další průběh jednání i vynesení rozsudek dokazují, že námitka podjatosti byla důvodná. U hlavního líčení obžalovaný namítl, že v některých masmédiích došlo k jeho skandalizaci některými novináři přítomnými u hlavního líčení a navrhl, aby soud jednal s vyloučením veřejnosti. Obvodní soud však tento jeho návrh zamítl. Tak dostaly tyto osoby „zelenou“ a své útoky vůči obžalovanému zintenzivnily. Byl uváděn plným jménem, byl nařčen z jednání, jehož se nedopustil, hanoben a znevažován. Byla porušena zásada presumpce neviny. Při hlavním líčení i ve svých doporučených dopisech obžalovaný projevil obavy, že ještě před vydáním rozsudku dochází k ovlivňování veřejného mínění a také soudu. Předložil soudu fotokopie skandalizačních článků. Počet novinářů i skandalizátorů v jednacím sále přiměl soud, aby vzal k udržení pořádku v jednacím sále pořádkovou službu. Obžalovaný však byl napadán i mimo soudní síň, bylo mu vyhrožováno likvidací. V této napjaté atmosféře došlo dne 23.11.1998 k vyhlášení rozsudku nad obžalovaným. Toho dne skandalizace obžalovaného vyvrcholila. Poukazuje na některé články, jejich titulky a obsah, které vyšly o uvedeném případě. Je toho názoru, že soud i veřejné mínění byly ovlivněny skandalizačními články, před vydáním rozsudku, námitky obžalovaného ohledně toho tedy byly důvodné, přičemž skandalizátoři povzbuzeni verdiktem obvodního soudu dali své zadostiučinění výrazně najevo.

Konečně obžalovaný namítá, že obvodní soud nepřihlížel ani k dokumentaci, která se týká jeho zdravotního stavu. Poukazuje na to, že se již

řadu let léčí na mnoho závažných onemocnění, na vážné zdravotní nálezy, přičemž jeho onemocnění ho často upoutávají na lůžko, způsobují mu vážné zdravotní problémy. Rozsudek, v němž byl odsouzen k pětiletému vězení, může mít při jeho špatném zdravotním stavu vážné následky na zdraví. Obžalovaný je závislý na lécích, procedurách i životosprávě, kterou mu předepisují ošetřující lékaři. Za daného stavu proto nemůže rozsudek splnit svůj účel kromě toho, že to ohrozí zdravotní stav a život obžalovaného.

Z těchto důvodů obžalovaný navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a jeho trestní stíhání zastaveno.

Při veřejném zasedání ještě znovu připomněl, že soud I. stupně nezaznamenal rozpor mezi výpovědí svědka Hrabiny a závěry znalkyně z oboru jazykových expertiz. Zpochybnil svědectví Bohumila Košaře, který sám měl větší odpovědnost než obžalovaný, měl vyšší postavení v StB a jeho účast v kauze poškozeného byla velmi široká. Za rozporuplnou označil výpověď svědka Tajovského ohledně tvrzení časových údajů, kdy měl být poškozený v korekci a svědek měl slyšet jeho hlas, což je v rozporu s ostatními výpověďmi, ale i výpovědí svědka samotného s ohledem na to, od kdy do kdy v korekci byl.

Obžalovaný poukázal na dobu, která uplynula od údajného spáchání trestné činnosti, kdy soud I. stupně sice trval na tom, že neuplynula doba promlčecí, ale nevzal v úvahu, že doba, která běžela, je z hlediska stupně společenské nebezpečnosti zmírňující. Za zcela nesprávný považuje nepodmíněný trest odnětí svobody pro skutečnost, že obžalovaný je osoba zdravotně postižená a vysokého věku. Znovu zopakoval své námitky, že byl v předmětné trestní věci trestně stíhán dokonce pro údajnou vraždu, přičemž promlčecí doba uplynula již předtím, než byl stíhán poprvé. Je toho názoru, že s ohledem na šetření případu poškozeného v r. 1951, 1956, 1960, 1968 až 9 byl obžalovaný jakousi obětí, na kterou bylo možné svalit neúspěch akce, neboť nemohlo dojít k procesu, který byl připravován, když poškozený zemřel, přičemž obžalovaný byl pouze podporučíkem StB, pouhým koordinátorem, přesto má nést za tento neúspěch odpovědnost sám. Obhajoba je proto toho názoru, že by měl být napadený rozsudek zrušen a trestní stíhání obžalovaného zastaveno jako nepřipustné.

Odvolací soud přezkoumal z podnětu odvolání obžalovaného podle § 254 odst. 1 tr.ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání. Poté dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného je třeba považovat zčásti za důvodné. Důvodnost tohoto odvolání poté vyjádřil snížením trestu odnětí svobody, jak bude dále vysvětleno.

K námitkám procesním, které zazněly v odvolání, považuje odvolací soud za nutné uvést tyto rozhodné skutečnosti. Záležitost účasti veřejnosti při hlavním líčení u obvodního soudu byla soudem I. stupně řešena tak, že soud v souladu s tr. řádem rozhodl o žádosti obžalovaného na vyloučení veřejnosti,

příčemž jí nevyhověl. Toto rozhodnutí je zcela v kompetenci obvodního soudu a veřejnost byla před soudem I. stupně vyloučena pouze v případě, kdy soud I. stupně prováděl důkazy archivními materiály ÚV KSČ a Ministerstva vnitra ČR, které si vyžádal a postupoval v souladu se zákonem o archivnictví. Tento postup byl v souladu s trestním řádem a skutečnost, že soud I. stupně nevyhověl žádosti obžalovaného o vyloučení veřejnosti, přičemž podmínky takového postupu jsou trestním řádem přesně stanoveny, neznámá, že rozhodoval neobjektivně. Obdobně je třeba poukázat na postup soudu při námitce podjatosti, kdy předsedkyně senátu rozhodla se senátem o své vlastní nepodjatosti, což je postup přesně podle trestního řádu, poté obžalovaný vzal svou stížnost proti předmětnému rozhodnutí zpět. Důvody, proč obžalovaný spoju se svým obhájcem takto postupoval, nejsou rozhodné pro závěr odvolacího soudu, že také tento postup obvodního soudu byl v souladu s tr. řádem.

Obžalovanému lze přisvědčit, že v přípravném řízení před Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu od sdělení obvinění obžalovanému dne 9.6.1994 došlo k natolik závažným procesním pochybením, zejména pokud jde o porušení práva obžalovaného na obhajobu, že podstatná většina důkazů do té doby provedených byla od 29.3.1996 opakována. Důkazy provedené od tohoto data však již byly v souladu s trestním řádem a rovněž soud I. stupně při jejich provádění nepochybil, dbal práva obžalovaného na obhajobu a nelze mu v zásadě nic vytknout.

Důvody, proč nebyla uznána námitka obhajoby ohledně promlčení, soud I. stupně velmi podrobně v napadeném rozsudku rozebírá a vzhledem ke správnosti jeho argumentů nelze než odkázat na tyto rozборы a vysvětlení. Velmi podrobně rovněž řeší otázku předchozího trestního stíhání obžalovaného Vyšší vojenskou prokuraturou v Táboře v letech 1968 až 1970, neboť za tímto účelem si vyžádal originál vyšetřovacího spisu, jímž v souladu s tr. řádem provedl důkaz, přičemž jeho závěry, že v daném případě nevznikla překážka tzv. věci rozsouzené jsou naprosto správné a vzhledem k podrobnosti a pádnosti uvedených argumentů lze na rozsudek soudu I. stupně i v případě řešení této záležitosti zcela odkázat. I když se obžalovaného osobně předchozí trestní řízení v tomto období proti němu vedené velmi dotýká, neboť byl dokonce obviněn z vraždy a po určitou dobu byl ve vazbě, přesto právě vzhledem k postupu Hlavní vojenské prokuratury, která trestní věc obžalovaného odložila, neboť trestní stíhání podle § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. bylo s ohledem na tehdejší právní stav nepřijatelné, nebylo ve věci rozhodnuto a v důsledku toho překážka rei iudicatae nemohla nastat. V této souvislosti je třeba poukázat na znění ust. § 5 zákona č. 198/93 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, podle něhož se do promlčecí doby trestných činů nezapočítává doba od 25.2.1948 do 29.12.1989, pokud z politických důvodů, neslučitelných se základními zásadami právního řádu demokratického státu, nedošlo k pravomocnému odsouzení nebo zproštění obžaloby. Vzhledem ke konkrétnímu ustanovení se obhajoba dovolává

promlčení či překážky věci rozsouzené v daném případě opakovaně nedůvodně.

Konečně je třeba poukázat na námitky odvolání obžalovaného, které se týkají „autentické dokumentace originálního svazku z r. 1950“, čímž obžalovaný zřejmě myslí materiály Ministerstva vnitra ČR z r. 1950, které soud jako historický materiál v trestní věci obžalovaného zajistil a učinil jím v předmětném trestním řízení důkaz. Je však třeba konstatovat, že jde pouze o důkaz písemností, který soud I. stupně mohl použít velmi sporadicky a v daném případě to bylo v souladu s výpověďmi dosud žijících svědků, kteří se k těmto materiálům pořízeným právě pro objasnění příčiny smrti poškozeného Josefa Toufara, tehdy vyjadřovali. Obžalovaný se však zjevně mýlí, pokud se domnívá, že tyto historické dokumenty z rozhodné doby ho vyvíňují z trestného činu, či že by dokonce tyto materiály mohly být hodnoceny v jeho prospěch. Písemnosti však pouze upřesňují záležitosti zatčení poškozeného a dalších duchovních, příčiny tohoto postupu a poté šetření ohledně smrti poškozeného, nejsou však zjevně úplné, ani přesné. Respektive neodhalují celou pravdu o postupu Státní bezpečnosti v inkriminované době. Obhajoba se na jedné straně důkazů těmito písemnostmi dovolává, na straně druhé soudu I. stupně vytýká, že je ve prospěch obžalovaného nehodnotil. Hodnocení důkazů je však výsostným právem soudu I. stupně, který důkazy provádí, a pokud postup soudu při tomto hodnocení je v souladu s ust. § 2 odst. 6 tr. ř., nelze mu jinak nic vytknout. Tak je tomu i v daném případě a soud I. stupně těchto písemností použil pro dokreslení pozadí celé záležitosti, která souvisela se zatčením, vězněním a trýzněním poškozeného, jak z napadeného rozsudku vyplývá. Skutečnost, že tyto materiály neměly k dispozici předchozí orgány trestního řízení, nemohla mít na posouzení věci vliv a nemohla mít význam ani pro posouzení, zda u obžalovaného pro jeho věk a zdravotní stav bude ministrem spravedlnosti předložen návrh na zastavení trestního stíhání s ohledem na amnestie prezidenta republiky jak ze dne 9.5.1960, tak ze dne 1.1.1990, jak je obžalovaný přesvědčen.

Lze tedy uzavřít, že soud I. stupně se nedopustil žádného procesního pochybení, vytýkaného v odvolání obžalovaného, které by mohlo mít vliv na správnost rozhodnutí ve věci, a proto námitky tohoto druhu uvedené v citovaném odvolání byly posouzeny jako neopodstatněné.

Nyní pokud jde o provedení rozhodných důkazů pro posouzení viny obžalovaného. Není sporu o tom, že s ohledem na spáchání trestného činu obžalovaným podle zjištění soudu I. stupně v období od 20. do 22. 2. 1950 uplynula příliš dlouhá doba, což znamenalo, že soud měl oproti původnímu trestnímu řízení proti obžalovanému podstatně méně důkazů, neboť rozhodní svědci zemřeli, což je v řízení dokumentováno. Mohl tedy vycházet pouze z výpovědí žijících svědků a z písemností, jimiž učinil důkaz. Přesto, jak soud I. stupně uzavřel, i tyto důkazy mu stačily k závěru o vině obžalovaného. O tom, že to měl být právě obžalovaný, kdo se dopustil vůči poškozenému fyzického násilí a zároveň ho umístil za účelem vynucení doznání do korekce,

svědčí pouze výpovědi Miloše Hrabiny a Bohumila Košaře. Obžalovaný namítá k těmto důkazům, že svědek Hrabina u hlavního líčení nikdy nepotvrdil, že by obžalovaný poškozeného týral a bil. Tato námitka je pravdivá, ovšem svědek vzhledem k časovému odstupu od události odkázal především na údaje, které byly založeny v archivním materiálu Ministerstva vnitra ČSR, konkrétně na záznam, který pořídil dne 27.6.1951, tedy několik měsíců po vyšetřování poškozeného. Vyjádřil se také ke všem podpisům na protokolech o výsledcích poškozeného v inkriminované době, které byly součástí historických dokumentů, připojených k trestnímu spisu soudem I. stupně. Z těchto dokumentů poté mohl soud I. stupně vycházet, jak také učinil. Tvrzení obžalovaného, že tento svědek, jako již jediný žijící z celé skupiny vyšetřovatelů, se chce zbavit odpovědnosti, se nejeví být pravdivé. Především je třeba připomenout, že již v r. 1951 vzhledem k tomu, že poškozený zemřel za okolností, které byly soudem I. stupně v předmětném řízení zjištěny, samy orgány StB a KSČ žádaly vysvětlení příčiny úmrtí poškozeného, takže celá věc vyšla najevo. Byla sice utajena, ale v rámci šetření vnitřními orgány bylo prokázáno, že za bití a trýznění poškozeného je odpovědný právě obžalovaný. Navíc nelze vinit svědka Hrabinu z bití a týrání poškozeného, neboť v rozhodné době nebyl ve Valdicích přítomen, ale byl se svým spolupracovníkem Hrabákem, vedoucím této dvojice vyšetřovatelů StB, právě v Čihošti. Výpověď svědka Hrabiny je také jednoznačně podporována svědeckou výpovědí Bohumila Košaře. Ohledně této výpovědi obžalovaný namítá, že Košař měl na svědomí právě zatčení a věznění poškozeného vzhledem ke svému postavení vedoucího církevního referátu na Hlavním velitelství StB v Praze. Navíc poukazuje na to, že svědek vylil vzorek tekutiny, pocházející z těla poškozeného, který převzal od operátora, aby byl prověřen chemickou laboratoří. Proto je obžalovaný přesvědčen, že právě tento svědek nese daleko vyšší odpovědnost za věznění a vyšetřování poškozeného a poukazuje na své podřízené postavení ve vztahu k němu. Tato námitka je sice pravdivá, ale nelze přehlédnout, že právě svědek Košař byl ve styku s poškozeným při převozu do nemocnice a v nemocnici, přičemž právě od poškozeného se dozvěděl, že poškozeného vyslýchal a bil právě obžalovaný.

Ostatní svědecké výpovědi byly sice pro zjištění celé situace související s vyšetřováním poškozeného podstatné, ale nepřinesly nic ohledně zjištění, která by se týkala právě bití a trýznění poškozeného. Tím se myslí výpovědi svědků Stanislava Cvička, Jana Bokra, PhDr. Růženy Kozlové, Věry Hlaváčkové, jakož i Antonína Tajovského. Obdobně pro posouzení věci byly rozhodné závěry znaleckých posudků z oboru soudního lékařství a výsledky jednotlivých znalců, kteří určili příčinu smrti poškozeného jako samovolné prasknutí vředu na dvanácterníku poškozeného. Znalci zároveň potvrdili, že na těle poškozeného byly rozsáhlé splývající hematomy, které poškozený vnímal a pociťoval jako značně bolestivé, přičemž pokud jde o mechanismus zranění, byly způsobeny opakovanými údery tupým nástrojem, kdy zejména došlo i k takovému poranění chodidel, až na chodidlech poškozeného vznikly puchýře, což svědčí o nadměrném a velmi silném násilí.

Ohledně svědectví Víta Tajovského obžalovaný namítal, že vzhledem k časovým údajům, kdy byl tento svědek zatčen a kdy se sám octl v korekci, nemohl nikdy slyšet nařikání a volání poškozeného, jak vypověděl. S touto námitkou obhajoby je třeba souhlasit, neboť pokud soud I. stupně vycházel ze svědectví Hrabiny, mělo dojít k bití a trýznění poškozeného v tzv. temnici, přičemž svědek Tajovský vypovídal o bití poškozeného v běžných výslechových místnostech, což byly cely s přibitým slavníkem na dveřích. I když sám svědek Tajovský byl v korekci rovněž umístěn, jednoznačně uvedl, že se v korekcích nevyslýchalo. Ani svědkem uváděné časové údaje, zřejmě s ohledem na velký časový odstup od události, neodpovídají zjištěním soudu.

S námitkou obhajoby v odvolání lze souhlasit i pokud jde o zřejmý rozpor mezi výpovědí svědka Hrabiny a znaleckým posudkem z oboru jazykových expertiz a výpovědí znalkyně Dr. Musilové. Ta jednoznačně označila texty o výsleších ke konci období vyšetřování poškozeného oproti protokolům o výsleších poškozeného zpočátku výslechů za sepsané rozdílnými osobami. Svědek Hrabina se však hlásil, alespoň tak je to protokolováno, i k textům protokolů sepsaných těsně před onemocněním poškozeného s vysvětlením, že po bití a trýznění poškozený vypovídal jinak, tzn. že se doznal a že z příkazu právě obžalovaného Máchy svědek Hrabina se svým spolupracovníkem Hrabákem sepsali i tato tzv. doznání. Je však třeba konstatovat, že na rozdíl od protokolů sepsaných Hrabinou a Hrabákem tyto tzv. dodatky a doplňky protokolů nebyly podepsány. Naproti tomu tento svědek označil vždy na protokolech podepsané podpisy obou vyšetřovatelů. Soud I. stupně se podrobněji ve svém hodnocení důkazů tímto rozporem nezabýval, ovšem odvolací soud je toho názoru, že pro posouzení věci není rozhodný, neboť svědek si pochopitelně nemohl za půl století pamatovat, zda s poškozeným sepsali všechny protokoly, které jsou v historických dokumentech, tzn. i ty, které nejsou vůbec podepsány. I když tedy expertiza trvá na tom, že tyto dodatky a doplňky, zjevně sepsané po bití a týrání poškozeného, byly napsány a stylizovány jinou osobou s poukazem na užitou stylistiku, výrazy, gramatické zvláštnosti atd., ani tato skutečnost není pro posouzení věci rozhodná, neboť obžalovaný je stíhán pro těžkou újmu na zdraví způsobenou poškozenému a zneužití pravomoci, přičemž z tohoto důvodu není podstatné, kdo toto doznání, z poškozeného prokazatelně vynucené bitím a trýzněním, nakonec sepsal. Proto ani této námitce obžalovaného nebylo možné přiznat takový význam, jak se obžalovaný domáhá.

Ohledně dokazování provedeného soudem I. stupně lze tedy uzavřít, že byly provedeny potřebné dostupné důkazy, při jejichž provádění soud I. stupně dbal trestního řádu, nedopustil se žádných procesních pochybení a jeho hodnocení důkazů odpovídá ust. § 2 odst. 6 tr.ř. Proto je třeba po odmítnutí námitek odvolání obžalovaného považovat důkazní řízení provedené před soudem I. stupně za úplné a správné.

Soud I. stupně nepochybil ani při právní kvalifikaci, kterou užil při posouzení trestné činnosti obžalovaného. Dostatečně vysvětlil, že respektoval

ust. § 16 odst. 1 tr. zák. a posoudil tedy v jeho prospěch spáchanou trestnou činnost podle zákona účinného v době spáchání zažalovaných trestných činů. Pro přesnost použité právní kvalifikace považuje odvolací soud za nutné pouze připomenout, že u zločinu zneužití moci úřední a služební podle § 380 vojenského tr. zákona č. 19/1855 ř. z. je stanovena trestní sazba v rozpětí od jednoho do pěti let, přičemž za splnění podmínek „zlomyslnosti a škody veliké“, je dána sazba až do deseti let. Soud I. stupně však shledal naplnění i těchto znaků skutkové podstaty trestného činu, jak bude dále rozvedeno. Odvolací soud navíc připomíná, že podle předmětného ustanovení říšského zákoníku, podle něhož byla trestná činnost obžalovaného posouzena, byl obžalovaný v té době „každý jiný ve veřejné službě ustanovený zřízenec“. Proto se na něho vztahovalo citované ustanovení vojenského zákoníku. V případě zločinu těžkého poškození na těle podle § 431 voj. zák. č. 19/1855 ř. z. dospěl soud I. stupně k závěru o naplnění znaků písm. c) a d) zcela důvodně, neboť „zvláštní trápení způsobené tomu, jemuž bylo ublíženo“ odpovídá dnešní právní kvalifikaci mučivých útrap u trestného činu ublížení na zdraví, přičemž skutková zjištění soudu I. stupně jednoznačně svědčí o tom, že útok na poškozeného se stal „v domluveném spojení s jinými“, právě s ohledem na příkazy, které obžalovaný dostal od nadřízených složek StB a které také sám vykonal, jestliže nebyl schopen přesvědčit ostatní členy vyšetřující skupiny k tomu, aby k bití poškozeného přistoupili.

Při ukládání trestu soud I. stupně vycházel správně ze sazby trestného činu nejpřísnějšího, jímž byl v rámci užití právní kvalifikace zločin zneužití moci úřední a služební podle § 380 zák. č. 19/1855 ř. z. Soud I. stupně na základě skutkových zjištění vyloučil uložení jiného druhu trestu než nepodmíněného, kdy poukázal na podíl obžalovaného na realizaci nezákonného věznění a vyšetřování poškozeného faráře Josefa Toufara, jakož i ostatních církevních představitelů, který označuje jako zásadní, zdůraznil jeho pracovní zařazení ve vyšetřovací skupině StB, motivaci obžalovaného, užití hrubého násilí, zabýval se tím, že takto obžalovaný jednal proti bezbrannému poškozenému, který byl vydán okolnostmi vyšetřování do jeho libovůle. S těmito závěry soudu I. stupně také odvolací soud zcela souhlasil, neboť odpovídají provedeným důkazům a jiný než nepodmíněný trest rovněž nepovažoval za dostatečný, odpovídající závažnosti, tvrdosti, bezcitnosti a minimálně prokázaným následkům jeho jednání. Pokud však jde o délku trestu, ohledně ní se závěry soudu I. stupně projevil nesouhlas a z podnětu odvolání obžalovaného délku uloženého trestu podstatně snížil. K tomuto rozhodnutí vedly senát odvolacího soudu tyto rozhodné skutečnosti: obžalovaný byl v té době pouze jedním z členů vyšetřovací skupiny, byť v ní měl určité postavení „vedoucího“, který odpovídal za výsledky její činnosti a není sporu o tom, že byl dostatečně instruován, co StB vězněním poškozeného a dalších osob, především duchovních, sleduje. Ve své funkci se snažil dosáhnout výsledků, pro které byla skupina ustavena a jak je zřejmé z jeho konání, za každou cenu. Přesto nelze považovat jeho podíl na realizaci nezákonného věznění poškozeného za zásadní, jak soud I. stupně uzavřel. Nikdo z dalších členů StB ve vyšších funkcích nebyl pohnán k odpovědnosti nejen proto, že nežijí, ale i proto, že obžalovanému pouze

nařídili, aby jim předložil požadované výsledky a on beze zbytku vykonal to, co se po něm požadovalo a k čemu byl naveden, bez zábran. Byl tedy především vykonavatelem vůle představitelů tehdejšího mocenského aparátu. Následky jeho trestné činnosti byly neskonale závažné, poškozený byl trýzněn fyzicky a ponížován lidsky. Pokud jde však o nejzávažnější následek poškozeného, kterou byla jeho smrt, jakož i skutečnost, že mu nebyla včas poskytnuta lékařská pomoc vzhledem k onemocnění, které u něho náhle propuklo, zde nebyla trestní odpovědnost obžalovaného prokázána. Také časový odstup od spáchání trestné činnosti do odsouzení obžalovaného považoval odvolací soud za podstatný. Stejně jako soud I. stupně si je odvolací soud vědom toho, že skutečný výkon trestu v případě obžalovaného je záležitostí jeho zdravotního stavu a věku, což bude posuzováno až v souvislosti s nástupem tohoto trestu. Přesto v případě obžalovaného právě okolnost, že byl již v r. 1968 trestně stíhán a vězněn, byť jeho trestní stíhání nebylo dovedeno do konce, pominul soud I. stupně bez dalšího. Pochopitelně i okolnost, že obžalovaný před spácháním předmětných trestných činů, ani po jejich spáchání nebyl nikdy odsouzen pro jiný trestný čin, bylo nutné vzít v úvahu s ohledem na ust. § 31 odst. 1 tr. zák. Z uvedených důvodů byl z podnětu odvolání obžalovaného uložený trest přiměřeně snížen.

Pro jeho výkon byl obžalovaný zařazen v souladu s ustanovením užitým již soudem I. stupně, a sice § 39a odst. 3 tr. zák., do věznice s dohledem. Tento výrok byl odvolacím soudem do rozsudku přejet jako odpovídající věku a zdravotnímu stavu obžalovaného.

Jinak zůstal napadený rozsudek jako naprosto správný a zákonný nedotčen.

Poučení: Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný.

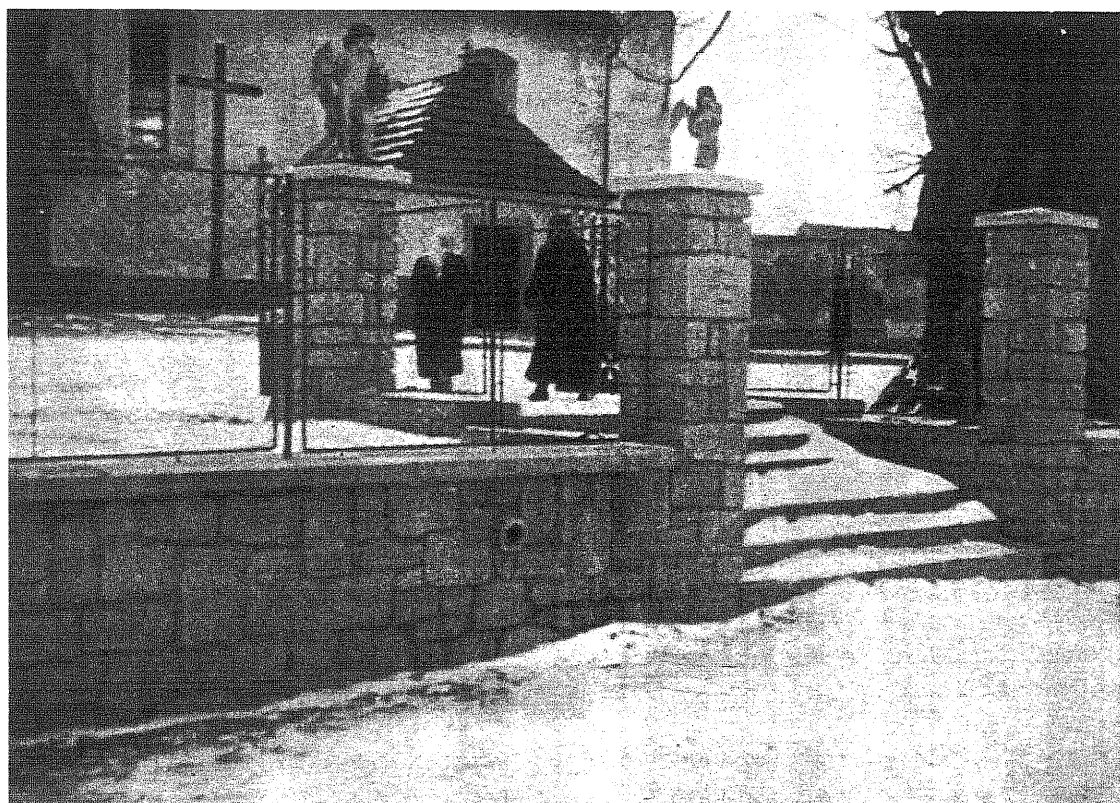
V Praze dne 1. listopadu 1999

JUDr. Eva Burianová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Marcela Rajčová *Raj.*

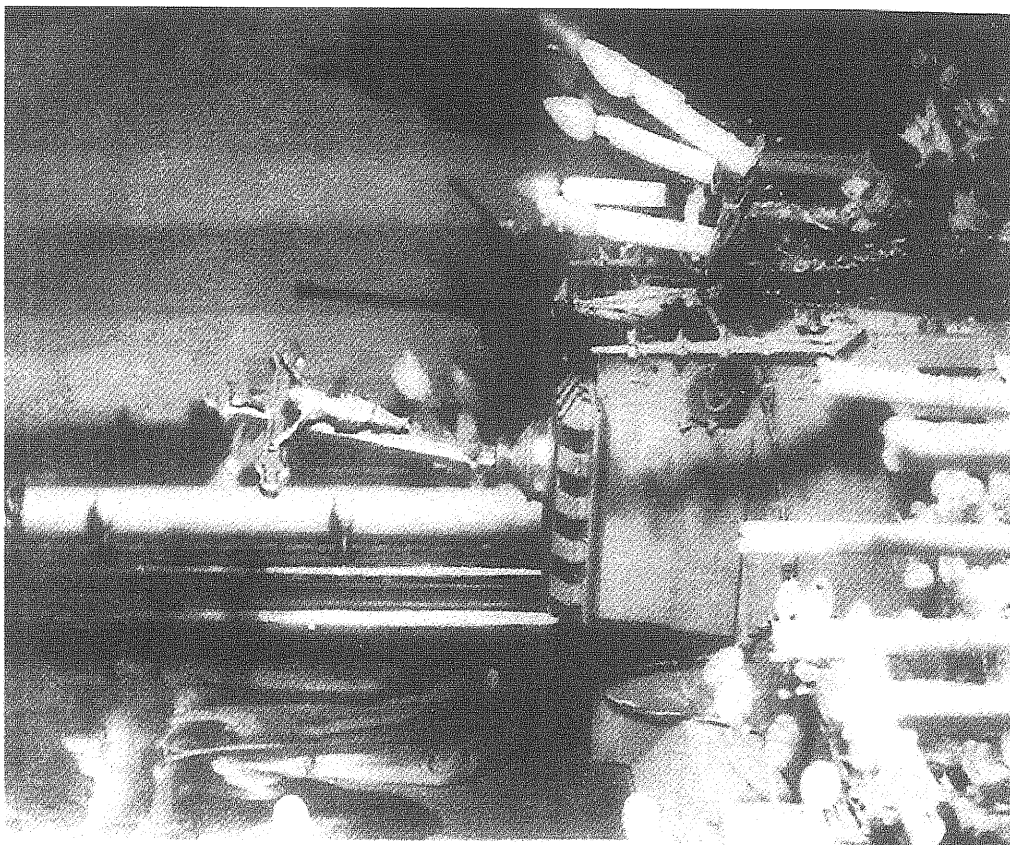
Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Číhošti, pohled z roku 1950.

Vchod do kostela, pohled z roku 1950.

Gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie v Číhošti

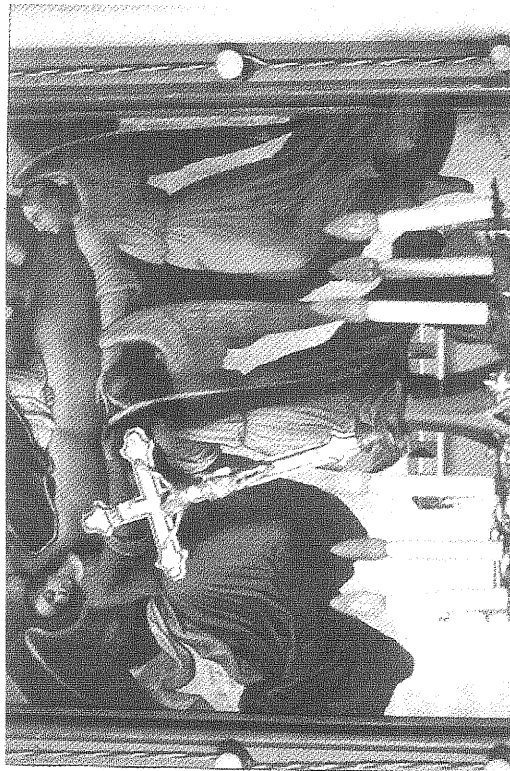
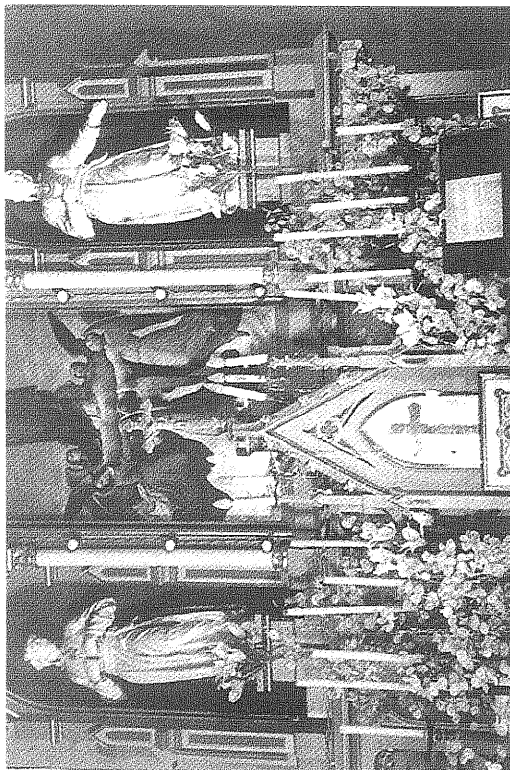
Snímek vychýleného křížku v Číhošťském kostele, několik dnů po 11. prosinci 1949. Fotografie pořizena p. Peškem z Čáslavi

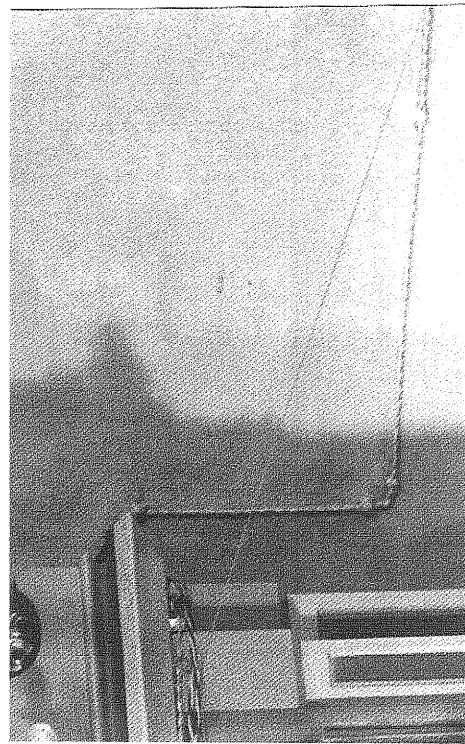
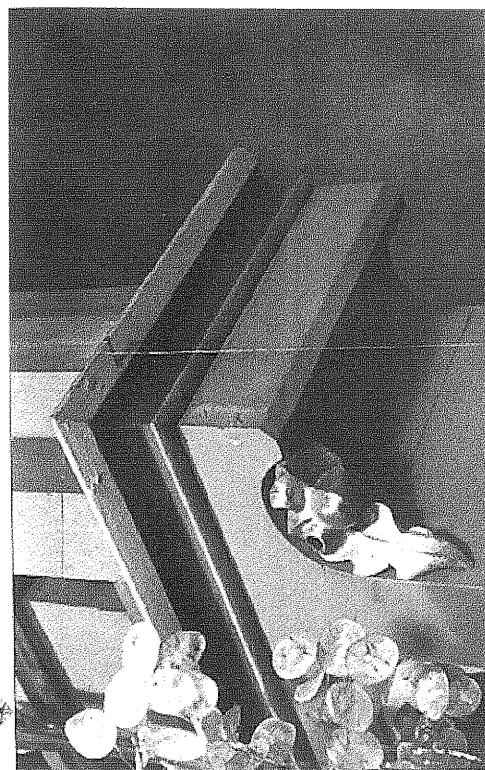
Interiér kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Snímek z propagandistického filmu „Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení“. Faráře J. Toufara představoval JUDr. Karel Čížek.

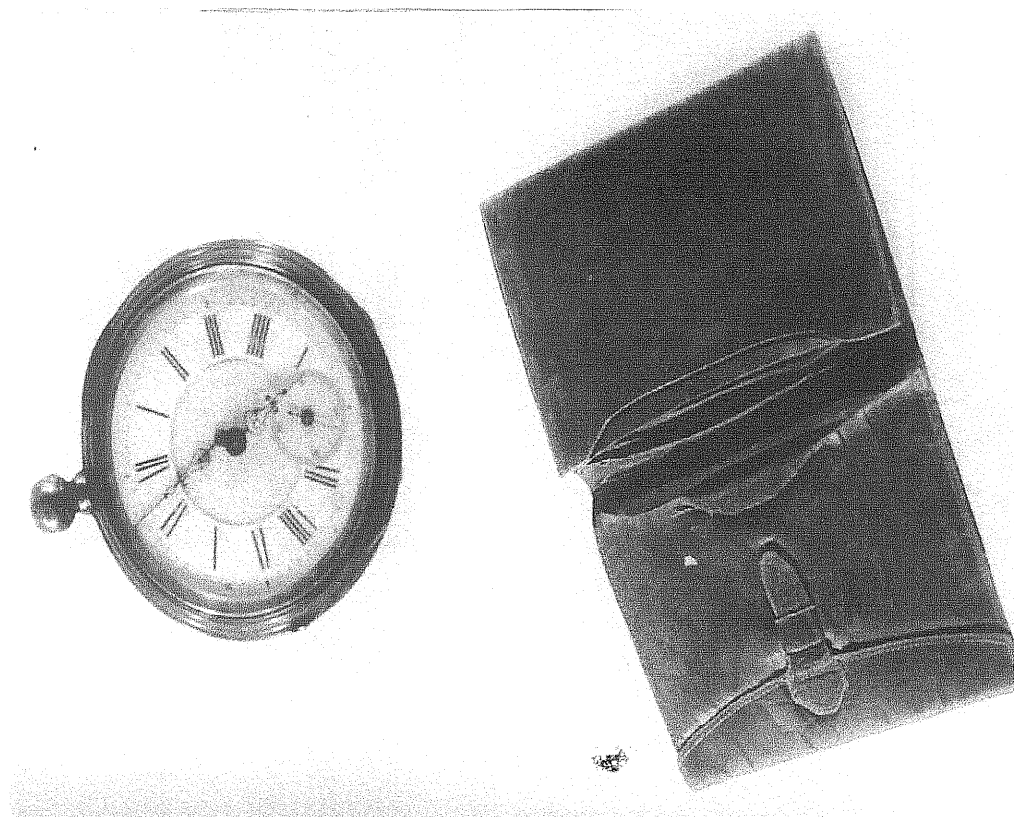
Snímky z propagandistického filmu z roku 1950 ukazující vychýlení křížku na oltáři.

Snímky z propagandistického filmu z roku 1950 ukazující, jak údajně farář J. Toufar zinscenoval pohyb křížku.

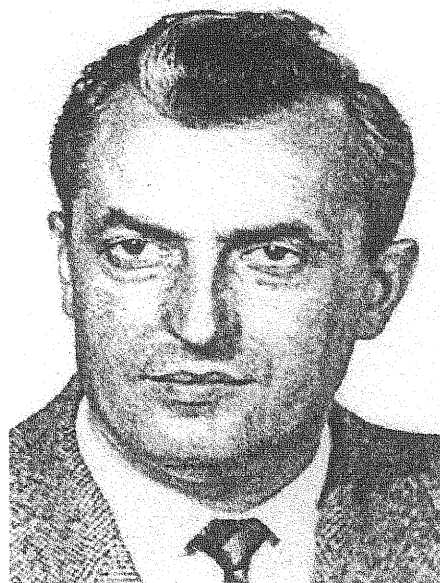
Farář Josef Toufar

Jediné osobní věci faráře Josefa Toufara, které vydalo STB příbuzným tři roky po jeho smrti.

Václav Hrabák

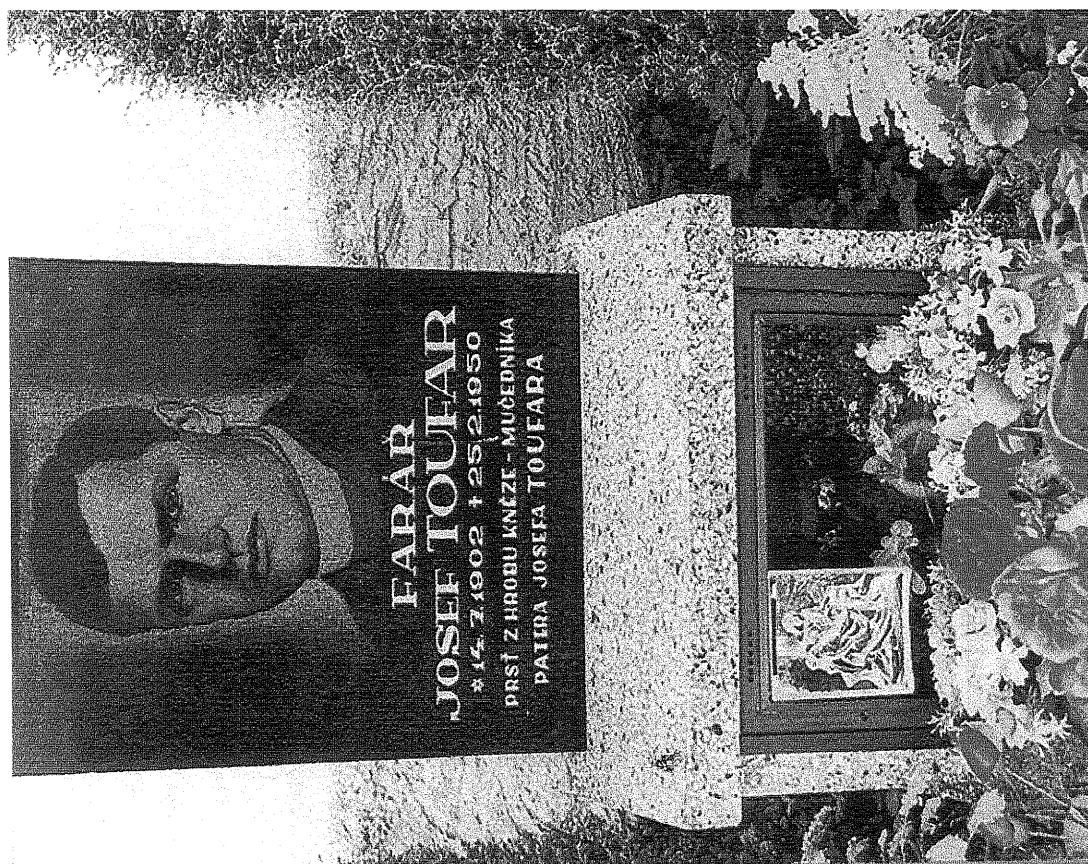
Stanislav Řezníček

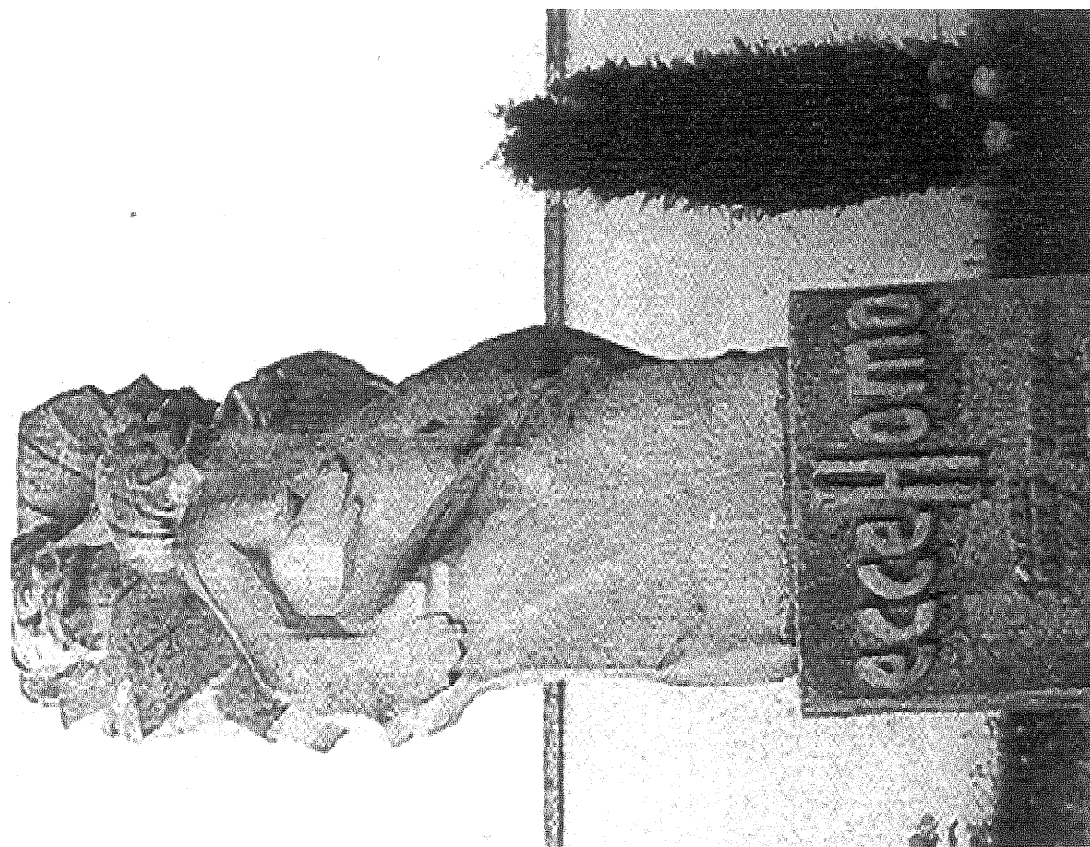
Ladislav Mácha

Bohumil Košář

Pamětní hrob faráře Josefa Toufara u Číhošťského kostela.

Pomník faráře Josefa Toufara z roku 1990 u Číhošťského kostela. Autorem je sochař Roman Podrazský.

Manželé Trtíkovi věří, že se stali svědky záhady, kterou se zřejmě nikdy nepodaří vysvětlit.

Neteř faráře Josefa Toufara paní Marie Pospíšilová v rozhovoru s Bořivojem Čelovským, autorem knihy Strana světlí prostředky.

Snímek z televizního filmu režiséra Jaromíra Polišenského *In Nomine Patris* z roku 2005. Na snímku herci Jiří Langmajer a Klára Issová.

Herec Viktor Preiss coby farář Josef Toufar z televizního filmu *In Nomine Patris*.